

**UCHWAŁA NR XL/781/2018
RADY MIEJSKIEJ W BIELSKU-BIAŁEJ**

z dnia 17 kwietnia 2018 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bielsku-Białej w 2017 roku**

Na podstawie art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.)

**Rada Miejska
postanawia**

§ 1. Przyjąć do wiadomości sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2017 r., stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

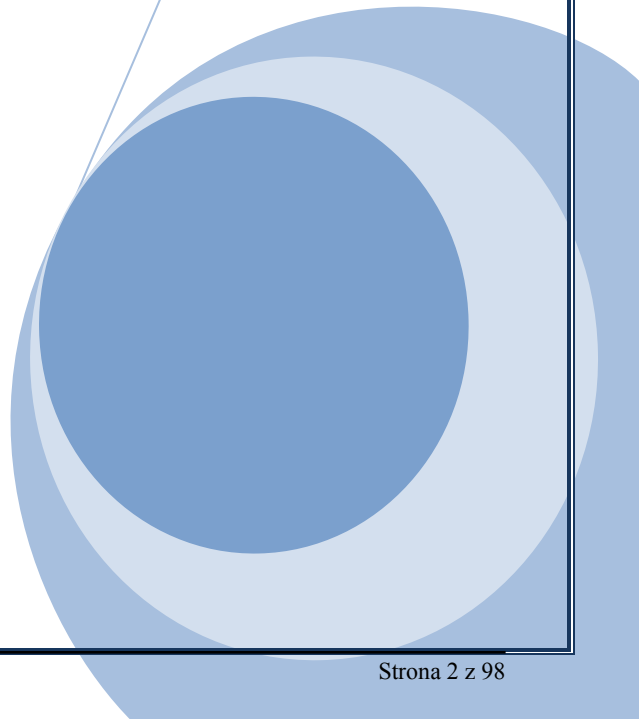
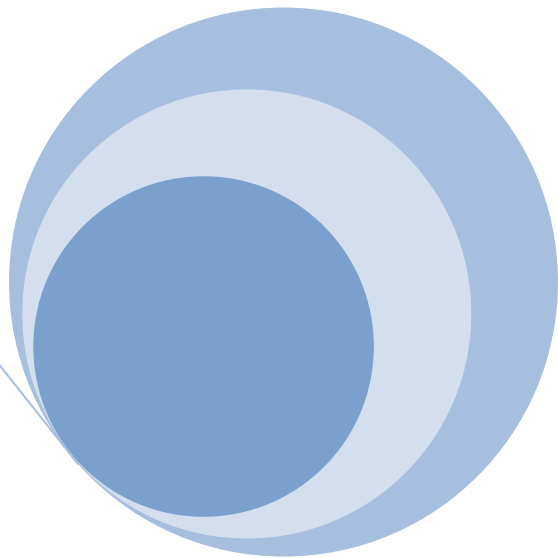
§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Jarosław Klimaszewski

Załącznik
do Uchwały Nr XL/781/2018
Rady Miejskiej w Bielsku-Białej
z dnia 17 kwietnia 2018 r.

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2017 roku

Spis treści

1. Wprowadzenie	7
1.1. Istotne przedsięwzięcia realizowane w 2017 roku	9
1.2. Realizacja budżetu MOPS	10
1.2.1. Budżet MOPS w latach 2016-2017	10
1.2.2. Realizacja budżetu – wydatki w 2017 roku	11
1.2.3. Realizacja dochodów w 2017 roku	14
2. Pomoc środowiskowa i organizowanie społeczności lokalnej.....	16
2.1. Pomoc finansowa	16
2.1.1. Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym	16
2.1.2. Świadczenia rodzinne i opiekuńcze	18
2.1.3. Dodatki mieszkaniowe	18
2.1.4. Dodatki energetyczne	18
2.1.5. Stypendia szkolne	18
2.2. Pomoc środowiskowa	19
2.2.1. Zadania pracowników socjalnych	20
2.2.2. Mieszkania chronione	22
2.2.3. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020	23
2.2.4. Program osłonowy <i>Pomoc gminy w zakresie dożywiania</i> na lata 2014-2020.....	23
2.3. Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz usługi specjalistyczne	25
2.3.1. Usługi opiekuńcze	25
2.3.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze	25
3. Pomoc specjalistyczna	28
3.1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki	28
3.1.1. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz realizacja pomocy na rzecz rodzin zastępczych.....	28
3.1.2. Organizowanie opieki nad dzieckiem pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych	28
3.1.3. Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych	28
3.1.4. Pomoc w integracji ze środowiskiem oraz przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki	28

3.1.5. Zespół Poradnictwa Specjalistycznego	28
3.2. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej	29
3.2.1. Domy pomocy społecznej	29
3.2.2. Ośrodki wsparcia	35
3.3. Pomoc na rzecz osób bezdomnych	35
4. Programy oraz Projekty.....	42
4.1. Programy profilaktyczne	42
4.1.1. Program Pracy z Osobami i Rodzinami z Problemem Alkoholowym	42
4.1.2. Procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie <i>Niebieska Karta</i>	42
4.2. Programy i projekty aktywizacyjne	44
4.2.1. Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych	44
4.2.2. Projekt p.n.: <i>Bielsko-Biała łączy ludzi</i> realizowany w ramach RPO WSL	47
4.2.3. Projekt p.n.: <i>Stop wykluczeniu społecznemu – aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Bielska-Białej</i>	48
4.2.4. Projekt p.n.: <i>Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej</i>	48
4.3. Programy integracyjne	49
4.3.1. Program p.n.: <i>Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych</i>	49
4.3.2. Program p.n.: Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej	50
4.4. Programy opiekuńcze	54
4.4.1. Projekt p.n.: <i>Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej</i>	54
4.4.2. Program p.n.: <i>Gielda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku- Białej</i>	55
4.4.3. Projekt p.n.: <i>Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych</i>	56
4.4.4. Program osłonowy <i>Pomoc gminy w zakresie dożywiania</i> na lata 2014-2020	57
4.5. Inne Programy	57
5. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze i wychowawcze. Fundusz alimentacyjny	60
5.1. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze i wychowawcze. Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka	60
5.2. Fundusz alimentacyjny	66
6. Dodatki mieszkaniowe	69
7. Dodatki energetyczne.....	71
8. Stypendia szkolne.....	73

9. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.....	75
10. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.....	78
11. Windykacja należności.....	81
12. Doskonalenie zawodowe pracowników MOPS.....	84
12.1. Struktura zatrudnienia i podnoszenie kwalifikacji	84
13. Ważniejsze przedsięwzięcia i działania zapewniające ciągłość funkcjonowania Ośrodka.....	87
13.1. Zapewnienie zgodności z wymogami prawa	87
13.1.1. Działania Zespołu Prawnego, audyty i kontrole zewnętrzne	87
13.1.2. Ochrona danych osobowych	88
13.1.3. Stanowisko ds. BHP i PPOŻ	88
13.1.4. Zespół ds. Sprawozdań, Analiz i Komunikacji Społecznej	88
13.2. Zadania mające na celu poprawę organizacji pracy	89
13.3. Roboty remontowe	90
13.4. Zamówienia publiczne.....	91
14. Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane przez MOPS	93
15. Zakończenie	97

The page features a decorative graphic consisting of three overlapping blue circles of varying sizes, arranged in a diagonal line from the top right towards the bottom right. Two thin blue lines intersect at the top left and extend diagonally across the page, framing the circles.

Informacje wstępne

1. WPROWADZENIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej działa na mocy *Uchwały Nr XIII/52/90 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 25.10.1990r.*, w oparciu o art. 7 ust. 1 pkt 6, art. 9 ust. 1 *Ustawy z dnia 08.03.1990r. o samorządzie gminnym* (Dz.U. z 2017 poz. 1875 z późn. zm.).

W roku 2017 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizował zadania wynikające m.in. z następujących ustaw:

- Ustawy o pomocy społecznej;
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- Ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- Ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawy o zatrudnieniu socjalnym;
- Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Ustawy o dodatkach mieszkaniowych;
- Ustawy o prawie energetycznym;
- Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego;
- Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych;
- Ustawy o dostępie do informacji publicznej;
- Ustawy o finansach publicznych;
- Ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;
- Ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
- Ustawy o ochronie danych osobowych;
- Ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- Ustawy o pracownikach samorządowych;
- Ustawy o rachunkowości;
- Ustawy prawo zamówień publicznych;
- Ustawy Kodeks cywilny;
- Ustawy Kodeks postępowania administracyjnego;
- Ustawy Kodeks pracy.

W 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej na realizację zadań wydatkował ogółem kwotę **176.743.951,01zł** (2016r. – 147.520.370,26zł; 2015r. – 75.740.067,13zł). W okresie sprawozdawczym w tut. Ośrodku przyjęto **47.636** wniosków, przeprowadzono **11.422** wywiady środowiskowe oraz wydano **54.820** decyzji. Szczegółowo dane przedstawia Tabela 1. Ze wsparcia udzielanego na podstawie *Ustawy o pomocy społecznej* skorzystało **2.900** środowisk, a łączna ilość osób w rodzinach, do których trafiła pomoc to **5.679**.

Tabela 1: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej – ujęcie ilościowe w latach 2015-2017

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017
1.	Korespondencja przychodząca do MOPS	33.663	30.006	29.706
2.	Przyjęte wnioski	38.411	47.444	47.636
3.	Przeprowadzone wywiady środowiskowe	13.627	12.836	11.422
4.	Wydane decyzje	49.262	54.153	54.820
5.	Wydane orzeczenia	5.050	3.431	3.445
6.	Wydane zaświadczenia o korzystaniu z pomocy	1.275	963	786
7.	Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakty socjalne	1.593	1.213	1.155

Jednym z nadrzędnych zadań pomocy społecznej jest doprowadzenie osób i rodzin do ich życiowego usamodzielnienia. Osiągnięcie tego celu wymaga współpracy i zaangażowania w cały proces zarówno samych zainteresowanych jak też instytucji i przedstawicieli władz lokalnych, dzięki czemu podejmowane działania mają charakter kompleksowy, spójny – możliwie najbardziej optymalny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, mając na uwadze właśnie takie wytyczne, organizował działania z zakresu szeroko rozumianej pomocy społecznej przy wykorzystaniu zasobów własnych, ale również na zasadzie partnerstwa z różnorodnymi organizacjami i instytucjami. Podejmował działania profilaktyczne, aktywizacyjne, opiekuńcze i integracyjne na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, ponadto pozyskiwał środki z różnorodnych programów rządowych i funduszy strukturalnych, by w sposób najbardziej całościowy i profesjonalny wspierać osoby i rodziny w przezwyciężaniu ich życiowych trudności i w ich usamodzielnianiu.

1.1 Istotne przedsięwzięcia realizowane w 2017 r.

- Rozpoczęcie realizacji projektu konkursowego p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej* w partnerstwie z Fundacją Aktywności Społecznej *Złote Łany* oraz Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym *Teatr Grodzki*. Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
- Rozpoczęcie realizacji projektu konkursowego p.n.: *Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych* (Zadanie nr 1) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.2.5 Rozwój usług społecznych.
- Dalsza realizacja projektu konkursowego p.n.: *Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej* w ramach Poddziałania 9.2.5 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
- Kontynuacja udziału w pilotażowym programie p.n.: *Aktywny samorząd* wspierającym osoby niepełnosprawne w eliminowaniu lub zmniejszeniu barier ograniczających ich uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.
- Współpraca z Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w ramach porozumienia zawartego na potrzeby realizacji projektu *Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (FEAD)*, Podprogram 2017, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.
- Realizacja nowego jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, w ramach *Ustawy z dnia 04.11.2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”*.
- Udział w patrolach miejsc niemieszkalnych, w których przebywały osoby bezdomne – organizowanych wraz ze Strażą Miejską i Policją.
- Organizacja Pikniku dla Rodzin Zastępczych.
- Udział w pracach Komisji Gospodarki Miejskiej i Mieszkalnictwa Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nad projektem uchwały w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta.
- Udział w pracach Zespołu realizującego projekt p.n.: *Rozwój mieszkalnictwa socjalnego i chronionego w Bielsku-Białej*.
- Uruchomienie mieszkania chronionego dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Utworzenie Zespołu ds. Mieszkań Chronionych, który realizuje zadania związane z prowadzeniem i zapewnieniem miejsc w mieszkaniach chronionych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej.
- Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi m.in. z Centrum Integracji Społecznej w ramach BSA Teatr Grodzki, Kołem Bielskim Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, Śląską Fundacją Błękitny Krzyż oraz Związkiem Kawalerów Maltańskich.

1.2 Realizacja budżetu MOPS

1.2.1 Budżet MOPS w latach 2016-2017

Wyszczególnienie		Wykorzystane środki /w zł./	
		2016	2017
I	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – gmina	99 801 915,27	127 473 020,28
II	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – powiat	1 388 195,36	1 796 475,37
III	Dotacje celowe na zadania własne – gmina	7 445 672,61	6 111 202,74
IV	Dotacje celowe na zadania własne – powiat	119 579,00	255 620,95
V	Zadania własne – gmina	25 900 142,14	27 427 095,74
VI	Zadania własne – powiat	8 096 443,30	8 862 114,77
VII	Porozumienia pomiędzy powiatami	477 873,07	518 742,92
VIII	Projekt unijny Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych (MOPS)	0,00	10 000,00
IX	Projekt unijny <i>Bielsko-Biała łączy ludzi</i> RPO WSL	686 543,74	663 544,50
X	Projekt unijny <i>Dziecko-Rodzina-Przyszłość</i> (MOPS)	0,00	24 100,00
XI	Projekt unijny <i>Zintegrowana Animacja Społeczna</i>	0,00	126 030,90
XII	Projekt unijny <i>Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego</i>	30 380,00	0,00
XIII	Projekt unijny <i>Efektywniejsze usługi opiekuńcze</i>	141 948,09	283 089,03
XIV	Projekt unijny <i>Stop wykluczeniu społecznemu</i>	36 329,68	37 110,60
XV	Fundusz celowy PFRON	3 067 813,77	2 815 706,68
XVI	Program <i>Aktywny Samorząd</i>	327 534,23	340 096,53
RAZEM:		147 520 370,26	176 743 951,01

1.2.2 Realizacja budżetu – wydatki w 2017 roku

	Wyszczególnienie	Środki przyznane na rok 2017 /w zł./	Środki wydatkowane w 2017 roku /w zł./	
	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – gmina			
	Ogółem	128 072 806,26	127 473 020,28	
	w tym:			
I	Pozostała działalność – koszty związane z wydawaniem decyzji administracyjnych	43 786,00	43 786,00	
	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	39 021 644,00	38 857 974,66	
	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	260 502,00	258 748,56	
	Ośrodki pomocy społecznej – realizacja zadania dot. wynagrodzenia za sprawowanie opieki przyznanej przez sąd	102 055,00	101 722,95	
	Specjalistyczne usługi opiekuńcze podopiecznych	127 086,00	126 224,00	
	Dodatki energetyczne	126 611,26	126 586,13	
	Realizacja <i>Ustawy z dnia 4.11.2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”</i>	16 480,00	16 066,00	
	Świadczenia wychowawcze <i>Program Rodzina 500 Plus</i>	88 389 482,00	87 941 911,98	
		Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej - powiat		
		Ogółem	1 820 847,00	1 796 475,37
	w tym:			
II	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	16 030,00	15 181,46	
	Zespół ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności	448 712,00	438 641,11	
	Dodatki wychowawcze Rodziny Zastępcze <i>Program Rodzina 500 Plus</i>	1 356 105,00	1 342 652,80	
		Dotacje celowe na zadania własne – gmina		
	Ogółem	6 300 599,61	6 111 202,74	
	w tym:			
III	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	171 160,00	164 469,49	
	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia społeczne – zasiłki okresowe	559 401,00	545 235,61	
	Zasiłki stałe	2 010 000,00	1 952 125,01	
	Ośrodki pomocy społecznej	1 925 828,00	1 912 954,16	
	Pozostała działalność – dożywianie dzieci	1 200 000,00	1 200 000,00	
	Pomoc materialna dla uczniów	374 765,00	279 697,75	
	Wspieranie rodziny	59 445,61	56 720,72	
		Dotacje celowe na zadania własne – powiat		
	Ogółem	261 726,00	255 620,95	
	w tym:			
IV	Rodziny zastępcze	261 726,00	255 620,95	
	Zadania własne – gmina			
	Ogółem	27 823 554,83	27 427 095,74	
	w tym:			
V	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	170 756,00	168 674,48	

Wyszczególnienie		Środki przyznane na rok 2017 /w zł./	Środki wydatkowane w 2017 roku /w zł./
	Ośrodki wsparcia – Schronisko dla osób Bezdomnych, Noclegownia	1 207 322,00	1 188 128,68
	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, zwroty nienależnie pobranych świadczeń	844 287,00	790 258,67
	Świadczenia rodzinne – rodzina plus	1 278 000,00	1 273 683,52
	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie społeczne – świadczenia społeczne	809 117,00	783 447,30
	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	500,00	87,52
	Dodatki mieszkaniowe, zwroty dodatków energetycznych	4 641 575,44	4 636 338,99
	Zasiłki stałe	32 000,00	23 727,37
	Ośrodki pomocy społecznej	14 122 402,00	13 990 450,96
	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej – mieszkania chronione	417 438,00	398 853,96
	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	645 016,00	627 176,33
	Program rządowy dożywianie	877 948,00	866 635,29
	Pozostała działalność – prace społecznie użyteczne	1 728 951,08	1 705 712,53
	Pozostała działalność – Klub Integracji Społecznej	381 861,92	368 255,88
	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	600,00	0,00
	Koordinacja przez asystenta rodziny finansowanych ze środków Funduszu Pracy zadań określonych w art. 8 ust. 2 Ustawy z dnia 4.11.2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	120 544,39	115 018,86
	Wspieranie rodziny	378 436,00	352 887,07
	Pomoc materialna dla uczniów	90 800,00	69 973,23
	Świadczenia wychowawcze	76 000,00	67 785,10
	Zadania własne – powiat		
	Ogółem	9 020 238,00	8 862 114,77
	w tym:		
	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	251 347,00	230 426,22
	Domy pomocy społecznej	3 657 000,00	3 655 676,51
	Rodziny zastępcze	4 333 954,00	4 239 264,08
	Ośrodki pomocy społecznej – dot. PFRON	70 393,00	70 393,00
	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych – dot. Warsztatów Terapii Zajęciowej	317 304,38	317 304,38
	Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	269 968,62	237 536,04
	Zakłady opiekuńczo – lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze	120 271,00	111 514,54
	Porozumienia pomiędzy powiatami		
	Ogółem	528 434,62	518 742,92
	w tym:		
VI			
VII			

Wyszczególnienie		Środki przyznane na rok 2017 /w zł./	Środki wydatkowane w 2017 roku /w zł./
	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych – dot. Warsztatów Terapii Zajęciowej	24 882,62	24 882,62
	Porozumienia pomiędzy powiatami – Rodziny zastępcze	503 552,00	493 860,30
VIII	Projekt unijny <i>Bielsko-Biała łączy ludzi RPO WSL</i>		
	Ogółem	663 544,50	663 544,50
IX	Projekt unijny <i>Dziecko-Rodzina-Przyszłość (MOPS)</i>		
	Ogółem	29 762,19	24 100,00
X	Projekt unijny <i>Efektywniejsze usługi opiekuńcze</i>		
	Ogółem	311 549,33	283 089,03
XI	Projekt unijny <i>Stop wykluczeniu społecznemu</i>		
	Ogółem	37 888,51	37 110,60
XII	Projekt unijny <i>Zintegrowana Animacja Społeczna</i>		
	Ogółem	130 568,13	126 030,90
XIII	Projekt unijny <i>Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych (MOPS)</i>		
	Ogółem	10 000,00	10 000,00
XIV	Fundusz celowy – PFRON		
	Ogółem	2 815 706,68	2 815 706,68
	w tym:		
	Turnusy rehabilitacyjne	279 619,00	279 619,00
	Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) SPR <i>Port</i> i BSA <i>Teatr Grodzki</i>	1 279 680,00	1 279 680,00
	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	563 765,68	563 765,68
	Sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	596 449,23	596 449,23
	Sport, kultura, rekreacja i turystyka	96 192,77	96 192,77
XV	Fundusz celowy – PROGRAM AKTYWNY SAMORZĄD		
	Ogółem	395 015,26	340 096,53

1.2.3 Realizacja dochodów w 2017 roku

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie /w zł./
1.	Odpłatność rodziców za pobyt dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	14 968,67
2.	Odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej	458 139,55
3.	Odpłatność za pobyt w Noclegowni	3 075,78
4.	Odpłatność za pobyt w Schronisku dla osób Bezdomnych	40 929,59
5.	Odpłatność rodziców za pobyt dziecka w rodzinach zastępczych	65 973,38
6.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaliczki alimentacyjnej	306 370,36
7.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych zasiłków (celowe, okresowe)	15 494,67
8.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych zasiłków stałych	23 727,37
9.	Odpłatność za usługi opiekuńcze	252 167,84
10.	Odpłatność za pobyt w mieszkaniach chronionych	23 416,44
11.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych dodatków mieszkaniowych, energetycznych	2 567,53
12.	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych	24 071,73
13.	Pozostałe dochody (sprzedaż makulatury, zwroty kosztów upomnienia, grzywny i inne kary pieniężne, zwroty opłat sądowych, zwroty za media uregulowane przez Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym oraz Śląską Fundację Błękitny Krzyż)	94 287,99
14.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych świadczeń -usuwanie skutków klęsk żywiołowych	0,00
15.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranej pomocy materialnej dla uczniów	50,00
16.	Wpływy z tytułu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego <i>Program Rodzina 500 Plus</i>	67 789,54
17.	Wpływy z tytułu rozliczenia za media za rok 2015 (Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności)	331,12
18.	Wpływy z tytułu nienależnie opłaconych składek z ubezpieczenia zdrowotnego	87,52
RAZEM:		1 393 449,08

The page features a decorative graphic consisting of several overlapping blue circles of varying sizes and shades, arranged in a diagonal pattern from the top right towards the bottom right. Thin blue lines intersect these circles, creating a sense of movement and depth. The background is white.

Pomoc środowiskowa i organizowanie społeczności lokalnej

2. POMOC ŚRODOWISKOWA I ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Działania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej mają na celu udzielenie wsparcia osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby i możliwości. Zgodnie z *Ustawą o pomocy społecznej*, w oparciu o którą funkcjonuje bielski Ośrodek, możliwe do wykorzystania są dwie formy udzielania pomocy.

Pierwsza, to świadczenia pieniężne, mające charakter np. zasiłku stałego, okresowego, czy też celowego. Świadczenia te realizowane są na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej w oparciu o rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby/rodziny. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 634zł, osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 514zł.

Druga forma, to świadczenia niepieniężne, mające charakter m.in. pracy socjalnej, pomocy rzeczowej, specjalistycznego poradnictwa, interwencji kryzysowej, usług opiekuńczych, umieszczenia w domu pomocy społecznej, szkoleń, poradnictwa rodzinnego i terapii rodzinnej. Ponadto, w ramach tej formy pomocy udzielane jest również potrzebującym osobom i rodzinom schronienie, zapewniane są posiłki i niezbędne ubranie. Grupa świadczeń niepieniężnych, to także pomoc dla osób usamodzielnianych (m.in. opuszczających młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, to również pomoc w uzyskaniu zatrudnienia i wsparcie w formie rzeczowej na zagospodarowanie.

2.1. Pomoc finansowa

2.1.1. Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym

Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym realizowana przez MOPS w Bielsku-Białej, jest jednym z elementów pomocy udzielanej klientom w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji życiowej oraz wspieraniu ich w procesie usamodzielniania i reintegracji ze środowiskiem. W roku 2017 wypłacono zasiłki w łącznej wysokości **5.509.862zł**.

Tabela 2: Rodzaj, ilość i wysokość wypłaconych świadczeń w latach 2015-2017

l.p.	Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń			Kwota świadczeń /w zł./		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017
1.	Świadczenia na zasiłki stałe środki wojewody	4.822	4.679	4.440	1.814.583	2.097.989	1.952.125
2.	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	3.861	4.088	3.810	140.669	175.522	164.469
3.	Świadczenia na zasiłki celowe /odzież, opał, leki, bilety MZK, pogrzeby, zdarzenia losowe .../	2.808	2.484	2.093	1.015.250	945.618	781.397
4.	Świadczenia na zasiłki okresowe	4.843	4.354	3.629	890.474	789.151	545.236
5.	Świadczenia na program p.n.: <i>Pomoc państwa w zakresie dożywiania</i>	201.993	159.920	84.693	3.663.497	3.165.540	2.066.635

Tabela 3: Zadania własne gminy, realizowane w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* w latach 2015-2017

l.p.	Zadania własne gminy	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Kwota świadczeń /w zł./			Ilość osób w rodzinach		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
1.	Schronienie /Schronisko dla Osób Bezdomnych i Noclegownia/	303	97	117	1.108.947	1.135.751	1.188.129	303	97	117
2.	Posiłek ogółem	1.747	1.481	782	1.286.777	1.018.206	523.860	3.449	2.869	1.552
2.1	W tym: dzieci	1.747	1.481	782	1.286.777	1.018.206	523.860	3.449	2.869	1.552
3.	Usługi opiekuńcze	402	457	403	1.349.654	1.345.859	2.479.074	447	499	460
4.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków z tyt. zdarzenia losowego*	2	4	3	550	2.830	9.000	2	8	6
5.	Sprawienie pogrzebu*	17	15	23	42.500	37.500	55.200	18	15	23
6.	Zasiłki celowe /opał, odzież, żywność, leki bilety MZK, bilety kredytowe.../*	1.813	1.600	1.307	3.348.920	3.052.622	2.259.972	4.110	3.327	2.327
7.	Zasiłki okresowe*	1.116	939	749	890.474	789.151	545.236	2.463	1.962	1.343
8.	Zasiłki stałe (dla osób niezdolnych do pracy, które nie nabyły uprawnień do świadczeń z ZUS)	513	478	478	1.814.583	2.097.989	1.952.125	654	601	585

* zasiłki świadczenia przyznane decyzją administracyjną – wypłata następuje po uprawomocnieniu decyzji

Tabela 4: Zadania obligatoryjne i fakultatywne zlecone gminie w latach 2015-2017

1. Zadania obligatoryjne										
l.p.	Zadania zlecone gminie	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Kwota świadczeń /w zł./			Ilość osób w rodzinach		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
1.1	Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	20	22	24	78.598	105.764	100.546	-	-	-
1.1.1	Wynagrodzenie należne kuratorowi z tytułu sprawowania kurateli przyznane przez sąd	0	4	3	0	19.549	12.144	-	-	-
1.2	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	428	436	430	140.669	175.522	164.469	546	548	526

1. Zadania obligatoryjne										
l.p.	Zadania zlecone gminie	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Kwota świadczeń /w zł./			Ilość osób w rodzinach		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
1.2.1	Finansowanie kosztów związanych z wydawaniem decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, spełniających kryterium dochodowe, (art. 8 <i>Ustawy o pomocy społecznej</i> zgodnie z art. 7 ust.4 <i>Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych</i>).	127	149	182	18.965	37651	43.786	-	-	-
1.3	Zasiłek celowy w formie biletu kredytowanego	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Zadania fakultatywne										
l.p.	Zadania zlecone gminie	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Kwota świadczeń /w zł./			Ilość osób w rodzinach		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
2.1	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	110	94	91	137.638	123.564	126.224	176	145	133

2.1.2. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze i wychowawcze

Opisano w rozdziale nr 5;

2.1.3. Dodatki mieszkaniowe

Opisano w rozdziale nr 6;

2.1.4. Dodatki energetyczne

Opisano w rozdziale nr 7;

2.1.5. Stypendia szkolne

Opisano w rozdziale nr 8;

2.2. Pomoc środowiskowa

Pierwszoplanową i najistotniejszą formą pomocy realizowaną przez pracowników socjalnych Działu Pomocy Środowiskowej jest stosowanie odpowiednich metod działania, mających na celu rozwiązanie problemów zgłaszanych przez klienta – aktywnego partnera. Pracownik socjalny podejmuje współpracę z rodziną, diagnozuje jej sytuację, określa plan pomocy, który umożliwiłby jej usamodzielnienie, a tym samym pomógł rozwiązać główne problemy powodujące alienację społeczną.

Tabela 5: Struktura świadczeniobiorców, którzy uzyskali pomoc w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* w latach 2015-2017

l.p.	Struktura świadczeniobiorców	Ilość rodzin*		
		2015	2016	2017
1.	Ubóstwo	962	827	673
2.	Sieroctwo	12	10	2
3.	Bezdomność	305	205	181
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	318	281	173
4.1.	Wielodzietność	130	121	73
5.	Bezrobocie	998	748	452
6.	Niepełnosprawność	1.351	1.246	1.192
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	1.770	1.705	1.546
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	673	617	430
8.1	Rodziny niepełne	507	463	331
8.2	Rodziny wielodzietne	189	155	92
9.	Przemoc w rodzinie	89	65	45
10.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
11.	Alkoholizm	432	374	368
12.	Narkomania	24	12	12
13.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	78	49	46
15.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
16.	Zdarzenie losowe	2	4	3
17.	Sytuacja kryzysowa	6	5	1
18.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

* wartości nie sumują się – jedna rodzina może korzystać z pomocy z kilku powodów

Tabela 6: Ilość osób, rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną MOPS w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* latach 2015-2017

l.p.	Wyszczególnienie	Ilość osób, którym przyznano świadczenia			Ilość rodzin			Ilość osób w rodzinach		
		Lata								
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
1.	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	4.073	3.587	2.670	2.637	2.407	1.985	5.855	5.212	3.649
2.	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	110	94	91	104	89	86	176	145	133
3.	Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	4.017	3.537	2.617	2.588	2.371	1.947	5.773	5.150	3.580
4.	Pomoc udzielona wyłącznie w postaci pracy socjalnej	-	-	-	794	715	915	1.847	1431	2.030
5.	Ilość rodzin objętych pomocą społeczną (łącznie wiersz 1+4)	-	-	-	3.431	3.122	2.900	7.702	6.643	5.679

2.2.1. Zadania pracowników socjalnych

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych miały charakter bardzo zróżnicowany, dostosowane były bowiem do indywidualnej sytuacji osób i rodzin, zgłaszających się w celu uzyskania różnorodnych form pomocy. Do tych działań konieczne jest skuteczne wykorzystanie narzędzia zwanego pracą socjalną, która w założeniu jest niematerialnym wsparciem przy kształtowaniu nowych postaw, czyli zmianie sposobu myślenia. Rolą pracownika socjalnego jest przekonanie dorosłego człowieka jak zacząć postępować inaczej niż do tej pory? Jak sprawić, by zrezygnował z niszczących jego życie nawyków? Jak uświadomić mu, że zmiana w jego życiu jest konieczna, bo to on odpowiada za jakość swojego życia? W jaki sposób wzbudzić w nim determinację do zmiany i spowodować żeby była trwała? Zdolność człowieka do przemiany warunkuje motywacja, której podłożem jest trafne zdiagnozowanie środowiska oraz stałe towarzyszenie pracownika socjalnego w procesie zmian. Dlatego pracownicy socjalni położyli ogromny nacisk na bezpośredni kontakt ze środowiskami, które wymagały stałego wsparcia (7.406 wizyt), bowiem uzyskanie zmiany nie jest jednorazowym aktem, lecz długim i skomplikowanym procesem.

Dla podniesienia skuteczności działań w pracy z osobami i rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej, pracownicy socjalni wykorzystywali kontrakt socjalny. W kontrakcie tym opracowywano ocenę sytuacji osoby/rodziny oraz formułowano cele, które miała osiągnąć osoba/rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła. Narzędzie to, określało również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań.

W 2017r. w Dziale Pomocy Środowiskowej zawarto łącznie 1.032 kontrakty socjalne. Jasne określenie celu i sprecyzowanie działań daje możliwość uwidocznienia zmian w sytuacji życiowej strony od momentu zawarcia kontraktu socjalnego do czasu osiągnięcia zamierzonego celu. Kontrakty socjalne dotyczyły znacznej grupy klientów, którzy od wielu lat korzystają ze świadczeń tutaj. Ośrodka i nie chcą samodzielnie egzystować lub nie wierzą, że mogą podjąć działania zmierzające do poprawy swojej sytuacji życiowej. Największa liczba kontraktów socjalnych zawarta została z osobami z problemem alkoholowym oraz długotrwale bezrobotnymi. Rolą pracownika socjalnego było takie zmotywowanie osoby/rodziny, aby aktywnie planowała kolejne działania zmierzające do osiągnięcia celu, a nie tylko wykazała wolę współpracy. Kontrakt socjalny jest

narzędziem, które pozwala jasno określić procedury postępowania w sprawach świadczeń z pomocy społecznej (tj. przyznania, ograniczania lub odmowy świadczeń).

W ramach szeroko rozumianej pracy socjalnej pracownicy socjalni motywowali klientów do podjęcia działań w kierunku rozwiązania swoich problemów. W wyniku tych działań w 2017r. usamodzielniało się 162 osób/rodzin, które osiągnęły trwałą poprawę jakości swojego życia.

W 2017r. pracownicy socjalni w ramach przyjęć stron w siedzibie Ośrodka przyjęli 12.629 osób, co świadczy o ilości problemów, z którymi obecnie nie radzą sobie mieszkańcy miasta. Udzielanie poradnictwa i pomocy finansowej osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej, wskazywanie możliwości rozwiązania zgłaszanych problemów nałożyły na pracowników socjalnych obowiązek podejmowania wzmożonych działań.

Działania realizowane na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych

- Współpraca z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej i Administracją Domów Mieszkalnych oraz Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w zakresie porządkowania lokali zajmowanych przez osoby starsze, niepełnosprawne;
- Współpraca ze środowiskiem lokalnym, organizacjami społecznymi oraz pozarządowymi w zakresie realizowania pomocy osobom niepełnosprawnym i mieszkającym samotnie, których członkowie rodziny pozostawili bez wsparcia;
- Powiadamianie Sądu Rodzinnego o zagrożeniu życia i zdrowia osób, niewyrażających zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej lub niewyrażaniu zgody na leczenie szpitalne, których stan zdrowia uniemożliwiał samodzielne funkcjonowanie w środowisku;
- Rozpoznawanie możliwości aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych i kierowanie do zakładów pracy chronionej, które dysponują wolnymi etatami pracy;
- Pozyskiwanie sprzętu rehabilitacyjnego, do czasu uzyskania środków na jego zakup z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych i kompletowanie dokumentów osób wnioskujących o skierowanie do Domu Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych ul. Sternicza 8a, Domu Dziennego Pobytu dla Osób dotkniętych chorobą Alzheimera lub innymi zaburzeniami otępiennymi przy ul. Piastowskiej 86 oraz Środowiskowego Domu Samopomocy *Podkowa* ul. Kołłątaja 8;
- Informowanie o możliwości uczestnictwa w zajęciach odbywających się w Klubach Samopomocy: *Klub Seniora* ul. Komorowicka 336D, *Milusińscy* ul. Milusińskich 6 oraz Klubie dla Osób Starszych ul. Piastowska 86;
- Podejmowanie na wniosek Policji, pracowników służby zdrowia, środowiska lokalnego natychmiastowych interwencji pozostających w kompetencji pracownika socjalnego w zakresie zabezpieczenia podstawowych potrzeb osób chorych i niepełnosprawnych;
- Przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych u osób samotnych i pozostających w rodzinie, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagały wsparcia w formie usług opiekuńczych;
- Rozeznawanie sytuacji osób i rodzin, na których ciąży obowiązek alimentacyjny względem osób korzystających ze wsparcia;
- Udzielanie wsparcia finansowego na zakup: żywności, leków, opału oraz innych zgłaszanych potrzeb, m.in. biletów socjalnych umożliwiających bezpłatny dojazd na rehabilitację i leczenie;
- Wspieranie środowisk osób chorych i niepełnosprawnych;
- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych i kompletowanie dokumentów u pacjentów przyjętych do szpitali w trybie nagłym, a nieubezpieczonych w zakresie potwierdzenia prawa do korzystania ze świadczeń zdrowotnych, finansowanych ze środków publicznych, osobom nieposiadającym wskazanych uprawnień.

Działania realizowane na rzecz rodzin wielodzietnych, niepełnych, rodzin przejawiających bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

- Informowanie rodziców i opiekunów prawnych dzieci o możliwości skorzystania z kolonii i półkolonii organizowanych przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego i Kuratorium Oświaty w Katowicach;
- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych na wniosek rodziców i opiekunów prawnych dzieci oraz z urzędu w celu opłacenia gorącego posiłku dzieciom uczęszczającym do szkół, przedszkoli i żłobka;
- Rozpoznawanie przez pracowników socjalnych sytuacji rodzinno-bytowej dzieci znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji a objętych gorącym posiłkiem na wniosek dyrektorów placówek oświatowych w celu zdiagnozowania problemów i ustalenia ich przyczyn;
- Podejmowanie działań w zakresie dokonywania analizy sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- Wnioskowanie o przydzielenie asystenta rodziny działającego na rzecz dziecka i rodziny, opracowywanie wraz z asystentem wspólnego planu pracy z rodziną;
- Wsparcie finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, m.in. w zakresie: żywności, opału, leków, wydatków mieszkaniowych, odzieży, obuwia oraz biletów socjalnych;
- Współpraca z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi, nauczycielami, wychowawcami świetlic środowiskowych;
- Kierowanie wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny i wydanie zarządzeń wobec małoletnich dzieci;
- Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy i procedury *Niebieska Karta*;
- Zobowiązanie członków rodzin, w których stwierdzono istnienie problemu alkoholowego, do podjęcia współpracy w zakresie jego rozwiązania oraz kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Kierowanie członków rodzin dotkniętych problemem bezrobocia do prac społecznie użytecznych;
- Wnioskowanie o uczestnictwo w zajęciach Centrum Integracji Społecznej działającego w ramach Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego *Teatr Grodzki*, osób wykluczonych celem przywrócenia ich na rynek pracy i integrację ze społeczeństwem;
- Motywowanie do przyjęcia aktywnej postawy w kierunku znalezienia zatrudnienia (przedstawianie ofert pracy, pozyskiwanie informacji o wolnych etatach z OHP oraz zakładów pracy znajdujących się na terenie miasta);
- Typowanie i dokonywanie wstępnej rekrutacji osób do udziału w projekcie systemowym p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi* RPO WSL (projekt zakończono 30.09.2017r.);
- Współpraca z Radami Osiedli i zespołami charytatywnymi;
- Współpraca z dzielnicowymi Komisariatów Komendy Miejskiej Policji.

2.2.2. Mieszkania Chronione

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Prowadzonych jest 5 mieszkań chronionych, w których realizowane jest wsparcie w obszarze:

- Nauki lub utrzymywania posiadanego poziomu sprawności w zakresie samoobsługi, samodzielności życiowej, rozwijania kontaktów społecznych i pełnienia ról społecznych;
- Pomocy w przemieszczaniu się, wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym, realizacji kontaktów społecznych, zagospodarowania czasu wolnego z wykorzystaniem usług dostępnych w środowisku lokalnym.

Wsparcie w mieszkaniach chronionych zapewnia pracownik socjalny, opiekun mieszkania, asystent osoby niepełnosprawnej i inni specjaliści w zależności od indywidualnych potrzeb osoby wymagającej pomocy. Z pomocy w formie mieszkania chronionego w 2017r. skorzystało 39 osób/rodzin.

Działania podejmowane w zakresie prowadzenia mieszkań chronionych:

- Obsługa w zakresie rozliczeń mediów wynikających z użytkowania lokali przeznaczonych na mieszkania chronione,
- Zabezpieczenie niezbędnego stanu wyposażenia – naprawa lub wymiana zużytego sprzętu,
- Zlecenie wykonania okresowych przeglądów technicznych lokali – przeglądy elektryczne, kominiarskie, aktualizacja gaśnic,
- Bieżące usuwanie awarii,
- Stała współpraca z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej i Wspólnotami mieszkaniowymi w zasobach których funkcjonują mieszkania chronione.

W okresie sprawozdawczym podejmowano działania zmierzające do powiększenia ilości mieszkań chronionych poprzez udział przedstawiciela Ośrodka w pracach Zespołu realizującego projekt pn.: *Rozwój mieszkalnictwa socjalnego i chronionego w Bielsku-Białej*. W ramach współpracy z Biurem Funduszy Europejskich UM realizującego projekt odbyło się kilkanaście wizji w terenie w zakresie analizy i oceny zasobów lokalowych ZGM pod kątem adaptacji na mieszkania chronione.

2.2.3. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

Na przestrzeni roku 2017 kontynuowano realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ). Program ma na celu trwałe, intensywne i systematyczne wsparcie osób i rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Polega na dostarczaniu pomocy żywnościowej w formie paczek i posiłków. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa ma charakter uzupełniający w odniesieniu do form pomocy finansowej realizowanych w ramach wieloletniego programu wsparcia finansowego gmin w zakresie dożywiania *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* na lata 2014-2020. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kwalifikuje osoby/rodziny do pomocy żywnościowej wydając w tym celu skierowania umożliwiające odbiór żywności, której dystrybutorem na terenie miasta Bielsko-Biała jest organizacja partnerska programu tj. *Caritas Polska*. Zgodnie z założeniami PO PŻ pomocą żywnościową obejmowane są osoby/rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, dopuszczającej korzystanie z pomocy społecznej z powodów wskazanych w art.7 *Ustawy o pomocy społecznej*, których dochód nie przekracza określonego poziomu, ustalonego procentowo w stosunku do dochodu uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Poziom kryteriów dochodowych dotyczących podprogramu 2017 określił minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego i wynosił on 200% kryterium dochodowego tj. 1.268zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1.028zł dla osoby w rodzinie. Ogółem wydano 569 skierowań dla 1.169 osób.

2.2.4. Program osłonowy Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020

Jedną z form pomocy, realizowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest finansowanie świadczeń w zakresie dożywiania w formie posiłku oraz zasiłku celowego na zakup żywności. Świadczenia te, zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XXXIX/923/2014 z dnia 25.02.2014r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego w zakresie dożywiania *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* na lata 2014-2020 przyznawane są celem:

- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach;
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży;
- kształtowania właściwych nawyków żywnościowych.

Program *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* jest programem wieloletnim, realizowanym w latach 2014-2020. Ma on na celu wsparcie gmin w realizacji zadania obowiązkowego, jakim jest pomoc w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym. Na realizację tego Programu gmina

może otrzymać dotację, jeżeli udział jej środków własnych wynosi nie mniej niż 40% przewidzianych kosztów realizacji. Harmonogram zadań wykonywanych w ramach Programu wchodzi w życie corocznie, na mocy Uchwały Rady Ministrów. W 2017r. na realizację pomocy w formie dożywiania MOPS wydatkował ogółem kwotę 2.066.635zł.

Ośrodek wykonuje to zadanie w sposób ciągły, co jest ważne zwłaszcza dla dzieci realizujących obowiązek szkolny, ponieważ mogą one korzystać z tej formy pomocy przez cały rok szkolny, który nie pokrywa się z rokiem budżetowym.

Tabela 7: Kwota wydatkowana na realizację pomocy w formie dożywiania w latach 2015-2017

Lata	Rodzaj środków /w zł/	Wyszczególnienie		
		Dożywianie dzieci	Zasiłki celowe na żywność	Wartość łączna /w zł/
2015	Środki Wojewody	649.207	1.191.405	1.840.612
	Środki z budżetu Miasta	637.570	1.185.315	1.822.885
	Razem:	1.286.777	2.376.720	3.663.497
2016	Środki Wojewody	444.308	1.424.602	1.868.910
	Środki z budżetu Miasta	573.898	722.732	1.296.630
	Razem:	1.018.206	2.147.334	3.165.540
2017	Środki Wojewody	311.445	888.555	1.200.000
	Środki z budżetu Miasta	212.415	654.220	866.635
	Razem:	523.860	1.542.775	2.066.635

Z programu wieloletniego *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* mogą korzystać osoby i rodziny, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w *Ustawie o pomocy społecznej*. I tak, u osoby samotnie gospodarującej jest to kwota 951zł, a np. w rodzinie 4-osobowej – 3.084zł (100% kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 634zł, dla osoby w rodzinie – 514zł). Natomiast pomoc w formie gorącego posiłku jest świadczeniem rzeczowym przysługujące bez względu na dochód osobom, które własnym staraniem nie są w stanie go samodzielnie przygotować.

W okresie sprawozdawczym pomocą wynikającą z rządowego programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* objęto:

- 765 dzieci od 1 roku życia do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej – na podstawie decyzji administracyjnej;
- 17 dzieci bez decyzji administracyjnej – na podstawie informacji dyrektora szkoły;
- 2.004 osoby, którym przyznano zasiłek celowy na żywność.

Wnioski o dożywianie dzieci składane są w tut. Ośrodku przez rodziców oraz pedagogów. W 2017r. z tej formy pomocy skorzystało 782 dzieci.

2.3. Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz usługi specjalistyczne

2.3.1. Usługi opiekuńcze

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy (zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 11 *Ustawy o pomocy społecznej*) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W roku 2017 usługi opiekuńcze przyznawane były osobom, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodował trwale lub okresowe utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. W przypadku ludzi samotnych, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagali pomocy innych osób, a byli jej pozbawieni, przyznanie usług opiekuńczych miało charakter obligatoryjny. Celem pomocy było zabezpieczenie codziennych potrzeb usługobiorcy, związanych z prawidłowym funkcjonowaniem w ich miejscu zamieszkania. Przyznane świadczenie uzależnione było od indywidualnych potrzeb danej osoby i mogło obejmować swoim zakresem: opiekę higieniczną, pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz wsparcie w załatwianiu spraw osobistych. Zakres przyznanej pomocy był na bieżąco monitorowany w celu dostosowania do zmieniających się potrzeb usługobiorców.

Usługi opiekuńcze przyznawane były również osobom, wymagającym pomocy innych osób, którym rodzina a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogli takiej pomocy zapewnić. W tym przypadku kierowano się przede wszystkim zasadą subsydiarności, zgodnie z którą udzielana pomoc była wsparciem, a nie wyręczaniem w opiece nad potrzebującym członkiem rodziny. Działanie to miało na celu zmobilizowanie rodziny, inicjowanie nowych przedsięwzięć na rzecz osoby potrzebującej pomocy, wzmocnienie więzi emocjonalnej, zintegrowanie rodziny.

W roku 2017 pomocą w formie usług opiekuńczych objęto także rodziny z dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Udzielane wsparcie miało na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Pomoc w formie usług opiekuńczych była realizowana przez opiekunki zatrudnione w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz przez podmioty zewnętrzne (Stowarzyszenie KORDIA w okresie od 1.01.2017r. do 30.04.2017r., Agencja Opiekunek Jolanta Janosz w okresie od 1.05.2017r. do 31.12.2017r.), z którymi zawarto umowy dotyczące realizacji zadania na 2017r. Działanie to umożliwiło zapewnienie ciągłości opieki tzn. realizację usług w godzinach wieczornych, nocnych oraz w soboty, niedziele i święta, koniecznych do zachowania, poprawy stanu zdrowia lub zapobiegających jego pogorszeniu.

Łączenie form pomocy zapewniło osobom starszym i niepełnosprawnym możliwość zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych w ich własnym środowisku, bez konieczności ubiegania się o miejsce w domach pomocy społecznej.

2.3.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3 *Ustawy o pomocy społecznej*) należy: organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Dział Usług Opiekuńczych organizował powyższe świadczenie zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22.09.2005r.*, w którym określono rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących te usługi oraz warunki i tryb ustalania i pobierania opłat. Na podstawie

przetargu nieograniczonego wyłoniono firmę, spełniającą wszystkie warunki do świadczenia tego rodzaju pomocy.

Przyznane świadczenie miało na celu nabycie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza kształtowanie umiejętności zaspokajania potrzeb życiowych, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, wspieranie, motywowanie i asystowanie w codziennych czynnościach. W roku 2017 specjalistyczne usługi przyznano także dzieciom z syndromem autyzmu lub upośledzeniem umysłowym. Głównym celem przyznanej pomocy tej grupie usługobiorców było rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych przy zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania. Przyznana dotacja w kwocie 127.086,00zł pozwoliła w pełni zabezpieczyć potrzeby usługobiorców.

Tabela 8: Ilość osób objętych pomocą w formie usług w latach 2015-2017

Rok	Ilość osób objętych pomocą usługową (w tym nowe środowiska)	Ilość nowych środowisk	Usługi realizowane przez opiekunki MOPS i podmiot zewnętrzny	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi
2015	512	161	402 w tym; S - 357 R - 45	110 w tym: S – 62 R – 48 /w tym: 5 dzieci/
2016	551	186	457 w tym; S - 371 R - 86	94 w tym: S – 50 R – 44 /w tym: 3 dzieci/
2017	494	137	403 w tym; S - 342 R -61	91 w tym: S – 56 R – 35/w tym: 3 dzieci/

* S – osoby samotnie gospodarujące

* R – osoby w rodzinie

Tabela 9: Koszty i wpływy z usług opiekuńczych w latach 2015-2017

Zadania własne				Zadania zlecone			
Rok	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń /w zł./	Wpływy z usług opiekuńczych /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń /w zł./	Wpływy ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi /w zł./	
						Odprowadzone do budżetu Wojewody	Odprowadzone do budżetu gminy
2015	95.292	1.349.654,00	223.646,49	6.565	137.637,50	14.541,28	765,34
2016	93.324	1.345.859,00	187.989,83	5.891	123.564,00	8.764,52	461,27
2017	90.088	2.479.074,00	252.167,84	5.502	126.224,00	11.183,45	588,58

The page features a decorative graphic consisting of three overlapping circles in shades of blue, arranged in a diagonal line from the top right to the bottom right. Two thin blue lines intersect at the top center and extend downwards, framing the circles. The text 'Pomoc specjalistyczna' is positioned in the lower-left area of the page.

Pomoc specjalistyczna

3. POMOC SPECJALISTYCZNA

3.1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki

3.1.1. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz realizacja pomocy na rzecz rodzin zastępczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*;

3.1.2. Organizowanie opieki nad dzieckiem pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*;

3.1.3. Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*;

3.1.4. Pomoc w integracji ze środowiskiem oraz przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki

Opisano w odrębnym sprawozdaniu w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*;

3.1.5. Zespół Poradnictwa Specjalistycznego

Zadania realizowane przez Zespół opisano w odrębnym sprawozdaniu w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*.

3.2. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej

3.2.1. Domy pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadanie własne gminy w zakresie kierowania do domów pomocy społecznej (DPS) mieszkańców Bielska-Białej, którzy wymagali całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogli samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych (art. 54 *Ustawy o pomocy społecznej*). Równocześnie realizował zadanie własne powiatu w zakresie umieszczania skierowanych do domów pomocy społecznej mieszkańców Bielska-Białej oraz osób skierowanych przez inne gminy.

W MOPS wszystkie wnioski o skierowanie do DPS i umieszczenie w DPS realizuje Zespół ds. Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia. Pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe (w 2017r. przeprowadzili 682 wywiady) oraz udzielają informacji i porad (w 2017r. 298) osobom i rodzinom ubiegającym się o świadczenie w formie umieszczenia w domu pomocy społecznej.

W okresie sprawozdawczym zarejestrowanych zostało łącznie 1.251 wniosków dotyczących DPS, z czego:

- 1) 213 stanowiły wnioski osób starszych i/lub niepełnosprawnych o umieszczenie w DPS, z czego 14 wniosków wpłynęło z innych gmin;
- 2) 784 wnioski dotyczyły aktualizacji wywiadów środowiskowych na okoliczność ustalenia odpłatności za pobyt w DPS oraz spraw innych;
- 3) 254 wnioski dotyczyły wywiadów alimentacyjnych u osób zobowiązanych do współfinansowania kosztów pobytu członka rodziny w DPS.

Wzorem lat poprzednich, wnioski osób ubiegających się o tę formę pomocy rozpatrywała powołana do tego Komisja Kwalifikująca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W 2017r. odbyły się 33 posiedzenia Komisji, podczas których rozpatrzono 215 wniosków (w tym o skierowanie i umieszczenie w DPS, o częściowe lub całkowite zwolnienie z opłaty mieszkańców DPS oraz członków rodzin zobowiązanych do współfinansowania ich pobytu, o przeniesienia do innego DPS, przyspieszenia umieszczenia w DPS, odwołań do Samorządowego Kolegium Odwoławczego).

Na terenie Bielska-Białej funkcjonowały 4 domy pomocy społecznej (prowadzone przez Miasto Bielsko-Biała) z 222 miejscami. Wszystkie spełniały standardy i posiadały zezwolenia Wojewody Śląskiego. Zaznaczyć należy, iż w naszych Domach przebywają osoby na tzw. „nowych zasadach” (tj. osoby umieszczone w domach pomocy społecznej na podstawie decyzji kierujących wydanych po 1.01.2004r., za których opłatę wnoszą: sami umieszczeni, członkowie ich rodzin lub osoby niespokrewnione oraz gminy, które skierowały swoich mieszkańców do DPS) i „starych zasadach” (tj. osoby przebywające w domach pomocy społecznej na podstawie decyzji kierujących wydanych przed 1.01.2004r. Finansowanie pobytu tych osób pochodzi z ich własnych środków, natomiast pozostałe koszty pokrywane są z wygasających dotacji celowych, niewystarczających jednak do pokrycia pełnych kosztów pobytu tych osób).

Tabela 10: Domy Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej: typ, ilość miejsc, średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca w latach 2015-2017

l.p.	Nazwa DPS/Adres	Ilość miejsc	Typ Domu	Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca w DPS /w zł./		
				2015	2016	2017
1.	DPS <i>Dom Nauczyciela</i> ul. Pocztowa 14a	92	dla osób w podeszłym wieku (K/M)*	2.926,00	2.994,00	3.184,00
2.	DPS dla Osób Starszych ul. Żywiecka 15	57	(42 miejsca) dla osób w podeszłym wieku (15 miejsc) dla osób niepełnosprawnych fizycznie (K/M)	3.129,00	3.163,00	3.508,00
3.	DPS dla Przewlekle Chorych ul. Olimpijska 11	48	dla osób przewlekle somatycznie chorych (K/M)	4.051,50	4.292,00	4.685,00
4.	DPS <i>Hospicjum</i> Al. Armii Krajowej 181	25	dla osób przewlekle somatycznie chorych (K/M)	4.493,96	4569,88	5.055,89

* (K) – kobiety

* (M) – mężczyźni

Tabela 11: Osoby skierowane i umieszczone w DPS według typów placówek w latach 2015-2017

l.p.	Typy placówek	Ilość mieszkańców Bielska-Białej skierowanych do DPS						Ilość osób* umieszczonych w DPS					
		prowadzonych przez miasto B-B			prowadzonych przez inne powiaty			prowadzonych przez miasto B-B			prowadzonych przez inne powiaty		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
1.	Dla osób w podeszłym wieku	27	26	20	4	3	4	21	18 (1)	22 (2)	3	3	4
2.	Dla osób przewlekle somatycznie chorych	36	36	39	2	1	1	35 (2)	33	33	1	1	0
3.	Dla osób przewlekle psychicznie chorych	0	0	0	13	10	8	0	0	0	13	10	7
4.	Dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	0	2	4	5	0	0	0	0	6	4
5.	Dla osób niepełnosprawnych fizycznie	3	3	0	0	0	0	3	4 (1)	0	0	0	0
6.	Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	3
7.	Dla osób uzależnionych od alkoholu	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0
8.	Pobyty okresowe – turnusy dla chorych na SM	0	0	0	2	3	1	0	0	0	3	4	2
9.	Rodzinny Dom Pomocy	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0
10.	Ogółem	66	65	59	24	23	23	59 (2)	55 (2)	55 (2)	21	26	20

*dotyczy zarówno mieszkańców Bielska-Białej, jak również innych gmin; wartości w nawiasach (...) dotyczą mieszkańców spoza gminy Bielsko-Biała

Tabela 12: Mieszkańcy Bielska-Białej przebywający w DPS na terenie poszczególnych powiatów w latach 2015-2017

l.p.	Powiat	Ilość mieszkańców Bielska-Białej przebywających w DPS na tzw. „nowych zasadach”			Stan na dzień 31.12.2017r.
		2015	2016	2017	
1.	bialski	1	1	1	0
2.	bielski	27	24	28	24
3.	cieszyński	16	13	16	14
4.	częstochowski	1	1	1	1
5.	dąbrowski	0	2	2	2
6.	gliwicki	1	0	0	0
7.	jarosławski	3	3	3	3
8.	konecki	1	2	1	1
9.	krakowski	20	26	27	24
10.	krasnostawski	1	1	1	1
11.	limanowski	1	1	0	0
12.	lubaczowski	2	2	2	2
13.	lubliniecki	2	2	1	1
14.	Miasto Kraków	0	1	1	1
15.	miechowski	2	1	0	0
16.	mielecki	2	0	0	0
17.	mikołowski	1	1	1	1
18.	myślenicki	10	8	8	8
19.	nyski	1	1	1	1
20.	oświęcimski	6	6	6	4
21.	proszowicki	2	3	3	3
22.	pszczyński	4	3	5	4
23.	radomszczański	1	1	1	0
24.	sandomierski	1	1	1	1
25.	suski	4	4	3	3
26.	wadowicki	16	17	17	15
27.	zamojski	1	1	1	1
28.	mławski	3*	4*	2*	0*
29.	bielski – DPS w Bestwinie prowadzony przez Stowarzyszenie <i>Razem</i> – bez zlecenia powiatu lub gminy	0	7	10	10
30.	Gmina Pacanów – Rodzinny Dom Pomocy	3	4	4	4
31.	Razem:	133	141	147	129

* oznacza osoby przebywające w regionalnym domu pomocy społecznej, tj. Krajowym Ośrodku Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla Osób Chorych na SM w Dąbku (KOMR). Pobyt w tym Ośrodku ma charakter okresowy i finansowany jest tylko z dochodu osoby umieszczonej oraz z dochodów własnych samorządu województwa mazowieckiego.

Do Domów na terenie innych powiatów kierowane są osoby przewlekle psychicznie chore i niepełnosprawne intelektualnie z uwagi na brak tego typu placówek oraz w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chore, tylko jeśli brakuje wolnych miejsc w naszych Domach i rodzina obok mieszkańca w całości ponosi koszty pobytu.

Na 147 mieszkańców Bielska-Białej przebywających w 2017r. w Domach położonych w w/w powiatach 80 przebywało w DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych, 25 w DPS dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, 1 w DPS dla osób uzależnionych od alkoholu, 8 w DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz 4 osoby niepełnosprawne intelektualnie przebywały w Rodzinnym Domu Pomocy. W domach dla osób w podeszłym wieku przebywało 12 mieszkańców Bielska-Białej, 12 w DPS dla przewlekle somatycznie chorych i 3 w DPS dla niepełnosprawnych fizycznie. Dwie osoby chore na stwardnienie rozsiane skorzystały z pobytu okresowego w Krajowym Ośrodku Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla Osób Chorych na SM w Dąbku.

Tabela 13: Ruch mieszkańców w DPS na terenie Bielska-Białej w latach 2015-2017

Wyszczególnienie	Nazwa i adres DPS				Ogółem	
	DPS <i>Dom Nauczyciela</i> ul. Pocztowa 14a	DPS dla Osób Starszych ul. Żywiecka 15	DPS <i>Hospicjum</i> Al. Armii Krajowej 181	DPS dla Przewlekle chorych ul. Olimpijska 11		
Liczba miejsc	92	57	25	48	222	
Stan na dzień 31 grudnia	2015	90 [21] (11)	57 [14] (9)	24 [2]	48 [1] (6)	219 [38] (26)
	2016	92 [18] (10)	57 [12] (8)	25 [2]	48 [1] (5)	222 [33] (23)
	2017	92 [15] (11)	56 [11] (7)	25 [2]	49 [1] (4)	222 [29] (22)
Zmarło lub zrezygnowało	2015	16 [3] (2)	10 [1] (3)	13	25 [2] (2)	64 [6] (7)
	2016	12 [3] (2)	8 [2] (2)	8	24 (1)	52 5
	2017	16 [3] (1)	7 [1] (1)	17	15	55 [4] (2)
Przyjęto	2015	14	12	11	25 (2)	62 (2)
	2016	14 (1)	8 (1)	9	24	55 (2)
	2017	16 (2)	6	17	16	55 (2)
Liczba oczekujących na dzień 31 grudnia	2015	4	3	0	1	8
	2016	7 (1)	4 (1) 1 o.n.f.*	3	3 (1)	18 (3)
	2017	5	4 (1) 1 o.n.f.*	2	5 (1)	16 (1)

wartości w nawiasach [...] dotyczą mieszkańców umieszczonych na tzw. „starych zasadach”

wartości w nawiasach (...) dotyczą mieszkańców spoza Gminy Bielsko-Biała

*o.n.f – osoby niepełnosprawne fizycznie

Tabela 14: Ruch mieszkańców w DPS na terenie innych powiatów w latach 2015-2017

Wyszczególnienie	DPS – całodobowy pobyt	
Stan na dzień 31 grudnia:	2015	115
	2016	131
	2017	129
Zmarło lub zrezygnowało	2015	15
	2016	10
	2017	16

Wyszczególnienie		DPS – całodobowy pobyt
Przyjęto	2015	18
	2016	26
	2017	20
Liczba oczekujących wg stanu na dzień 31 grudnia	2015	8
	2016	7
	2017	4

dane dotyczą osób umieszczonych na „nowych zasadach”

W całym 2017r. w czterech Domach prowadzonych przez miasto Bielsko-Biała oraz w 39 Domach położonych na terenie 26 powiatów lub gmin przebywało 398 mieszkańców Bielska-Białej. Z tego 147 w innych powiatach, a 251 w naszych Domach. Na „nowych zasadach” przebywali wszyscy umieszczeni w innych powiatach oraz 218 spośród 251 mieszkańców Bielska-Białej przebywających w naszych domach. Pozostałych 33 przebywało na „starych zasadach”. Z innych gmin w naszych Domach przebywały 24 osoby, wszystkie na „nowych zasadach”.

Tabela 15: Średni czas oczekiwania na umieszczenie w DPS w latach 2015-2017 (w miesiącach)

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017
1.	DPS <i>Dom Nauczyciela</i> ul. Pocztowa 14a w Bielsku-Białej przeznaczony dla osób w podeszłym wieku	0 – 2	0 – 5	0 – 7
2.	DPS dla Osób Starszych ul. Żywiecka 15 w Bielsku-Białej <ul style="list-style-type: none"> • przeznaczony dla osób w podeszłym wieku • przeznaczony dla osób niepełnosprawnych fizycznie 	0 – 2	0 – 7	1,5 – 6
		0 – 5	0 – 5	0
3.	DPS dla Przewlekle Chorych ul. Olimpijska 11 w Bielsku-Białej przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych	0 – 2,5	0 – 3	0 – 5
4.	DPS Hospicjum Al. Armii Krajowej 181 w Bielsku-Białej przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych	0 – 1	0 – 1	0 – 3,5
5.	Domy dla osób przewlekle somatycznie chorych i dla osób w podeszłym wieku (poza miastem Bielsko-Biała)	0,5 – 8	0 – 2	0 – 4
6.	Domy dla osób przewlekle psychicznie chorych (poza miastem Bielsko-Biała)	0 – 63	0 – 3,5	0 – 3,5
7.	Domy dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (poza miastem Bielsko-Biała)	-	0 – 2	0 – 1
8.	Domy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	-	-	0 – 1

Z analizy danych pochodzących z 2017r. wynika, że okres oczekiwania na miejsce w DPS na terenie Bielska-Białej wynosił od 0 do maksymalnie 7 miesięcy. W większości Domów osoby oczekiwały na przyjęcie. Do obu Domów przeznaczonych dla osób przewlekle somatycznie chorych 12 osób przyjęto „ponad stan”, na dodatkowe miejsce (DPS *Hospicjum* – 4, DPS dla Przewlekle Chorych – 8).

Do *Domu Nauczyciela* przy ul. Pocztowej 14a na 14 umieszczonych 11 oczekiwało powyżej 3 miesięcy, pozostali od 0 do 3 miesięcy, do DPS dla Osób Starszych przy ul. Żywieckiej 15 na 6 umieszczonych 4 oczekiwało powyżej 3 miesięcy, pozostali do 2 miesięcy, natomiast do DPS dla Przewlekle Chorych przy ul. Olimpijskiej na 16 umieszczonych 15 osób oczekiwało od 0-3 miesięcy, a 1 pow. 3 miesięcy. Do DPS *Hospicjum* na 17 umieszczonych większość osób była przyjęta na wolne miejsce (przy czym 2 osoby wcześniej oczekiwały ponad 6 m-cy w kolejce oczekujących do DPS dla Przewlekle Chorych), 1 osoba oczekiwała do 2 tygodni, 1 powyżej 3 miesięcy.

W Domach na terenie innych powiatów w 2017r. umieszczono 20 mieszkańców Bielska-Białej, z tego 2 skorzystało z pobytu okresowego w specjalistycznym Ośrodku dla chorych na stwardnienie rozsiane. Żadnej osoby nie umieszczono w Rodzinnym Domu Pomocy. Na 20 umieszczonych 16 oczekiwało od 0 do 3 miesięcy, pozostałe 4 osoby umieszczone zostały w terminie od 3 do 6 miesięcy (w tym osoby ze stwardnieniem rozsianym).

Do DPS całodobowego pobytu prowadzonych przez inne powiaty oczekuje 4 mieszkańców Bielska-Białej, w tym 3 do DPS przeznaczonego dla osób przewlekle psychicznie chorych, 1 do DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Tabela 16: Dane dotyczące mieszkańców Bielska-Białej skierowanych do DPS odpowiedniego typu i umieszczonych w DPS w latach 2015-2017

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017
1.	Ilość skierowanych i umieszczonych w danym roku	78	79	73
2.	Ilość osób bezdomnych	9	10	7
3.	Ilość osób przyjętych do DPS po pobycie w placówkach okresowego pobytu (oddziały szpitalne, inne DPS, Domy dla Bezdomnych, Noclegownie)	32	28	26
4.	Ilość osób przyjętych do DPS ze środowiska zamieszkania	46	51	47
5.	Ilość osób objętych przed przyjęciem do DPS pomocą w formie usług opiekuńczych	41	31	26

Tabela 17: Środki finansowe wydatkowane przez miasto Bielsko-Biała z tytułu pobytu mieszkańców gminy w DPS na terenie innych powiatów w latach 2013-2017

l.p.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Liczba osób umieszczonych w DPS	131	124	133	141	147
2.	Liczba osób, za które miasto Bielsko-Biała wniosło opłatę	127	121	129	135	142
3.	Wydatkowane środki /w zł./	2.765.665,48	2.872.027,32	2.938.812,50	3.350.723,37	3.655.676,51
4.	Średni koszt pobytu 1 osoby /w zł./	21.776,89	23.735,76	22.781,49	24.820,17	25.744,20

* Różnica między poz. 1 i poz. 2 wynika z tego, że w liczbie umieszczonych uwzględnia się 2 mieszkańców Bielska-Białej przebywających w regionalnym domu pomocy społecznej, tj. Krajowym Ośrodku Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla Osób Chorych na SM w Dąbku (KOMR), w którym pobyt ma charakter okresowy i finansowany jest tylko z dochodu osoby umieszczonej oraz z dochodów własnych samorządu województwa mazowieckiego, a także 3 osoby umieszczone w DPS pod koniec roku, za które odpłatność realizowana jest w następnym roku kalendarzowym.

W ciągu całego 2017r. – według „nowych zasad” odpłatności – w DPS położonych na terenie innych powiatów, przebywało 147 mieszkańców Bielska-Białej. Przy czym w roku sprawozdawczym Gmina Bielsko-Biała ponosiła częściową odpłatność za 142 osoby. Liczba ta z roku na rok sukcesywnie wzrasta, stąd też systematyczny wzrost wydatków na ten cel, co ilustruje tabela nr 17. Trzeba również zaznaczyć, że wydłuża się czas przebywania osób zaburzonych psychicznie w placówkach, co powoduje systematyczne zwiększenie wydatków na to zadanie.

Tabela 18: Ilość osób/rodzin oraz dochody z opłat ponoszonych przez osoby/rodziny w latach 2013-2017

l.p.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Dochody z opłat ponoszonych przez rodzinę /w zł./	249.828,22	220.008,91	253.013,01	385.677,83	458.139,55
2.	Ilość osób/rodzin	48	52	51	63	73

Liczba osób zobowiązanych do współfinansowania pobytu członka rodziny w DPS jest wciąż niewielka w porównaniu z liczbą osób przebywających każdego roku w DPS na tzw. „nowych zasadach”.

3.2.2. Ośrodki wsparcia

Decyzje z zakresu kierowania osób do ośrodka wsparcia o charakterze lokalnym, tj. do Środowiskowego Domu Samopomocy *Podkowa* prowadzonego przez powiat grodzki oraz decyzje dotyczące ustalenia odpłatności za pobyt w w/wym. ŚDS przygotowuje Zespół ds. Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków. Ponadto, Zespół przygotowuje również decyzje na schronienie w Schronisku dla Osób Bezdomnych i Mieszkaniach Chronionych.

Tabela 19: Środowiskowy Dom Samopomocy *Podkowa* (ŚDS) w Bielsku-Białej w latach 2015-2017

l.p.	Wyszczególnienie	Podmiot prowadzący	Ilość miejsc	Ilość mieszkańców Bielska-Białej korzystających z pobytu		
				2015	2016	2017
1.	Środowiskowy Dom Samopomocy <i>Podkowa</i> , ul. Kołłątaja 8 w Bielsku-Białej	Miasto Bielsko-Biała	42	38	49	53

W okresie sprawozdawczym liczba miejsc w ŚDS *Podkowa* wynosiła 42. Z usług w/w Ośrodka skorzystało 53 mieszkańców Bielska-Białej. Wszyscy użytkownicy posiadali orzeczoną niepełnosprawność przez organy do tego uprawnione.

3.3. Pomoc na rzecz osób bezdomnych

W świetle przepisów *Ustawy o pomocy społecznej*, bezdomność jest jedną z piętnastu kategorii sytuacji trudnych, upoważniających do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (art. 7 pkt. 3). Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym, w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania (art. 6 pkt. 8). Obowiązek udzielania pomocy w formie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym spoczywa po stronie gminy i należy do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym.

Podejmowanie wszelkich działań, mających na celu ograniczenie negatywnych skutków bezdomności wymaga określenia liczby osób bezdomnych przebywających na terenie gminy. W ramach czwartego ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych przeprowadzonego w nocy z 8 na 9 lutego 2017r. w Bielsku-Białej zdiagnozowano 200 osób bezdomnych (w 2016r. – 225 osób bezdomnych, w 2015r. – 230 osób bezdomnych). Liczba osób bezdomnych w momencie badania przeprowadzonego na terenie województwa śląskiego w nocy z 24 na 25 stycznia 2018r. w Bielsku-Białej wyniosła 192 osoby bezdomne, w tym 71,3% stanowili mężczyźni (137 osób), 19,3% kobiety (37 osób) oraz 9,4% dzieci (18 osób), które

przebywały w placówkach z jednym z rodziców. Wyniki z badania liczby bezdomnych w 2018r. wykazały, że 185 osób bezdomnych, w tym: 133 mężczyzn, 34 kobiety, 18 dzieci przebywało w placówkach instytucjonalnych. Poza placówkami, w różnych miejscach niemieszkalnych znajdowało się 7 osób (4 mężczyzn, 3 kobiety).

Z danych statystycznych opracowanych przez tut. Ośrodek do sprawozdania MPiPS-03, za 2017r. (z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach) wynika, iż na przestrzeni roku sprawozdawczego z powodu bezdomności udzielono wsparcia 181 osobom i rodzinom, co stanowi 6,8% ogółu świadczeniobiorców pomocy społecznej.

Formy wsparcia osób i rodzin dotkniętych bezdomnością: pomoc w formie schronienia

Zgodnie z art.48a ust.1 i ust.4 *Ustawy o pomocy społecznej* udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych oraz ogrzewalni. Funkcjonowanie wyżej wymienionych placówek dla osób bezdomnych regulują zapisy art. 48a ust. 2, 3, 5, 6, 7,8 wspomnianej wyżej ustawy. Według obowiązujących przepisów w schronisku dla osób bezdomnych zapewnia się osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny całodobowe, tymczasowe schronienie, oraz usługi ukierunkowane na wzmocnienie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej (art. 48a ust.2). Natomiast noclegownia zapewnia schronienie osobom bezdomnym świadcząc tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, w ramach której umożliwia spędzenie nocy w warunkach gwarantujących ochronę życia i zdrowia (art. 48a ust. 3). Zgodnie z art. 48a ust. 5 pomoc w Schronisku dla Osób Bezdomnych i w Noclegowni obecnie jest udzielana wyłącznie osobom zdolnym do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce. W myśl art. 48a ust. 6 *Ustawy o pomocy społecznej* w wyżej wymienionych placówkach noclegowych nie mogą przebywać osoby będące pod wpływem alkoholu lub pod wpływem substancji psychoaktywnych. W odniesieniu do pomocy w formie schronienia udzielanej w Schronisku istnieje konieczność przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej. Zgodnie z regułą zawartą w art. 48a ust. 8 przyznanie pomocy w formie tymczasowego schronienia w Noclegowni nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej. Należy również zaznaczyć, że wydatki poniesione na udzieloną pomoc w Noclegowni nie podlegają zwrotowi, a osoby tam przebywające nie ponoszą żadnych opłat za pobyt.

W Bielsku-Białej funkcjonują dwie kategorie placówek, w których można udzielić schronienia osobom potrzebującym. Obie placówki wchodzi w skład struktury organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej i są to: Schronisko dla Osób Bezdomnych przy ul. Stefanki 7, oraz Noclegownia przy ul. Krakowskiej 2a.

Według stanu na dzień 31.12.2017r. w wyżej wymienionych placówkach dla osób bezdomnych dostępnych było w sumie 125 miejsc noclegowych, w tym 75 w Schronisku dla Osób Bezdomnych, z tego – 55 miejsc na pobyt całodobowy, 20 miejsc noclegowych dla kobiet i mężczyzn (według potrzeb) na zasadach obowiązujących w Noclegowni. Noclegownia dysponowała zasobem 50 miejsc dla bezdomnych mężczyzn.

Warto wspomnieć, że 31.05.2017r. weszło w życie *Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2017r. w sprawie standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych i ogrzewalni* (Dz.U. z 2017, poz. 953), które stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 48a ust. 14 *Ustawy z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej* (Dz.U. z 2017r., poz.1769 z późn. zm.) i które określiło standardy placówek udzielających tymczasowego schronienia w zakresie standardu podstawowych usług świadczonych w placówkach dla bezdomnych, standardu obiektów, w których mieszczą się wspomniane placówki oraz wymogi kwalifikacyjne dla osób świadczących usługi w placówkach udzielających schronienia osobom bezdomnym. W 2017r. w ramach realizacji wymogów powyższego Rozporządzenia dotyczących personelu 7 spośród 8 opiekunów zatrudnionych w placówkach noclegowych ukończyło szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Natomiast w ramach pakietu usług ukierunkowanych na uzyskanie samodzielności życiowej i wyjście z bezdomności w 2017r. zrealizowano I edycję szkolenia pn.: *Trening gospodarowania własnym budżetem* dla osób bezdomnych przebywających

w Schronisku dla Osób Bezdomnych przy ul. Stefanki 7. Szkolenie przeprowadzone było w formie zajęć warsztatowych, w których uczestniczyło 12 osób stanowiących jedną grupę. Certyfikat ukończenia szkolenia otrzymało 11 osób.

Tabela 20: Ilość osób bezdomnych korzystających ze schronienia w Schronisku dla Osób Bezdomnych i Noclegowni przy ul. Stefanki 7 oraz w Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2A w Bielsku-Białej w latach 2015-2017.

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017
1.	Schronienie całodobowe w Schronisku dla Osób Bezdomnych ogółem	138	97	117
	w tym:			
	- rodzin	10	2	4
	- osób samotnych	106	91	107
	w tym:			
- kobiet	29	26	28	
- mężczyzn	77	65	84	
2.	Nocleg w Noclegowni dla mężczyzn ogółem	287	302	327
	w tym:			
	- na podstawie decyzji adm.	94*	0	0
- bez decyzji administracyjnej	193	302	327	
3.	Nocleg w Noclegowni dla kobiet	17*	32	45

*począwszy od 05.10.2015r. *Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej* wprowadzono zasadę, zgodnie z którą udzielanie schronienia w formie noclegowni nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. Z chwilą wejścia w życie pozostałych przepisów nowelizujących *Ustawę o pomocy społecznej* tj. 05.09.2016r. pomoc przyznawana w formie tymczasowego schronienia w noclegowni nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

Ogółem, w 2017r. ze schronienia w placówkach dla bezdomnych funkcjonujących w strukturze MOPS skorzystało 421 osób i rodzin (liczba osób i osób w rodzinach, które skorzystały z pomocy w formie schronienia: 427).

Na przestrzeni 2017r. 47 osób zakończyło pobyt w Schronisku dla Osób Bezdomnych. 1 rodzina (2 osoby dorosłe) i 3 osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe (2 kobiety i 1 mężczyzna) wynajęły mieszkanie z mieszkaniowego zasobu gminy, 2 mężczyzn i 1 kobieta wynajęła mieszkanie na zasadach komercyjnych na wolnym rynku. Ponadto, 4 mężczyzn uzyskało prawo pobytu i wsparcie w mieszkaniu chronionym, 5 osób otrzymało miejsce w domu pomocy społecznej (1 kobieta, 4 mężczyzn), 15 mężczyznom oraz 4 kobietom wskazano miejsce w Noclegowni, ponieważ osoby te nie realizowały postanowień kontraktu socjalnego podczas pobytu w Schronisku. W przypadku 7 mężczyzn opuszczenie Schroniska nastąpiło bez kontaktu z pracownikami i losy tych osób nie są znane. Ponadto, 2 mieszkańców placówki zmarło. Na mocy Postanowienia Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej Wydział IV Rodzinny i Nieletnich 2 małoletnich dzieci zostało umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W ciągu okresu sprawozdawczego w Schronisku dla Osób Bezdomnych umieszczono na podstawie decyzji administracyjnej pierwszorazowo 60 osób.

Według kryterium ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały 1 osoba przebywająca w Schronisku dla Osób Bezdomnych pochodziła z innej gminy. W tym przypadku wystąpiono o refundację wydatków poniesionych z tytułu udzielonej pomocy tej osobie w postaci schronienia.

W zakresie zapewnienia pomocy w formie schronienia MOPS współdziałał także ze Śląską Fundacją Błękitny Krzyż z siedzibą w Bielsku-Białej przy ul. Mostowej 1. Na zlecenie Gminy Bielsko-Biała, w okresie od 14.02.2017r. do 29.12.2017r. Fundacja Błękitny Krzyż realizowała zadanie pod nazwą: *Prowadzenie działań readaptacyjnych skierowanych do mieszkańców Bielska-Białej dotkniętych wykluczeniem społecznym*

w Ośrodku Readaptacyjnym przy ul. Bystrzańskiej 55. W ramach tego przedsięwzięcia prowadzone były działania readaptacyjne dla nie więcej niż 10 osób (w tym bezdomnych) poprzez zapewnienie miejsc noclegowych, zapewnienie trzech posiłków dziennie (w tym jeden posiłek gorący), prowadzenie ergoterapii, udzielanie wsparcia psychologicznego, prowadzenie poradnictwa psychologicznego, zawodowego, prawnego, socjalnego. W 2017r. w zajęciach organizowanych w Ośrodku Readaptacyjnym uczestniczyło 16 mieszkańców naszego miasta z grupy osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tabela 21: Udzielone świadczenia w formie schronienia w latach 2015-2017 oraz koszty tych świadczeń.

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017
1.	Łączna ilość świadczeń udzielonych w placówkach dla bezdomnych	50.969	46.455	42.799
2.	Koszty świadczeń /w zł./	1.108.947	1.135.751	1.188.129

Działania aktywizujące zmierzające do przezwyciężania trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin bezdomnych

Realizując w 2017r. ustawowy obowiązek udzielania pomocy osobom bezdomnym pracownicy socjalni z Zespołu ds. Bezdomności korzystali z narzędzi prowadzenia pracy socjalnej takich jak kontrakty socjalne oraz indywidualne programy wychodzenia z bezdomności. Umożliwiają one aktywne włączenie się osób bezdomnych w proces przełamywania swojej trudnej sytuacji życiowej, pokonywania różnych barier bezdomności i stanu bierności. W 2017r. zawarto 240 kontraktów socjalnych ze 152 osobami bezdomnymi objętymi pomocą instytucjonalną. Z kolei indywidualny program wychodzenia z bezdomności realizowano z 10 osobami bezdomnymi (8 mieszkańcami Schroniska dla Osób Bezdomnych, z 1 osobą bezdomną korzystającą ze schronienia w Noclegowni i 1 osobą przebywającą w Ośrodku Readaptacyjnym Śląskiej Fundacji *Błękitny Krzyż*).

Wobec osób bezdomnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy realizowano różne formy zatrudnienia wspieranego organizowanego przez MOPS we współpracy z PUP. Ogółem z tych form zatrudnienia skorzystało łącznie 16 osób bezdomnych – 12 osób bezdomnych zatrudniono na podstawie umów zleceń do wykonywania różnorodnych prac w ramach Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych, 9 osób bezdomnych realizowało prace społecznie użyteczne w wymiarze do 10 godzin tygodniowo, a 2 bezrobotnych bezdomnych mężczyzn zatrudniono w MOPS na umowę o pracę w ramach robót publicznych finansowanych przez PUP ze środków Funduszu Pracy.

Zapewnienie gorącego posiłku

Posiłki wydawane były przez Koło Bielskie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta, które w okresie od 14.02.2017r. do 29.12.2017r. realizowało zadanie własne gminy Bielsko-Biała z zakresu pomocy społecznej pod nazwą *Udzielanie wsparcia i pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej w szczególności z powodu bezdomności i ubóstwa*. Posiłki były przygotowywane i wydawane w Kuchni Społecznej przy ul. Legionów 16 od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.30 do 14.00, a w soboty od 7.30 do 11.00.

Bezdomni otrzymywali również nieodpłatnie pieczywo w Banku Chleba przy ul. Krasieńskiego 10, który w okresie od 1.01.2017r. do 31.12.2017r. prowadzony był przez Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w ramach realizacji zadania publicznego pod nazwą: *Prowadzenie Banku Chleba dla najuboższych mieszkańców Bielska-Białej*. Z okazji Świąt Bożego Narodzenia przygotowano i wręczono paczki świąteczne z artykułami żywnościowymi dla 140 osób bezdomnych.

Zabezpieczenie pomocy medycznej i sanitarnej

Osoby bezdomne, korzystające ze schronienia w Noclegowni, miały zapewnioną doraźną pomoc medyczną w Punkcie Medycznym prowadzonym na zlecenie gminy Bielsko-Biała przez *Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej* w ramach zadania z zakresu ochrony i promocji zdrowia pn.: *Zwiększenie dostępności do domowej opieki pielęgniarstwa i rehabilitacji osobom obłożnie i przewlekle chorym oraz prowadzenie punktu medycznego dla osób przebywających w noclegowni w Bielsku-Białej*, które realizowane było w okresie od 14.02.2017r. do 18.12.2017r. Bezdomni otrzymywali tam nieodpłatnie: leki przeciwbólowe i przeciwgorączkowe dostępne bez recepty oraz środki opatrunkowe, przeciw wszawicy, a także korzystali z pomiaru ciśnienia tętniczego, porad pielęgniarek dotyczących zdrowia oraz leczenia. W 2017r. w Punkcie Medycznym udzielono 153 porady pielęgniarstwa w trakcie 37 dyżurów.

W przypadku osób bezdomnych nie objętych ubezpieczeniem zdrowotnym, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej podejmował działania wobec 86 osób bezdomnych potwierdzając im prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej w oparciu o przepisy *Ustawy z dnia 27.08.2008r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.* (t.j. Dz.U. z 2016r. poz. 1793 ze zm.).

Osoby potrzebujące, w tym osoby bezdomne, często skrajnie zaniedbane pod względem higieniczno-sanitarnym, korzystały z usług kąpielowych w Łażni Publicznej im. Św. Brata Alberta przy ul. Legionów 17 w Bielsku-Białej, prowadzonej przez Koło Bielskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, w ramach realizacji wyżej wspomnianego zadania zleconego przez gminę.

Przyznawanie świadczeń

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, udzielał wsparcia finansowego osobom bezdomnym w formie zasiłków stałych, okresowych i celowych, w szczególności na zakup żywności, leków, obuwia, odzieży, pokrycie kosztów wykonania zdjęć do dokumentów potwierdzających tożsamość, częściowe pokrycie kosztów remontu lokali mieszkalnych, oraz w formie usług opiekuńczych, pobytu i usług w domu pomocy społecznej a także świadczenia w postaci mieszkania chronionego.

Działania informacyjne, patrolowanie skupisk bezdomnych w miejscach publicznych i niemieszkalnych

Tutejszy Ośrodek organizował także pomoc osobom bezdomnym, przebywającym w miejscach publicznych i niemieszkalnych, takich jak dworce komunikacji autobusowej i kolejowej, altany, piwnice, wiaty, pustostany, klatki schodowe itp. W okresie jesienno-zimowym miejsca pobytu bezdomnych patrolowane były w godzinach wieczornych i nocnych przez pracowników socjalnych Zespołu ds. Bezdomności MOPS oraz funkcjonariuszy Policji bądź Straży Miejskiej. Łącznie w 2017r. miało miejsce 17 patroli, w trakcie których 1 osoba została przewieziona do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, 2 osoby udało się przekonać do skorzystania z pomocy w formie schronienia. Podczas patroli rozdawano osobom bezdomnym ulotki z informacją o dostępnych formach pomocy. Na terenie miasta rozwieszono także stosowne plakaty informujące o alarmowych numerach telefonów, gdzie można dzwonić w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia bezdomnych.

Informacja w sprawie wykonywania wyroków eksmisyjnych do placówek zapewniających miejsca noclegowe

W świetle obowiązujących przepisów eksmisyjnych komornik wykonujący eksmisję osoby, która w sądowym wyroku eksmisyjnym nie otrzymała prawa do lokalu socjalnego lub zamiennego ma obowiązek przeprowadzenia jej do pomieszczenia tymczasowego, a w razie jego braku do noclegowni, schroniska lub innej placówki zapewniającej miejsca noclegowe. Zgodnie z zapisami art. 4 ust. 2a *Ustawy o ochronie*

praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2016r., poz. 1610) taką nieruchomość ma wskazać gmina, chyba że pomieszczenie odpowiadające wymogom tymczasowego pomieszczenia wskaże wcześniej wierzyciel, dłużnik, albo osoba trzecia. Art. 1046 § 4 *Kodeksu postępowania cywilnego* przewiduje, że komornik może wstrzymać eksmisję z uwagi na brak pomieszczenia tymczasowego dla lokatora przez okres 6 miesięcy. Po tym czasie ma obowiązek kontynuować swoje czynności, przenosząc dłużnika do noclegowni, schroniska lub innej placówki noclegowej i jednocześnie powiadomić gminę o potrzebie zapewnienia dłużnikowi pomieszczenia tymczasowego.

Na przestrzeni 2017r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło 31 spraw z zakresu postępowań egzekucyjnych prowadzonych przez komorników sądowych, toczących się względem 46 osób, wobec których zapadł wyrok orzekający eksmisję z dotychczas zajmowanego mieszkania, bez prawa do lokalu socjalnego czy zamiennego. W 30 sprawach egzekucyjnych termin opróżnienia lokalu do placówki zapewniającej miejsca noclegowe wyznaczono w roku 2017. Z tymczasowego miejsca schronienia w placówkach dla osób bezdomnych skorzystało 6 eksmitowanych dłużników (5 osobom zapewniono schronienie w Noclegowni dla mężczyzn, a 1 osobie w Noclegowni dla kobiet).

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each composed of concentric rings of different shades of blue. These circles are arranged in a diagonal line from the top right towards the bottom right. Two thin, light blue lines intersect at the top center and extend downwards, framing the circles and the text.

Programy oraz Projekty

4. PROGRAMY ORAZ PROJEKTY

4.1. Programy profilaktyczne

4.1.1. Program Pracy z Osobami i Rodzinami z Problemem Alkoholowym

W 2017r. osoby i rodziny z problemem alkoholowym objęte były pomocą pracowników Działu Pomocy Środowiskowej MOPS oraz Zespołu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (ZPU).

Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wykorzystał w 2017r. środki przyznane z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na:

- finansowanie grupy wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie;
- finansowanie pikniku dla rodzin zastępczych;
- szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej pn.: *Aspekty prawne funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego. Modele oraz sposoby rozwiązywania dylematów i trudności organizacyjnych i psychologicznych w pracy z rodzinami z problemem przemocy*. Szkolenie odbyło się w dniach 19-20.10.2017r. W szkoleniu udział wzięło 11 osób;
- sfinansowanie szkolenia dla członków grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego. Szkolenie odbyło się w dniach 30.11-01.12.2017r. i wzięło w nim udział 50 osób (dzielnicowi bielskiej Policji i pracownicy socjalni MOPS w Bielsku-Białej). Tematem szkolenia była *Praca ze sprawcą przemocy w rodzinie*;
- w dniach 20 i 21.11.2017r. MOPS w Bielsku-Białej zorganizował szkolenie dla funkcjonariuszy Policji w Bielsku-Białej pn.: *Przeprowadzenie skutecznej interwencji wobec osób z problemem przemocy w rodzinie i uzależnień*. W szkoleniu udział wzięło 46 osób;
- konsultowanie działań profilaktycznych, spotkania superwizyjne, rozwiązywanie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2017r. odbyło się 15 konsultacji, w których uczestniczyło 58 pracowników MOPS.

4.1.2. Procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie *Niebieska Karta*

Pracownicy socjalni do spraw przemocy przeprowadzają wywiady środowiskowe, sporządzają *Niebieskie Karty*, monitorują sytuację rodziny w związku z występującą przemocą. Przeprowadzają interwencje środowiskowe w sytuacjach przemocy domowej, zaniedbań wobec dzieci oraz zaniedbań wobec osób starszych. Prowadzą również indywidualne konsultacje z ofiarami i sprawcami przemocy. W ramach współpracy z instytucjami wspierającymi osoby lub rodziny w ich trudnej sytuacji życiowej, pracownicy socjalni koordynują pracę Grup Roboczych w celu podjęcia spójnego działania na rzecz osób/rodzin z doświadczeniem przemocy.

Praca socjalna na rzecz osób i rodzin uwikłanych w przemoc

W roku 2017 pracownicy socjalni ZPU objęli wsparciem ogółem 547 środowisk, w których stwierdzono występowanie przemocy domowej. Pracownicy socjalni ZPU, zajmujący się przemocą: odbyli 1.535 wizyt w środowiskach, w których występuje problem przemocy (w tym 54 interwencji), a także objęli pomocą 365 osób w ramach poradnictwa specjalistycznego (socjalnego).

Procedura Niebieska Karta

Ustawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów należących do sfery pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, prokuratury oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez: diagnozowanie problemu, podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, a także inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej wchodzi 19 członków, będących przedstawicielami bielskich placówek pomocy społecznej (Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Podbeskidzkiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Środowiskowego Centrum Pomocy i Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych), a także Komendy Miejskiej Policji, Sądu Rejonowego, Prokuratur Rejonowych, bielskiej oświaty, ochrony zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i organizacji pozarządowych: Śląskiej Fundacji Błękitny Krzyż, Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego *Teatr Grodzki* i Kurii Diecezji Bielsko-Żywieckiej. W 2017r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego.

W okresie sprawozdawczym do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 366 *Niebieskich Kart A* (w tym sporządzonych przez MOPS – 90) w związku z podejrzeniem występowania przemocy domowej. Natomiast przedstawiciele instytucji działających na rzecz rodzin z problemem przemocy pracowali w formule grup roboczych – odbyło się 1.437 posiedzeń.

Tabela 22: Działania pracowników socjalnych ZPU w latach 2015-2017

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017
1.	Ilość środowisk nowych	336	276	302
2.	Liczba wizyt w środowisku	1.558	1.635	1.535
3.	Liczba konsultacji	645	652	570
4.	Liczba <i>Niebieskich Kart A</i>	468	338	366
5.	Liczba posiedzeń (spotkań) grup roboczych	1.851	1.501	1.437

Pozostałe działania realizowane przez pracowników ZPU

Pracownicy socjalni ZPU udzielali konsultacji pracownikom socjalnym Działu Pomocy Środowiskowej, a także przedstawicielom instytucji tj: oświaty, ochrony zdrowia, Policji w zakresie posługiwania się *Niebieską Kartą* w diagnozowaniu problemu przemocy, przygotowywali i aktualizowali materiały informacyjne, ofertę lokalnych instytucji pomocowych oraz wzory pism sądowych. Pracownicy ZPU koordynowali pracę wszystkich grup roboczych.

W 2017r. Zespół Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadził rekrutację osób do *Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie*. Do udziału w programie przystąpiło 14 osób (2 kobiety i 12 mężczyzn), ukończyło 6 (w 2016r. program ukończyło 5 osób, w 2015r. – 6 osób). Program realizowany był w tut. Ośrodku w okresie od 07.03.2017r. do 13.06.2017r. W ramach programu odbyło się 20 godzin konsultacji indywidualnych oraz 60 godzin zajęć grupowych.

Ponadto ZPU organizuje grupę wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie. W 2017r. odbyło się 39 spotkań grupowych oraz 46 godzin konsultacji indywidualnych z uczestnikami programu. W okresie sprawozdawczym udział w zajęciach wzięło 20 kobiet.

W związku z koniecznością realizowania zadania wynikającego z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 pn.: *Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie*, w 2017r. MOPS opracował i wdrożył do realizacji ww. Program. Głównym założeniem Programu jest zmiana wzorców zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie. Oferta jest skierowana do osób stosujących przemoc w rodzinie i oczekujących na udział w Programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie, które dobrowolnie wyrażą chęć uczestnictwa w programie i podpiszą kontrakt, w którym zaakceptują zasady uczestnictwa w zajęciach. Program był realizowany w okresie od października do grudnia 2017r. i miał charakter sesji indywidualnych (10 godzin na 1 uczestnika). Realizatorami programu byli pracownicy socjalni Zespołu profilaktyki, rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPS. Do programu przystąpiło 5 osób (1 kobieta i 4 mężczyzn). Program ukończyły 3 osoby, 1 osoba podpisała kontrakt i nie podjęła realizacji programu, a 1 osoba przerwała udział w programie.

4.2. Programy i projekty aktywizacyjne

4.2.1. Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych

Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych realizowano w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXI/570/2008 z dn. 22.02.2008r. w sprawie ustalenia Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych* adresowanego do bezrobotnych klientów MOPS w Bielsku-Białej oraz w oparciu o *Ustawę z dnia 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2017r., poz. 1065 z późn. zm.) i *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21.12.2017r. w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych*.

Program polega na zatrudnianiu osób bezrobotnych zgłoszonych do udziału w nim przez pracowników socjalnych MOPS i wykonywaniu przez nie różnorodnych prac porządkowych na rzecz gminy.

Zakres prac do wykonywania w danym roku wskazuje Wydział Gospodarki Miejskiej Urzędu Miejskiego, natomiast organizacją i obsługą administracyjną zadania, monitorowaniem prawidłowego wykonania prac, a także udostępnieniem niezbędnych narzędzi, sprzętu, odzieży ochronnej i roboczej osobom je wykonującym zajmują się pracownicy Działu Administracyjnego i Obsługi Programu Prac Społecznie Użytecznych (DA-PSU). Do podstawowych celów Gminnego Programu należy:

- udzielenie pomocy z zakresu aktywizacji zawodowej poprzez stworzenie możliwości zatrudnienia w ramach umowy zlecenia, robót publicznych, prac w wymiarze do 10 godzin w tygodniu;
- tworzenie warunków powrotu do pełnienia roli społecznej pracownika;
- zapewnienie osobie zatrudnionej oraz rodzinie możliwości pozyskania własnych środków finansowych, wzrostu poczucia bezpieczeństwa socjalnego i zaspokojenia potrzeb własnym staraniem;
- ocena funkcjonowania zawodowego osób zatrudnianych w ramach realizacji warunków umowy oraz planowanie długoterminowej pracy socjalnej w zakresie stwierdzonych deficytów w tym obszarze funkcjonowania;
- przygotowanie osób zatrudnianych do wymagań stawianych przez pracodawców na rynku pracy.

Formy realizacji Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w 2017 roku

1. Prace społecznie użyteczne w wymiarze do 10 godzin/tyg. – realizowane były w okresie od 01.04.2017r. do 30.11.2017r. przez osoby bezrobotne korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na podstawie skierowania wydanego przez Powiatowy Urząd Pracy. Polegały na patrolowym sprzątnięciu ulic, chodników i innych pracach porządkowych na terenie miasta oraz pracach porządkowo-gospodarskich w miejskich placówkach pomocy społecznej i placówkach instytucjonalnej pieczy zastępczej. Do w/w prac skierowanych zostało 90 osób, tj. 29 osób w gminnych placówkach pomocy społecznej oraz 61 osób do sprzątnięcia miasta. Kwota świadczenia wypłacanego za przepracowanie jednej godziny wynosiła 8,10zł;
2. Prace społecznie użyteczne w ramach umowy zlecenia w systemie miesięcznym – zawarto 500 umów, które realizowane były w okresie od 01.01.2017r. do 31.12.2017r. Zleceniom podlegało wykonanie różnorodnych prac porządkowych na terenie miasta, wskazanych przez Wydział Gospodarki Miejskiej oraz prace na terenie innych jednostek. Stawka we wszystkich zawieranych umowach za wykonanie zleconych prac w pełnym zakresie wynosiła 13zł brutto za godzinę;
3. Roboty publiczne na okres 6-miesięczny – realizowane były w okresie od 03.04.2017r. do 30.09.2017r., a osoby zatrudnione wykonywały prace porządkowe na terenie miasta; w ramach robót publicznych stworzono 47 miejsc pracy dla osób skierowanych z Powiatowego Urzędu Pracy.

Specyfika wykonywanych prac przez osoby bezrobotne

- sprzątnięcie patrolowe – prace czystościowo-porządkowe na wyznaczonych chodnikach wzdłuż ulic, na placach, w centrach dzielnic i innych miejscach wskazanych przez Wydział Gospodarki Miejskiej tj. zamiatanie, zbieranie papierów, plewienie, grabienie, usuwanie nielegalnych plakatów i ogłoszeń etc.;
- w okresie zimowym – odśnieżanie, skuwanie lodu i posypywanie piaskiem wskazanych chodników, odśnieżanie chodników w centrach dużych dzielnic miasta w systemie codziennym, odśnieżanie parkingów miejskich – przydzielonych MOPS Operatem Zimowym;
- utrzymywanie w czystości miejskich terenów zielonych tj. koszenie traw, cięcie żywopłotu, czyszczenie krawężników, gracowanie ciągów pieszych po okresie zimowym;
- czyszczenie rowów przydrożnych i dorzeczy rzek tj. wycinka samosiewów, oczyszczanie, koszenie, udrażnianie oraz likwidacja dzikich wysypisk;
- prace porządkowe wykonywane na terenach innych jednostek miasta, na podstawie odrębnych zleceń, za zgodą Prezydenta Miasta lub jego Zastępców, tj.:
 - Straż Miejska;
- różnorodne prace porządkowo-gospodarskie wykonywane w gminnych placówkach pomocy społecznej na terenie miasta w zależności od zaistniałych potrzeb tj.:
 - Schronisko dla Osób Bezdomnych i Noclegownia dla Mężczyzn,
 - budynki siedziby MOPS,
 - domy pomocy społecznej,
 - Środowiskowe Centrum Pomocy,
 - Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych,
 - Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
- świadczenie usług w zakresie czynności gospodarczych dla podopiecznych MOPS m.in. dostarczanie opału;
- prace magazynowe polegające na rozładunku, porządkowaniu i wydawaniu paczek;
- pomoc dzieciom w bezpiecznym przejściu przez jezdnię wokół wskazanych szkół w trakcie trwania roku szkolnego w rejonie:
 - Szkoły Podstawowej nr 9 (ul. Piłsudskiego 47),

- Szkoły Podstawowej nr 13 (ul. Lipnicka 226),
- Szkoły Podstawowej nr 20 (ul. Lenartowicza 17),
- Szkoły Podstawowej nr 23 (ul. Karpacka 150),
- Szkoły Podstawowej nr 24 (ul. Żywiecka 239),
- Szkoły Podstawowej nr 27 (na terenie ronda Hulanka przy ul. Cieszyńskiej),
- Szkoły Podstawowej nr 28 (ul. Wyzwolenia 343),
- Szkoły Podstawowej nr 32 (ul. Jaworzańska 2),
- Szkoły Podstawowej nr 33 (ul. Łagodna 26),
- Szkoły Podstawowej nr 37 (ul. Doliny Miętusiej 5);
- prace remontowo-budowlane;
- różne prace porządkowo-gospodarskie wykonywane przez osoby skierowane do MOPS przez sąd w celu odpracowania zasądzonej kary.

Efekty realizowanego Programu

1. Tworzenie partnerstw pomiędzy jednostkami organizacyjnymi służb zatrudnienia oraz pomocy społecznej – w celu organizacji robót publicznych i prac w wymiarze do 10 godzin/tyg. MOPS zawarł stosowne porozumienia, dotyczące zasad wzajemnej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
2. Społeczna użyteczność wykonywanych prac na rzecz miasta, poprawa wizerunku Centrum oraz większych dzielnic miasta;
3. Prawidłowe funkcjonowanie osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przy niewielkim wsparciu finansowym z MOPS w formie zasiłków lub pomocy rzeczowej bądź w niektórych sytuacjach nawet bez pomocy finansowej tut. Ośrodka;
4. Możliwość ujawnienia innych problemów i deficytów osobowościowych występujących u beneficjentów pomocy społecznej;
5. Wzrost samooceny, aspiracji życiowych, zwiększenie odporności na stres i motywacji do aktywności zawodowej uczestników Programu (dzięki zatrudnieniu nauczyli się punktualności, przestrzegania norm i zasad obowiązujących w grupie, osoby zatrudnione w ten sposób częściej wykazywały chęć usamodzielnienia się od systemu pomocy społecznej);
6. Możliwość uzyskania uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych lub do emerytury, po wypracowaniu przez osoby objęte Programem, wymaganego odrębnymi przepisami stażu pracy.

Tabela 23: Ilość osób zatrudnionych w ramach Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w latach 2015-2017 (z podziałem na płeć: K – kobiety; M – mężczyźni)

lp.	Rodzaj zatrudnienia	Ilość osób w 2015			Ilość osób w 2016			Ilość osób w 2017		
		Ogółem	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M
1.	W pracach w wymiarze 10 godzin/tyg.	161	71	90	98	46	52	52	13	39
2.	Na umowę zlecenia	116	47	69	115	41	74	98	29	69
3.	W ramach robót publicznych	51	14	37	65	24	41	47	15	32
4.	W ramach odpracowania zasądzonej kary	6	0	6	20	1	19	20	3	17
5.	Razem:	334	132	202	298	112	186	217	60	157

Tabela 24: Wysokość środków wykorzystanych na realizację Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w latach 2015-2017

l.p.	Wyszczególnienie	2015 /w zł./	2016 /w zł./	2017 /w zł./
1.	Ogółem kwota wydatkowana na realizację prac społecznie użytecznych	2.062.132,95	1.927.552,92	2.339.014,90
2.	Kwota przekazana z budżetu gminy na realizację Programu	1.420.693,58	1.254.830,96	1.705.712,53
3.	Kwota pozyskana dodatkowo z budżetu państwa (ze środków Funduszu Pracy refundowanych przez PUP), w tym:	641.439,37	672.721,96	633.302,37
3.1	Na organizację prac społecznie użytecznych w wymiarze do 10 godzin/tyg.	135.727,65	92.490,60	43.987,86
3.2	Na organizację robót publicznych	505.711,72	580.231,36	589.314,51

4.2.2. Projekt p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi* realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego (RPO WSL)

W dniu 30.09.2017r. zakończono realizację projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi* w trybie pozakonkursowym, w ramach Podziałania 9.1.6. Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Projekt był realizowany od 01.10.2015. Wartość Projektu: 1.536.637,73zł, w tym wkład własny miasta Bielsko-Biała: 230.495,66zł, dotacja rozwojowa: 1.306.142,07zł. Celem projektu było zwiększenie zdolności do zatrudnienia oraz integracji społeczno-zawodowej osób i grup doświadczających wykluczenia społecznego, zamieszkujących na terenie miasta Bielska-Białej. Integralną część projektu stanowił Program p.n.: *Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych* (vide: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020 – *Uchwała RM w B-B Nr XLI/967/2014 z dn. 29.04.2014r.*, *Uchwała RM w B-B Nr XLI/974/2014 z dn. 29.04.2014r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020*). Na rzecz realizacji Projektu działania podejmował Klub Integracji Społecznej (KIS). Grupę docelową projektu stanowiły 124 osoby, mieszkańcy Miasta, spełniający następujące warunki: korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej, wiek aktywności zawodowej lub osoby powyżej 64 roku życia, deklarujące gotowość podjęcia zatrudnienia po zakończeniu udziału w projekcie, osoby zatrudnione lub bezrobotne, zagrożone wykluczeniem społecznym, z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 *Ustawy o pomocy społecznej*. Osoby nieaktywne zawodowo z uwagi na opiekę nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi, osoby bezrobotne, niepełnosprawne, a także zatrudnione, pochodzące ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W okresie sprawozdawczym w projekcie uczestniczyło 116 osób, które zostały objęte pracą socjalną, działaniami diagnostyczno-terapeutycznymi i pomocowo-edukacyjnymi w KIS (ul. Piastowska 4 oraz ul. Milusińskich 6). Uczestnicy brali również udział w szkoleniach i kursach zawodowych. Zrealizowano 14 szkoleń podnoszących kwalifikacje, w których łącznie udział wzięły 95 osób.

Dla wszystkich mieszkańców miasta udzielane były bezpłatne porady prawne w Biurze Projektu przy ul. Krasińskiego 20 oraz w Punkcie Poradnictwa Obywatelskiego przy ul. Milusińskich 6. W okresie sprawozdawczym w ramach Projektu zrealizowano 463 godziny bezpłatnych porad prawnych dla mieszkańców miasta.

W ramach projektu podjęto następujące działania o charakterze środowiskowym na terenie miasta:

- zorganizowano 4 spotkania obywatelskie, w których brali udział: przedstawiciele Rad Osiedli, instytucje oświatowe i kulturalne działające na terenie miasta, przedstawiciele Policji, Straży Miejskiej oraz zainteresowani mieszkańcy miasta;
- w Punkcie Poradnictwa Obywatelskiego przy ul. Milusińskich 6 dyżur pełnił pracownik socjalny;
- organizowano spotkania dla seniorów *Klub Aktywnego Seniora*, mające na celu integrację kobiet i mężczyzn w wieku 60+ z osiedla Grunwaldzkiego (48 spotkań – 10 os.);
- zorganizowano *VIII Uliczną Paradę Teatralną* (15.05.2017r. – 300 os.);
- zorganizowano po raz czwarty imprezę *Festyn rodzinny na Grunwaldzkim* – występy dzieci i młodzieży, gry, zabawy, konkursy (24.06.2017r. – ok. 130 os.);
- zorganizowano warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży (30 godzin – 13 dzieci);
- zorganizowano imprezę integracyjną pn.: *Święto sąsiada* (10.06.2017r. – ok. 100 os.) – sąsiedzka impreza na skwerze przed Domem Kultury im. W. Kubisz w celu budowania spajającej więzi między sąsiadami i tworzenia międzysąsiedzkiej sieci kontaktów.

4.2.3. Projekt p.n.: Stop wykluczeniu społecznemu – aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Bielska-Białej

Projektodawcą przedsięwzięcia i liderem partnerstwa była Fundacja Aktywności Społecznej *Złote Łany*, Partnerem: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej. Projekt uzyskał dofinansowanie w ramach Osi Priorytetowej IX, Poddziałania 9.1.5 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Projekt realizowany w okresie od 01.04.2016r. do 30.09.2017r. Celem głównym projektu był wzrost aktywności społeczno-zawodowej 20 mieszkańców Bielska-Białej (w szczególności Os. Złote Łany), zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej lub kwalifikujących się do objęcia wsparciem z pomocy społecznej.

W 2017r. w projekcie wzięło udział 10 beneficjentów (treningi motywacyjne, treningi umiejętności społecznych, indywidualne doradztwo zawodowe, praca socjalna świadczona przez dwóch pracowników socjalnych MOPS).

4.2.4. Projekt p.n.: Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej

Od 01.10.2017r. MOPS realizuje w partnerstwie z Fundacją Aktywności Społecznej *Złote Łany* oraz Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym *Teatr Grodzki* projekt p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej* (tryb konkursowy). Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne, Działanie: 9.1 Aktywna Integracja, 9.1.2. Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych - RIT. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Okres realizacji: 01.10.2017-30.09.2020. Wartość Projektu: 3.379.542,95zł, w tym wkład własny miasta Bielsko-Biała: 66.712,54zł, budżet państwa: 337.954,30zł, dofinansowanie/środki unijne: 2.872.611,50zł, środki prywatne: 102.264,61zł.

Cel projektu: wzmocnienie aktywności i pobudzenie spójności społecznej 9 zmarginalizowanych, wieloprotymowych społeczności lokalnych miasta Bielska-Białej, w tym 236 kobiet i 101 mężczyzn zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w okresie od października 2017r. do września 2020r. poprzez realizację 9 programów aktywności lokalnej na obszarach zdegradowanych. Grupa docelowa to mieszkańcy osiedli znajdujących się w I i II strefie PROM tj.: Biała Śródmieście, Biała Wschód, Śródmieście Bielsko, Dolne i Górne Przedmieście, Beskidzkie, Wojska Polskiego, Złote Łany. Grupę docelową w szczególności stanowią będą osoby niepełnosprawne i dotknięte długotrwałą chorobą, seniorzy, dzieci i młodzież, osoby bezrobotne (III profil pomocy), osoby nieaktywne zawodowo oraz otoczenie tych osób.

W okresie sprawozdawczym rozpoczęto realizację 9 Programów Aktywności Lokalnej, 7 terytorialnych na obszarach zdegradowanych i 2 kategoriałnych dla osób niepełnosprawnych i dla dzieci i młodzieży z w/w obszarów. 19 osób przystąpiło do Projektu, podpisując umowy przystąpienia do PAL, zostały objęte działaniami w formie doradztwa przez Animatora Społecznego, bądź Specjalistę ds. Integracji Społeczno-Zawodowej i skorzystały z usług aktywnej integracji w KIS (ul. Piastowska 4) lub CIS (ul. Sempołowskiej 13), bądź usług Asystenta Osób Niepełnosprawnych, psychologa itp. zgodnie z zaplanowaną ścieżką reintegracji.

4.3. Programy integracyjne

4.3.1. Program p.n.: *Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych*

Informacje wstępne

Program p.n.: *Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych* (DON) realizowany jest w oparciu o Zarządzenie Wewnętrzne nr DPU-020.21.2016 Dyrektora MOPS w Bielsku-Białej z dnia 08.06.2016r. i stanowił integralną część projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi*, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Wpisuje się również w realizację *Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020*, a także w *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020*. Głównym celem jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz ich integracja ze społeczeństwem.

Cele programu

1. Wsparcie osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów w dostępie do informacji dotyczących wszystkich sfer życia;
2. Wsparcie w sprawnym korzystaniu z ofert organizacji, instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie miasta.

Formy realizacji programu

1. Dyżury DON na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej;
2. Wizyty w instytucjach i organizacjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych;
3. Konsultacje z pracownikami socjalnymi MOPS i prawnikiem;
4. Udzielanie pracownikom MOPS bieżących informacji dot. praw osób niepełnosprawnych oraz istotnych wydarzeń w środowisku lokalnym, podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z założeniami Programu dyżury DON były prowadzone cyklicznie w każdy poniedziałek i środę w godz. od 8.30 do 12.30, wtorek w godz. od 11.30 do 15.00 oraz w piątek od godz. 8.00 do 11.30 w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W trakcie dyżurów udzielano nieodpłatnie doradztwa w formie bezpośredniej konsultacji jak również drogą telefoniczną i elektroniczną. Udzielono łącznie doradztwa 923 osobom, w tym w formie indywidualnych konsultacji stacjonarnych 495 osobom, telefonicznych – 423, internetowych – 1 osobie, w miejscu zamieszkania – 4.

Udzielano informacji o uprawnieniach i ulgach, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom niepełnosprawnym, które dzięki temu wsparciu będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy stanowiące przyczynę trudnej sytuacji życiowej.

Istotnym elementem pracy DON jest współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez kontakty telefoniczne oraz osobiste, w celu rozwiązywania problemów zgłaszanych przez osoby niepełnosprawne. Realizacja tego zadania polegała m.in. na:

- stałej wymianie informacji i doświadczeń z Doradcami Osób Niepełnosprawnych działającymi na terenie Bielska-Białej, a także pracującymi w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Katowicach;
- stałej współpracy z Zakładami Pracy Chronionej na terenie Bielska-Białej w zakresie pozyskiwania ofert pracy dla osób niepełnosprawnych;
- współpracy z koordynatorem Platformy Integracji Osób Niepełnosprawnych PION z miasta Bielska-Białej; Stowarzyszeniem Wspierania Rodzin, Fundacją Aktywności Społecznej *Złote Łany*, Zespołem Szkół dla Niesłyszących oraz BSA *Teatr Grodzki* w rekrutacji Osób Niepełnosprawnych do projektu.
- nawiązywaniu współpracy z przedstawicielami instytucji, organizacji i firm działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Ponadto, Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych:

1. Prowadził spotkania informacyjno-edukacyjne dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Zakładzie Introligatorsko-Drukarskim przy BSA *Teatr Grodzki*; na Dziennym Oddziale Rehabilitacyjnym i Oddziale Dziennym Rehabilitacji Całodobowej w Specjalistycznym Psychiatrycznym Zespole Opieki Zdrowotnej; w Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych; w Klubach Samopomocy: *Klub Seniora* i *Przystań*; w Środowiskowym Domu Samopomocy *Podkowa*; w Ośrodku wsparcia *Osiedlowy Klub Seniora*; w Schronisku dla Osób Bezdomnych, w Bielskim Kole Towarzystwa św. Brata Alberta, w Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej, w Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom i Osobom Dorosłym z Zespołem Aspergera oraz Zaburzeniami Pokrewnymi *AS*.
2. Rozpowszechniał w organizacjach pozarządowych, Warsztatach Terapii Zajęciowej działających na terenie miasta Bielska-Białej informacje o różnorodnych formach pomocy i inicjatywach na rzecz osób niepełnosprawnych drogą mailową oraz osobiście podczas indywidualnych spotkań.
3. Uczestniczył w komisji Działu Rehabilitacji Społecznej w sprawie przyznania turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych.
4. Przeprowadzał rekrutację uczestników do projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi* wśród osób niepełnosprawnych zgłaszających się do doradcy.
5. Przeprowadzał wywiady środowiskowe, realizował pracę socjalną oraz udzielał pomocy finansowej zgodnie z *Ustawą o pomocy społecznej* na rzecz uczestników projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi* oraz monitorował ich udział w poszczególnych zajęciach.

DON, jako przedstawiciel MOPS uczestniczył w licznych konferencjach poświęconych problematyce szeroko rozumianej niepełnosprawności, w zorganizowanej przez Urząd Miasta Dniu Otwartym dla osób starszych i niepełnosprawnych i Gali z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych, zorganizowanych przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej.

Poprzez kontakt z organizacjami i instytucjami oraz przychodniami rodzinnymi i specjalistycznymi promował punkt doradztwa, dostarczając ulotki zawierające niezbędne informacje dotyczące pracy DON.

4.3.2. Program p.n.: Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej

Informacje wstępne

Program p.n.: *Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej* realizowany jest w oparciu o Zarządzenie Wewnętrzne Nr DPU-0161/5/2013 Dyrektora MOPS w Bielsku-Białej z dn. 28.02.2013r. Klub Integracji Społecznej brał aktywny udział w realizacji zadań na rzecz Projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi* oraz *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej*. Działalność Klubu Integracji Społecznej miała na celu przede wszystkim reintegrację zawodową i społeczną Beneficjentów Projektu, zakwalifikowanych do udziału w zajęciach KIS, m.in. poprzez diagnozę potencjału społecznego, działania terapeutyczne i edukacyjno-pomocowe, jak również organizowanie alternatywnych form spędzania

czasu wolnego. Działania prowadzone były w siedzibie przy ul. Piastowskiej 4 i ul. Milusińskich 6. Na przestrzeni 2017r. działaniami prowadzonymi przez KIS objętych zostało 120 osób.

Podjęwane działania

1. Działania diagnostyczne;
2. Działania terapeutyczne;
3. Działania edukacyjno-pomocowe;
4. Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Diagnoza Uczestników

Proces diagnostyczny zmierzał przede wszystkim do ustalenia preferencji zawodowych i potrzeb szkoleniowych Uczestników (tzw. *Diagnoza Potencjału Zawodowego*), ale też zbadania ich potencjału w funkcjonowaniu społecznym (tzw. *Diagnoza Potencjału Społecznego*). Efektem końcowym *Diagnozy Potencjału Zawodowego* było utworzenie *Indywidualnego Planu Działania* dla każdego z Uczestników. Proces diagnostyczny realizowano poprzez: (1) Wywiad wstępny; (2) Wywiad – diagnoza obszaru zawodowego Klienta; (3) Kwestionariusz zasobów; (4) Kwestionariusz Kompetencji Społecznych; (5) Skala Samooceny SES; (6) Ankieta: Pomoc w Poszukiwaniu Pracy; (7) Budowanie Indywidualnych Planów Działania – Badanie doradcy zawodowego (IPD).

IPD, to etap końcowy odkrywania zainteresowań i potrzeb szkoleniowych Klienta. Jego zasadniczą częścią jest rozmowa podsumowująca informacje uzyskane we wcześniejszych etapach *Diagnozy Potencjału Zawodowego* oraz wyniki testu pod nazwą: *Wieloaspektowa Ocena Preferencji Zawodowych*. Rozmowa ta zmierza do ustalenia z Klientem konkretnych działań, jakie podejmie on podczas trwania Projektu (np. ukończenie wybranego szkolenia). Budowanie IPD kończy się sporządzeniem przez Klienta (z pomocą doradcy) pisemnego wyciągu zawierającego informacje o jego zainteresowaniach, preferencjach i potrzebach szkoleniowych. Proces diagnostyczny realizowano głównie w pracy indywidualnej. *Diagnoza Potencjału Zawodowego Uczestników* była integralną, lecz nie jedyną częścią działań prowadzonych z Klientem na początku jego uczestnictwa w zajęciach KIS. Poza częścią diagnostyczną realizowano również działania terapeutyczne i edukacyjno-pomocowe.

Działania Terapeutyczne

Dzięki działaniom terapeutycznym Klient miał szansę otrzymać potrzebne wsparcie psychologiczne w przeżywanych trudnościach. Uczestnictwo w tej formie aktywności było całkowicie opcjonalne tzn., że Klient nie miał obowiązku realizowania tych działań, a ich zakres i czas trwania uzgadniano indywidualnie. Działania terapeutyczne realizowane przez KIS:

1. Rozmowa wspierająco-doradcza – podczas takiej rozmowy Klient miał szansę konsultacji z psychologiem lub terapeutą w ważnych dla niego kwestiach oraz uzyskania potrzebnego wsparcia psychologicznego. Ilość rozmów uzależniona była od potrzeb Klienta;
2. Grupa wsparcia – szeroko rozumianym celem grupy jest wzrost świadomości Uczestników na temat siebie (osobistych pragnień, dążeń, celów życiowych) jak również zdobycie nowych umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresujących i dezorganizujących codzienne życie. Grupę wsparcia tworzą ludzie przeżywający podobne problemy, którzy pragną dowiedzieć się o sobie więcej oraz zdobyć cenne informacje od współtworzących grupę na temat tego, w jaki sposób my sami jesteśmy postrzegani przez innych. Grupa bywa swoistym laboratorium, w którym Uczestnicy czują, że nie są sami. Pod czujnym okiem prowadzącego grupę, który posiada wymaganą wiedzę i przygotowanie, wspólnymi siłami w atmosferze zaufania, zrozumienia i wzajemnej życzliwości, Uczestnicy dzielą się swoimi problemami z grupą. Poczucie obcowania z innymi, wymiana cennych doświadczeń, akceptacja uczuć i emocji towarzyszących spotkaniom sprzyja doświadczaniu siebie.

Działania Edukacyjno-Pomocowe

To największy i najbardziej różnorodny obszar działalności KIS, obejmujący zarówno indywidualne jak i grupowe formy aktywności, ukierunkowane na psychoedukację i pomoc w poszukiwaniu pracy. Celem tych działań było nabycie przez Klienta nowej wiedzy i umiejętności pomocnych w procesie reintegracji społecznej i zawodowej.

Formy działań edukacyjno-pomocowych realizowane przez KIS:

1. Trening kompetencji i umiejętności społecznych – Pomoc w poszukiwaniu pracy – Trening to specyficzny sposób uczenia się i rozwijania określonych umiejętności, polegający na wykorzystywaniu doświadczeń uzyskiwanych w czasie spotkań z trenerem. Celem zajęć jest nabycie praktycznych umiejętności koniecznych do skutecznego poruszania się na rynku pracy takich jak: pisanie dokumentów aplikacyjnych, radzenie sobie podczas rozmowy kwalifikacyjnej oraz szukania ofert pracy przez Internet. Od 10.01.2017r. program treningu został poszerzony o następujące zagadnienia: Umowa o pracę a umowa cywilnoprawna; Kodeks pracy – prawa i obowiązki pracownika; Kultura w pracy w Polsce a w innych krajach świata; Konflikty w pracy; Praca w aspekcie psychologicznym, ekonomicznym i społecznym.
2. Trening komunikacji interpersonalnej – głównym celem treningu było rozwinięcie wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wiedzy i umiejętności z zakresu poprawnej komunikacji interpersonalnej, niezbędnej do poruszania się po rynku pracy, zdobyciu zatrudnienia czy podjęcia kształcenia, oraz służącej polepszeniu relacji i stosunków międzyludzkich.
3. Zajęcia warsztatowe pt.: *Poczucie własnej wartości – moje zasoby* – były to zajęcia grupowe w formie warsztatów, mające na celu zwiększenie wśród Uczestników świadomości ich osobistych zasobów.
4. Zajęcia warsztatowe pt.: *Warsztat radzenia sobie ze stresem* – były to zajęcia w formie grupowej, których głównym celem warsztatów było poszerzenie wiedzy z zakresu psychologii stresu wśród uczestników KIS, umiejętności radzenia sobie z napięciem emocjonalnym wynikającym z doświadczanych kryzysów w obszarze zawodowym i osobistym, oraz wypracowania własnych metod radzenia sobie w sytuacjach stresujących.
5. Trening Asertywności – to zajęcia w formie grupowej, których celem jest poznanie zasad asertywnego komunikowania się oraz nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych w sposób asertywny. Za pomocą Mapy Asertywności uczestnicy mają możliwość poznania obszarów, gdzie potrafią zachować się asertywnie, a także zobaczyć korzyści, jakie przynoszą zachowania asertywne. Program treningu obejmuje zagadnienia teoretyczne oraz zajęcia warsztatowe.

Alternatywne Formy Spędzania Wolnego Czasu

Celem tego rodzaju działalności była reintegracja społeczna Uczestników w sferze spędzania przez nich czasu wolnego i poszerzenie repertuaru aktywności z tym związanych. W 2017r. zorganizowano spotkanie w Klubie o charakterze samopomocowym w ramach tej formy działalności.

Tabela 25: Działania realizowane przez KIS w 2017r.

Działania	Działania szczegółowe	l.p.	Techniki/Narzędzia	Ilość osób
Działania diagnostyczne	Diagnoza potencjału społecznego Uczestników	1.	Wywiad wstępny – rekrutacyjny	38
	Diagnoza potencjału zawodowego Uczestników	2.	Wywiad – diagnoza obszaru zawodowego Klienta	36
		3.	Ankieta – Kwestionariusz zasobów	119
		4.	Kwestionariusz Kompetencji Społecznych	117
		5.	Skala Samooceny SES M. Rosenberga	118
		6.	Ankieta: Pomoc w poszukiwaniu Pracy	118
	Budowanie indywidualnych planów działania	7.	Badanie doradcy zawodowego; Rozmowa	31
Działania terapeutyczne	Indywidualne: rozmowy wspierająco-doradcze	8.	Rozmowa wspierająco-doradcza	109
	Grupowe: grupy wsparcia	9.	Spotkania grupowe	24
Działania edukacyjno-pomocowe	Indywidualne: Trening kompetencji i umiejętności społecznych – pomoc w poszukiwaniu pracy,	10.	Trening kompetencji i umiejętności społecznych Pomoc w poszukiwaniu pracy	114
	Grupowe: warsztaty psychoedukacyjne	11.	Trening komunikacji interpersonalnej	51
		12.	Warsztaty radzenia sobie ze stresem	8
		13.	Warsztaty: Poczucie własnej wartości – moje zasoby	14
		14.	Trening asertywności	13

4.4. Programy opiekuńcze

4.4.1. Projekt p.n.: *Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej*

Informacje wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej wraz z Partnerem – Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym *Teatr Grodzki* od 01.05.2016r. realizuje projekt p.n.: *Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IX Włączenie społeczne, Działanie 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.5 Rozwój usług społecznych. Głównym celem projektu jest wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez zapewnienie kompleksowego systemu wsparcia osobom korzystającym z usług opiekuńczych z terenu Miasta Bielsko-Biała. Projektem objętych zostanie 90 osób (w tym 64 kobiety, 26 mężczyzn) przede wszystkim niepełnosprawnych, samotnych, chorych, niesamodzielnych, w podeszłym wieku.

Projekt będzie realizowany do 30.04.2018r. na terenie Miasta Bielsko-Biała. W ramach projektu zaplanowano kompleksowe działania na rzecz poprawy jakości usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania i podniesienie poziomu ich osiągalności poprzez działalność opiekunki/opiekuna, asystentki/asystenta osoby niesamodzielnej, organizację pomocy sąsiedzkiej i rozwój usług opiekuńczych w oparciu o nowoczesne technologie (teleopieka).

Grupa docelowa

Projekt zakłada wsparcie 90 osób (64K i 26M) spełniających następujące kryteria:

- 1) osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej zgodnie z *Ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej* lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 *Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej*;
- 2) osoby zamieszkałe na terenie miasta Bielsko-Biała;
- 3) osoby zwolnione z uiszczania opłat za usługi opiekuńcze z powodu niskiego kryterium dochodowego zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i ustalania odpłatności za usługi opiekuńcze;
- 4) osoby niepełnosprawne (39 osób – w tym 28K i 11M) i osoby niesamodzielne ze względu na wiek, chorobę (51 osób – w tym 36K i 15M).

Grupę docelową charakteryzuje doświadczenie wykluczenia społecznego bądź zagrożenie wykluczeniem społecznym przejawiające się brakiem dostępu bądź jego ograniczeniem do usług społecznych i opiekuńczych, złą sytuacją materialną, niepełnosprawnością, niesamodzielnością.

Zadania Projektu

1. Usługi opiekuńcze (Lider) – w ramach zadania zatrudniono na umowę o pracę opiekunki/opiekunów, do zadań, których należy m.in.: utrzymanie mieszkania osoby niepełnosprawnej w czystości, prześcielanie łóżka, zmienianie bielizny pościelowej i osobistej, mycie osoby niepełnosprawnej fizycznie, zakup artykułów spożywczych, przygotowanie posiłków, karmienie osób niedołączonych, palenie w piecu, załatwianie pilnych spraw bieżących (wezwanie lekarza, pielęgniarki, monter, dostarczenie leków), kontakt z ośrodkiem pomocy społecznej celem powiadomienia o ewentualnych potrzebach osoby pozostającej pod jej opieką. Wsparciem ma zostać objętych 30 osób, w 2017 r. z usług opiekuńczych skorzystało 57 osób.

2. Usługi asystenckie (Partner) – to bezpośrednie wsparcie osób niepełnosprawnych przez asystenta osób niepełnosprawnych, czyli osobę stanowiącą „proteżę”, narzędzie umożliwiające osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie na tyle sprawne, aby mogła ona samodzielnie funkcjonować. Asystent ułatwia osobie niepełnosprawnej wykonywanie czynności dnia codziennego, pomaga jej w uzyskaniu jak największej samodzielności oraz współpracuje z instytucjami i organizacjami społecznymi w celu zapewnienia optymalnych warunków do samodzielnej rehabilitacji. W ramach zadania zaplanowano wsparcie 12 osób, w 2017r. z usług asystenckich skorzystało 14 osób.
3. Pomoc sąsiedzka (Partner) – w ramach zadania zaplanowano udzielenie wsparcia 12 osobom przez asystentów osób niepełnosprawnych oraz 6 osobom przez wolontariuszy świadczących usługi opiekuńcze. W 2017r. z pomocy sąsiedzkiej skorzystały 23 osoby.
4. Teleopieka dla osób niesamodzielnych (Lider) – jest rodzajem monitoringu osób chorych, starszych, niepełnosprawnych pozostających samotnie w domu. W podstawowej wersji pacjent wyposażony jest w terminal telefoniczny (telefon) oraz brelok, wisiorek lub bransoletkę z przyciskiem SOS, powodującym (po naciśnięciu) automatyczne uruchomienie przez terminal w trybie głośnomówiącym połączenia z centrum monitoringu, gdzie operator może zarządzić stosowny rodzaj pomocy dla pacjenta. W ramach zadania wsparciem ma zostać objętych 30 osób niesamodzielnych, w 2017r. z teleopieki skorzystało 30 osób.

4.4.2. Program p.n.: *Gięda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej*

Informacje wstępne

Celem głównym Programu *Gięda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej* (GW) jest szerzenie idei wolontariatu w środowisku lokalnym poprzez pomoc na rzecz osób potrzebujących. Gięda Wolontariatu organizuje spotkania informacyjne, rekrutuje wolontariuszy wśród studentów uczelni wyższych, uczniów szkół średnich, organizacji pozarządowych. Ponadto, organizuje bazę danych wolontariuszy oraz odbiorców świadczeń wolontarystycznych.

Cele szczegółowe

1. Współpraca z innymi organizacjami i instytucjami w celu diagnozowania potrzeb środowiska lokalnego oraz rekrutacji wolontariuszy.
2. Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i zwiększenie ich aktywności społecznej poprzez zaangażowanie wolontariuszy.
3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
4. Podejmowanie innych działań mających na celu wymianę doświadczeń w dziedzinie wolontariatu oraz wymianę dobrych praktyk.

Realizowane zadania

Na przestrzeni 2017r. ideę wolontariatu propagowano w lokalnych czasopismach, na stronach internetowych MOPS oraz Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej. Promowano również działania GW podczas imprezy plenerowej organizowanej przez pracowników projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi*, tj. *Festyn Rodzinny na Grunwaldzkim*.

W ramach promocji idei wolontariatu przeprowadzono rekrutację wolontariuszy wśród uczniów gimnazjów oraz szkół średnich na terenie Bielska-Białej. Organizowano spotkania z pedagogami, wychowawcami, uczniami oraz studentami, podczas których przedstawiana była oferta Giędy Wolontariatu, rozdawano ulotki oraz rozwieszano plakaty. Nawiązano kontakt z kilkoma bielskimi parafiami rzymsko-

katolickimi, na terenie których zostały zaprezentowane plakaty promujące Giełdę Wolontariatu. Rekrutacji wolontariuszy dokonywano również poprzez internetowe pośrednictwo wolontariatu – *Skrzynka Dobroci* – system rejestracji i komunikacji wolontariuszy i placówek zainteresowanych współpracą w zakresie szerzenia idei wolontariatu.

Promocja wolontariatu objęła także organizacje pozarządowe z terenu miasta. W 2017r. kontynuowano współpracę z *Centrum Wolontariatu* przy Bielskim Stowarzyszeniu Artystycznym *Teatr Grodzki* oraz z Fundacją *Drachma*.

Przeprowadzona promocja idei wolontariatu umożliwiła stworzenie bazy danych wolontariuszy oraz odbiorców ich pracy. Zawarto z wolontariuszami 101 Porozumień o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych na okres dłuższy niż 30 dni. Łącznie świadczenia wolontarystyczne wykonywało 50 wolontariuszy z tego:

1. Pomoc na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych świadczyło 36 wolontariuszy – pomoc była świadczona w miejscu zamieszkania podopiecznych (rozmowy wspierające, organizowanie czasu wolnego), jak również poza miejscem zamieszkania (spacery, wspólne zakupy).
2. Pomoc na rzecz dzieci świadczyło 17 wolontariuszy – była to przede wszystkim pomoc w nauce i wspólne odrabianie zadań domowych.

Wśród wolontariuszy najliczniejszą grupę stanowili wolontariusze w wieku 15-24 lat, (29 osób); 14 wolontariuszy znajdowało się w przedziale wiekowym 25-50 lat; 7 wolontariuszy to osoby, które przekroczyły 50 rok życia.

4.4.3. Projekt p.n. *Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych*

Informacje wstępne

Miasto Bielsko-Biała od 01.10.2017 r. realizuje projekt pn.: *Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IX Włączenie społeczne, Działanie 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.5 Rozwój usług społecznych. W ramach niniejszego projektu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizuje Zadanie 1 pn.: *Świadczenie usług opiekuńczych*, w ramach którego usługi opiekuńcze świadczone są od 01.01.2018 r.. Celem głównym Projektu jest zapewnienie wzrostu dostępności i jakości usług społecznych (opiekuńczych i asystenckich) zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dla 55 osób mieszkańców miasta Bielsko-Biała w okresie 24 miesięcy realizacji Projektu. W ramach Zadania 1 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej obejmie usługami opiekuńczymi 30 osób (w tym 21K i 9M). Projekt będzie realizowany do 30.09.2019 r. na terenie Miasta Bielsko-Biała. W ramach Zadania 1 Projektu zaplanowano objęcie pomocą w formie usług opiekuńczych osoby niesamodzielne, lecz mające w niewystarczającym zakresie zapewnioną potrzebę kontaktów z otoczeniem oraz osoby niesamodzielne, nad którymi opiekę sprawują najbliżsi członkowie rodziny, w celu tzw. opieki „wychnieniowej” – czasowego przejścia opieki nad osobą niesamodzielną w jej miejscu zamieszkania.

Grupa docelowa

Projekt zakłada wsparcie dla 55 osób mieszkańców miasta Bielsko-Biała w okresie 24 miesięcy realizacji Projektu. W ramach Zadania 1 Projektu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej obejmie wsparciem 30 osób (w tym 21K i 9M). Wsparcie w pierwszej kolejności będzie adresowane do:

- a) osób z niepełnosprawnościami;
- b) osób niesamodzielnych;
- c) osób, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (dla osoby samotnie gospodarującej lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w *Ustawie z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej*.

Zadania Projektu

1. *Świadczenie usług opiekuńczych* (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej) – w ramach zadania zatrudnionych zostanie 5 opiekunek/ów na umowę o pracę, które/rzy świadczyć będą 2 rodzaje usług opiekuńczych:
 - realizowanych u osób niesamodzielnych, które objęte są pomocą w formie usług opiekuńczych, lecz w niewystarczającym zakresie mają zapewnioną potrzebę kontaktów z otoczeniem. Do zadań zatrudnionych opiekunek/opiekunów będzie należało m.in.: czynności wspomagające i umożliwiające aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, utrzymywanie i rozwijanie kontaktów z rodziną, osobami z najbliższego otoczenia osoby korzystającej z usług oraz społecznością lokalną: umożliwienie tym osobom korzystania z miejsc użyteczności publicznej jak również placówek kulturalnych. Takiego rodzaju usługi pozwolą aktywizować społecznie osoby starsze i niepełnosprawne, co jest istotne dla zapewnienia aktywnego i zdrowego starzenia się społeczeństwa;
 - realizowanych u osób niesamodzielnych, nad którymi opiekę sprawują najbliżsi członkowie rodziny w celu tzw. opieki „wytchnieniowej” – czasowe przejęcie opieki (usługi opiekuńcze) nad osobą niesamodzielną w celu zapobiegania wyczerpaniu i skrajnej redukcji potrzeb opiekunów nieprofesjonalnych. W związku z ciągłym wzrostem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i ograniczonymi możliwościami pomocy społecznej zauważalnym staje się problem niezabezpieczenia w sposób wystarczający potrzeb osób niesamodzielnych posiadających rodzinę oraz konieczność wspierania nieprofesjonalnych opiekunów osób. Do zadań opiekunów/opiekunek będzie należało m.in.: zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
2. *Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami* (organizacja pozarządowa) – w ramach zadania zatrudnionych zostanie ok. 5 asystentów na umowę cywilno-prawną, do zadań których będzie należało wspieranie 25 osób z niepełnosprawnościami w wykonywaniu czynności dnia codziennego, niezbędnych do jego funkcjonowania. Asystent pomaga również osobie w uzyskaniu jak największej samodzielności oraz współpracuje z różnego rodzaju instytucjami, organizacjami pozarządowymi itp.

4.4.4. Program osłonowy *Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020*

Opisano w rozdziale nr 2. Pomoc środowiskowa, 2.2.4. Program osłonowy *Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020*

4.5. Inne Programy

Na przestrzeni roku 2017 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej partycypował także w realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020 (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/967/2014 z dnia 29.04.2014r.)* oraz różnorodnych programów o zasięgu zarówno miejskim jak i gminnym. Programy te ustalane były w oparciu o Uchwały Rady Miejskiej w Bielsku-Białej. Szczegółowe sprawozdania z realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020* jak również z poszczególnych Programów, przekazywano do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej zgodnie z wytycznymi *Zarządzenia Nr ON.0050.1629.2012.ON.RM Prezydenta Miasta Bielska-Białej z dnia 27.07.2012r. w sprawie zasad tworzenia, nadzorowania i wykonywania aktów prawnych Rady Miejskiej w Bielsku-Białej i Prezydenta Miasta Bielska-Białej oraz sprawozdań z ich realizacji*. Wśród wspomnianych programów znajdują się m.in.:

1. Program Rodzina Plus

(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XX/374/2016 z dn. 30.08.2016r.);

2. Program Wspierania Rodziny oraz Rozwoju Pieczy Zastępczej na Lata 2015-2017
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr VI/72/2015 z dnia 24.03.2015r.);
3. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej na Lata 2014-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/970/2014 z dnia 29.04.2014r.);
4. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej XXIV/447/2016 z dn. 20.12.2016r.);
5. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na Lata 2014-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/968/2014 z dnia 29.04.2014r.);
6. Program osłonowy w zakresie dożywiania *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* na lata 2014-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXXIX/923/2014 z dnia 25.02.2014r.)
7. Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na Lata 2014-2020 (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/974/2014 z dnia 29.04.2014r z późn. zm.);
8. Miejski Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na Lata 2014-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/971/2014 z dnia 29.04.2014r.);
9. Miejski Program na Rzecz Osób Starszych na Lata 2014-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/969/2014 z dnia 29.04.2014r.);

The page features a decorative graphic consisting of three overlapping circles in shades of blue, arranged in a diagonal line from the top right to the bottom right. Two thin blue lines intersect at the top left and extend towards the circles, creating a triangular shape that frames the text.

Świadczenia rodzinne, opiekuńcze i wychowawcze Fundusz alimentacyjny

5. ŚWIADCZENIA RODZINNE, OPIEKUŃCZE I WYCHOWAWCZE. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

5.1. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze i wychowawcze. Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka

Świadczenia rodzinne są przyznawane na podstawie *Ustawy z dnia 28.11.2003r. o świadczeniach rodzinnych* (t. j. Dz. U. z 2017r. poz. 1952) oraz *Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 27.07.2017r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych* (Dz. U. z 2017r. poz.1466), a także w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr LIV/1245/2010 z dn. 27.04.2010r. w sprawie podniesienia kwoty dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego i rozpoczęcia roku szkolnego oraz rocznego przygotowania przedszkolnego* (tj. *Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XXXI/757/2013 z dn. 28.05.2013r.*) oraz *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XIX/472/2012 z dn. 29.05.2012r. w sprawie przyznania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia trojga lub więcej dzieci podczas jednego porodu*. Zasiłki dla opiekunów są przyznawane w oparciu o *Ustawę z dnia 04.04.2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów* (t. j. Dz.U. 2017r. poz. 2092). Natomiast warunki nabywania, zasady przyznawania i wypłacania świadczenia wychowawczego zostały określone w *Ustawie z dnia 11.02.2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* (t. j. Dz. U. z 2017r. poz. 1851). Ponadto w oparciu o *Ustawę z dnia 04.11.2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”* (Dz. U. z 2016r. poz. 1860) wypłacane jest jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka.

Świadczenia rodzinne, opiekuńcze i wychowawcze w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizuje Dział Świadczeń Rodzinnych, którego praca skoncentrowana była w 2017r. m.in. na:

- przyjmowaniu interesantów i załatwianiu ich spraw w zakresie świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- przyjmowaniu wniosków i dokumentacji od osób ubiegających się o przyznanie świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- przyjmowaniu wniosków i dokumentacji od osób ubiegających się o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych w przypadku bezskutecznej egzekucji świadczeń alimentacyjnych;
- analizowaniu wniosków pod kątem kompletności i wprowadzaniu danych do programu SI SYRIUSZ Świadczenia rodzinne – Familia oraz Fundusz alimentacyjny – FundAl;
- sporządzaniu decyzji administracyjnych w zakresie świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- przekazywaniu kopii decyzji, dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego komornikom sądowym, prowadzącym postępowanie egzekucyjne w sprawach o świadczenia alimentacyjne;

- prowadzeniu i weryfikacji akt świadczeniobiorców, wierzycieli i dłużników alimentacyjnych przez cały okres zasiłkowy i świadczeniowy;
- sporządzaniu list wypłat świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego i ich rozliczaniu;
- szacowaniu środków finansowych na realizację zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- sporządzaniu i przekazywaniu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dokumentacji zgłoszeniowej osób podlegających ubezpieczeniu;
- sporządzaniu miesięcznych zestawień osób ubezpieczonych;
- odprowadzaniu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek osób ubezpieczonych;
- współpracy z komornikami sądowymi, prowadzącymi postępowania egzekucyjne w sprawach dotyczących egzekucji świadczeń alimentacyjnych;
- kierowaniu pism do komorników prowadzących postępowanie egzekucyjne, MSWiA, oraz ambasad celem ustalenia miejsca zamieszkania dłużników alimentacyjnych i podjęcia wobec w/w działań, o których mowa w *Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*;
- kierowaniu pism do Krajowego Rejestru Karnego, Centralnego Zarządu Służby Więziennej, zakładów karnych i aresztów śledczych celem ustalenia miejsca pobytu dłużników alimentacyjnych;
- informowaniu dłużników alimentacyjnych oraz organów właściwych dłużnika o przyznaniu osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- informowaniu dłużników alimentacyjnych o wysokości ich zobowiązań wobec Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń na podstawie *Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*, *Ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej* i *Ustawy o funduszu alimentacyjnym*;
- występowaniu do organów właściwych z wnioskami o podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych;
- informowaniu organów egzekucyjnych o sytuacjach dłużników alimentacyjnych mających istotny wpływ na prowadzone postępowanie egzekucyjne;
- przeprowadzaniu wywiadów alimentacyjnych z dłużnikami oraz odbieraniu od nich oświadczeń majątkowych;
- wydawaniu decyzji w sprawach o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- informowaniu Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej o konieczności aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;
- przygotowaniu wniosków o zatrzymanie prawa jazdy dłużników alimentacyjnych;
- przygotowaniu wniosków do Prokuratury o ściganie dłużników alimentacyjnych za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu Karnego;
- kierowaniu zawiadomień o popełnieniu przez dłużników alimentacyjnych przestępstwa z art. 209 §3 Kodeksu Karnego w związku z przyznaniem świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- informowaniu organów właściwych wierzyciela o podjętych na wniosek ww. organów działaniach wobec dłużników alimentacyjnych,
- sporządzaniu obowiązujących sprawozdań z zakresu realizacji świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych oraz zasiłków dla opiekunów;
- wydawaniu zaświadczeń w sprawach o świadczenia rodzinne, opiekuńcze i wychowawcze z funduszu alimentacyjnego oraz dla osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu i zdrowotnemu;
- współpracy z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w zakresie realizacji *Ustawy o ubezpieczeniu społecznym i zdrowotnym*;

- współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w Katowicach w związku z zastosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego;
- współpracy z wieloma instytucjami na terenie miasta i kraju oraz innymi ośrodkami pomocy społecznej, w celu ustalenia uprawnień do świadczeń rodzinnych, opiekuńczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej (SEPI) w zakresie pozyskiwania danych dotyczących statusu osoby bezrobotnej, a także uzyskania informacji o wysokości pobieranych zasiłków dla osób bezrobotnych.

Tabela 26: Rodzaje świadczeń przyznanych w latach 2015-2017

l.p.	Wyszczególnienie	2015		2016		2017	
		Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	5.608.302	55.654	6.967.461	63.501	7.677.128,91	68.198
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	3.099.022	22.941	3.758.058	27.195	4.167.656,57	30.623
2.1	Urodzenia dziecka	297.000	297	355.925	490	367.245,38	503
2.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	770.230	1.962	993.052	2.572	1.185.582,60	3.141
2.3	Samotnego wychowywania dziecka	543.840	3.094	624.192	3.317	675.848,73	3.557
2.3.1	Wyplacone na podstawie art.11a, ust.1 pkt. 1 Ustawy	270.370	1.542	316.625	1.707	332.657,20	1.772
2.3.2	Wyplacone na podstawie art.11a, ust. 1 pkt. 2 Ustawy	269.330	1.528	302.153	1.581	340.103,53	1.769
2.3.3	Wyplacone na podstawie art. 11a, ust. 1 pkt. 3 Ustawy	4.140	24	4.472	24	1.544	8
2.3.4	Art. 11a ust.2 Ustawy	0	0	941	5	1.544	8
2.4	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	300.440	3.806	416.858	4.330	510.818,51	4.966
2.4.1	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	48.400	771	65.986	825	73.972,84	845
2.4.2	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	252.040	3.035	350.872	3.505	436.845,67	4.121
2.5	Rozpoczęcia roku szkolnego	352.100	3.521	387.768	5.461	370.894,90	7.004
2.6	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	11.272	161	15.320	180	20.293,99	220
2.6.1	Na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniami	6.540	70	9.941	93	14.900	136
2.6.2	Na pokrycie wydatków związanych z dojazdem	4.732	91	5.379	87	5.393,99	84

l.p.	Wyszczególnienie	2015		2016		2017	
		Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń
2.7	Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	824.140	10.100	964.940	10.845	1.036.972,46	11.232
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w.1 + w.2)	8.707.324	78.595	10.725.519	90.696	11.844.785,48	98.821
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	6.070.428	39.676	6.130.098	40.066	6.237.351	40.767
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	3.879.747	3.254	4.927.855	3.803	6.044.316	4.317
6.	Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	0	0	0	0	0	0
7.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	172.813	335	289.119	562	366.830	711
8.	Świadczenia opiekuńcze (w.4 + w.5 + w.6 + w.7)	10.122.988	43.265	11.347.072	44.431	12.648.497	45.795
9.	Razem (w.3 + w.8)	18.830.312	121.860	22.072.591	135.127	24.493.282,48	144.616
10.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	1.156.000	1.156	1.354.000	1.354	1.290.000	1.290
11.	Świadczenie rodzicielskie	0	0	2.397.281	2.629	3.810.528	4.145
12.	Razem (w.9 + w.10)	19.986.312	123.016	25.823.872	139.110	29.593.810	150.051

W Dziale Świadczeń Rodzinnych w 2017r. przyjęto 6.058 nowych wniosków na świadczenia rodzinne i opiekuńcze, 387 aktualizacji oraz 1.375 wniosków o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka. Dodatkowo przyjęto 15 wniosków o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, o którym mowa w *Ustawie z dnia 04.11.2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”*.

W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących świadczeń rodzinnych i opiekuńczych skierowano 4.297 pism do Stron i różnych instytucji na terenie miasta i kraju. Ponadto, Dział Świadczeń Rodzinnych realizując działania wpisane w *Program Rodzina Plus* wypłacał w 2017r. zwiększone kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu: wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej o 50zł, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego o 100zł, rozpoczęcia roku szkolnego o 70zł. W 2017r. powyższy program objął 2.525 rodzin. Łącznie wypłacono kwotę **1.275.084zł** z w/w tytułu.

Świadczenie rodzicielskie

Od dnia 01.01.2016r. został rozszerzony katalog świadczeń rodzinnych za sprawą wprowadzenia nowego świadczenia tzw. rodzicielskiego niezależnego od wysokości dochodów rodziny. Świadczenie to przyznawane jest na wniosek i przysługuje matce dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka, rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej oraz osobie, która przysposobiła dziecko. Świadczenie to przysługuje również ojcu dziecka w wyjątkowych, określonych w ustawie przypadkach. Okres pobierania świadczenia wynosi od 52 do 71 tygodni, a jego miesięczna wysokość to 1.000,00zł.

W roku 2017 wpłynęło 325 wniosków w powyższej sprawie. Wypłacono świadczenie rodzicielskie na łączną kwotę **3.810.528zł**. Realizacja odbywała się w oparciu o środki z budżetu państwa.

Zasiłek dla opiekunów

Od roku 2014 Dział Świadczeń Rodziny realizuje również zadania wynikające z *Ustawy z dnia 04.04.2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów*. Zasiłek dla opiekuna przyznawany jest osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 *Ustawy z dnia 7.12.2012r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych* oraz niektórych innych ustaw z dniem 1.07.2013r. Zasiłek ten przysługuje:

- 1) za okresy od dnia 1.07.2013r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy wraz z ustawowymi odsetkami, w których osoba spełniała warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego w brzmieniu obowiązującym w dniu 31.12.2012r.;
- 2) od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli osoba spełnia warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego w brzmieniu obowiązującym w dniu 31.12.2012r.

W 2017r. wypłacono zasiłek dla opiekuna na łączną kwotę 223.768zł. Realizacja zadania odbywała się w oparciu o środki z budżetu państwa.

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka

Od dnia 01.01.2017r. Dział Świadczeń Rodziny realizuje zadania wynikające z *Ustawy z dnia 04.11.2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”*, przyznając i wypłacając jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przysługuje świadczeniobiorcom oraz osobom uprawnionym do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji w rozumieniu *Ustawy z dnia 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*, po przedstawieniu zaświadczenia lekarskiego lub zaświadczenia wystawionego przez położną – potwierdzającego, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu oraz zaświadczenia wystawionego przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii – stwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Tabela 27: Realizacja zadań wynikających z *Ustawy z dnia 28.11.2003r. o świadczeniach rodzinnych*, *Ustawy z dnia 04.04.2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów* oraz *Ustawy z dnia 04.11.2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”* w 2017r.

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota /w zł./
1.	Łączna kwota wypłaconych świadczeń	29.865.578
2.	Łączna kwota odzyskanych nienależnie pobranych świadczeń dotycząca roku budżetowego 2017	52.259
3.	Kwota składek na ubezpieczenie społeczne za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze oraz zasiłek dla opiekuna	1.372.635
4.	Koszty obsługi wypłaconych świadczeń	831.837
5.	Ogółem realizacja zadania	32.017.791
6.	Kwota składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze oraz zasiłek dla opiekuna	258.749

Świadczenie przysługuje matce, ojcu, opiekunowi prawnemu dziecka oraz opiekunowi faktycznemu dziecka tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka bez względu na wysokość dochodu rodziny w wysokości 4.000,00zł. W 2017r. wpłynęło 15 wniosków w powyższej sprawie. Wyplacono 12 świadczeń rodzicielskich na łączną kwotę 48.000,00zł. Realizacja odbywała się w oparciu o środki z budżetu państwa.

Program Rodzina 500 plus

Od dnia 01.04.2016r. Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje zadania wynikające z *Ustawy z dnia 11.02.2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Tabela 28: Realizacja zadań wynikających z *Ustawy z dnia 11.02.2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* w latach 2016-2017

L.p.	Wyszczególnienie	2016	2017
1.	Liczba wniosków, w tym:	11.955	12.366
1.1.	Liczba wniosków pierwotnych	11.599	12.110
1.2.	Liczba wniosków następnych (aktualizacji)	356	256
2.	Liczba wydanych decyzji	12.026	13.405
3.	Liczba sporządzonych pism	3.292	5.893
4.	Liczba rodzin objętych programem	10.416	11.716
5.	Liczba dzieci objętych programem, w tym:	15.216	16.716
5.1.	Liczba dzieci objętych programem spełniających kryterium dochodowe	5.305	6.060
5.2.	Liczba dzieci objętych programem bez kryterium dochodowego	9.911	10.656
6.	Liczba wypłaconych świadczeń	125.720	173.766
7.	Kwota wypłaconych świadczeń /w zł./	62.673.038	86.691.195
8.	Kwota odzyskanych nienależnie pobranych świadczeń dotycząca roku budżetowego 2017 /w zł./	–	48.916
9.	Koszty obsługi wypłaconych świadczeń /w zł./	1.169.880	1.299.633
10.	Ogółem realizacja zadania /w zł./	63.843.011	87.941.912

Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego dziecka albo opiekuna prawnego dziecka. Świadczenie to wynosi po 500zł. miesięcznie na dziecko w rodzinie do ukończenia przez nie 18 roku życia. Świadczenie wychowawcze na pierwsze, najstarsze lub jedyne dziecko w rodzinie przysługuje wnioskodawcom spełniającym ustawowe kryterium dochodowe – jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800zł. Natomiast na drugie i kolejne dziecko przysługuje niezależnie od dochodu rodziny. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko

matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1.200zł.

5.2. Fundusz alimentacyjny

Dział Świadczeń Rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2017r. realizował również zadania wynikające z *Ustawy z dnia 07.09.2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 489). Powyższy akt prawny określa zarówno warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z funduszu alimentacyjnego wypłacanych dla osób uprawnionych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, jak również działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych. W związku z powyższym, przyjęto 1.141 wniosków o wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Do tut. Ośrodka wpłynęło również 1.352 wnioski o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych, w związku z bezskuteczną egzekucją świadczeń alimentacyjnych.

Tabela 29: Działania wobec dłużników alimentacyjnych, o których mowa w rozdziale 2 *Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* – podjęte w latach 2015-2017

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017
1.	Ilość podjętych działań w tym:	3.824	3.441	2.701
1.1	Wystąpienia do organów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego z wnioskiem o podejmowanie przewidzianych prawem działań	322	229	202
1.2	Skierowanie wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy	251	22	25
1.3	Wycofanie skierowanych wniosków o zatrzymanie prawa jazdy oraz skierowanie wniosków o zwrot zatrzymanego prawa jazdy w związku ze spełnieniem przez dłużnika warunków określonych w <i>Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów</i>	21	16	20
1.4	Złożenie wniosków o ściganie dłużnika za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kodeksu karnego	360	139	96
1.5	Przekazanie powiatowemu urzędowi pracy informacji o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika	184	103	96
1.6	Zobowiązania dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy	98	52	51
1.7	Przekazanie informacji komornikowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne mających wpływ na egzekucję świadczeń alimentacyjnych w związku z przeprowadzonym wywiadem alimentacyjnym oraz odebraniem oświadczeniem majątkowym	331	186	149
1.8	Przekazanie informacji komornikowi o podjętych działaniach wobec dłużnika oraz ich efektach	311	534	735
1.9	Przekazanie informacji organowi właściwemu wierzyciela o podjętych działaniach wobec dłużnika oraz ich efektach	266	227	208
1.10	Wezwania do dłużników alimentacyjnych w celu przeprowadzenia wywiadów alimentacyjnych i odebrania oświadczeń majątkowych	892	1.378	628
1.11	Wezwania do dłużników	136	86	55

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017
1.12	Przekazanie informacji powiatowemu urzędowi pracy o utracie statusu dłużnika oraz ustaniu potrzeby aktywizacji zawodowej dłużnika	0	1	0
1.13	Przeprowadzone wywiady alimentacyjne	326	234	218
1.14	Odebrane oświadczenia majątkowe dłużników alimentacyjnych	326	234	218

Dodatkowo w 232 sprawach wystąpiono do komorników prowadzących postępowanie egzekucyjne z pismem o ustalenie aktualnego miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Sporządzono również łącznie 6.717 innych pism do Stron postępowania oraz różnych instytucji w tym m.in. MSWiA, Komisariatów Policji, Komorników Sądowych i Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej w sprawach dotyczących dłużników alimentacyjnych oraz osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

W roku 2017 rozdysponowano przyznane świadczenia z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 6.667.022zł, co stanowi całkowitą liczbę 15.417 świadczeń dla osób uprawnionych.

W związku z wejściem z dniem 18 września 2015r. zmian w *Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* przekazano do Zespołu Windykacji tut. Ośrodka 1.058 informacji o rozpoczęciu realizacji decyzji przyznającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o terminie wypłat świadczeń realizowanych w okresie świadczeniowym 2016/2017 i 2017/2018.

Natomiast w związku ze zmianą *Ustawy z dnia 06.06.1997r. – Kodeks karny* w 2017r. skierowano 258 zawiadomień o popełnieniu przez dłużników alimentacyjnych przestępstwa z art. 209§3kk (niealimentacji) w związku z przyznaniem świadczeń na rzecz dzieci.

Tabela 30: Realizacja zadań wynikających z *Ustawy z dnia 07.09.2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* w 2017 roku

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota /w zł./
1.	Łączna kwota wypłaconych świadczeń	6.667.022
2.	Łączna liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	15.417
3.	Łączna kwota odzyskanych nienależnie pobranych świadczeń dotycząca roku budżetowego 2017	10.469
4.	Koszty obsługi wypłaconych świadczeń	199.696
5.	Ogółem realizacja zadania	6.856.249

Pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych wystawili w 2017r. łącznie 24.881 decyzji administracyjnych, dotyczących świadczeń rodzinnych, opiekuńczych, wychowawczych i jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Ponadto, Dział Świadczeń Rodzinnych wydał 82 postanowienia w sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Dodatkowo wydano 447 zaświadczeń w powyższych sprawach celem przedłożenia w innych instytucjach, tj. m.in. w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Katowicach, sądach, Miejskim Zakładzie Komunikacji w Bielsku-Białej czy szkołach wyższych do uzyskania stypendium, jak również w celu uzyskania świadczeń poza granicami kraju oraz zaświadczeń potwierdzających zgłoszenie osoby do ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego.

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each composed of concentric circles in different shades of blue. These circles are arranged in a diagonal line from the top right towards the bottom right. Two thin, light blue lines intersect at the top left and extend diagonally across the page, framing the circles.

Dodatki mieszkaniowe

6. DODATKI MIESZKANIOWE

Dodatki mieszkaniowe są przyznawane na podstawie *Ustawy z dnia 21.06.2001r. o dodatkach mieszkaniowych* (t.j. Dz. U. 2017r. poz. 180 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28.12.2001r. w sprawie dodatków mieszkaniowych. Obowiązująca ustawa pozwala na przyznanie dodatków mieszkaniowych osobom, które mają tytuł prawny do zamieszkiwanego lokalu, zajmują powierzchnię zgodnie z wyznaczonymi w ustawie normami i nie przekraczają dochodu: 125% najniższej emerytury na każdą osobę w gospodarstwie wieloosobowym (1.250zł/os.) oraz 175% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym (1.750zł) – kwoty obowiązujące od 01.03.2017r. były aktualne do 31.12.2017. (zmiana następuje zawsze przy rewaloryzacji rent i emerytur). Od 01.01.2004r. na podstawie *Ustawy z dnia 08.03.1990r. o samorządzie gminnym*, dodatki mieszkaniowe są finansowane tylko z budżetu gminy. Na przestrzeni roku sprawozdawczego dofinansowanie do czynszu otrzymało 2.312 gospodarstw domowych.

Tabela 31: Dodatki mieszkaniowe w latach 2015-2017

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017*
1.	Ogółem /w zł./	5.603.310	5.141.152	4.636.106
2.	Ilość wypłaconych dodatków (cały rok)	25.921	24.127	21.702
3.	Średnia wysokość jednego dodatku/m-c /w zł./	216,16	213,09	213,63
4.	Ilość dodatków dla mieszkań komunalnych	12.567	11.913	10.858
5.	Średnia wysokość jednego dodatku w mieszkaniach komunalnych /w zł./	245,67	236,48	235,21
6.	Ilość dodatków dla mieszkań innych	13.354	12.214	10.844
7.	Średnia wysokość jednego dodatku w mieszkaniach innych /w zł./	188,40	185,46	192,02
8.	Ilość korzystających rodzin (śr. na miesiąc)	2.160	2.011	1.809

* ilość rodzin objętych pomocą w formie dodatku mieszkaniowego (śr. na miesiąc) w 2017r., w porównaniu do roku 2016 zmniejszyła się (o 202 osoby/rodziny). Średnia wysokość 1 dodatku mieszkaniowego w tym samym okresie zmniejszyła się o 1,27zł (w ubiegłym roku nie było wzrostu cen za media, natomiast zwiększyła się kwota rent i emerytur). W związku z powyższym zmniejszyła się łączna kwota wydatkowana na realizację wypłat dodatków mieszkaniowych w 2017r.

W 2017r. przeprowadzono 399 wywiadów środowiskowych, a 319 wniosków zweryfikowano z aktami innych działów MOPS, przy danych zgodnych – pozostawiono bez dodatkowego wywiadu na złożony wniosek o przyznanie dodatku mieszkaniowego.

W oparciu o wywiady:

- wydano 6 decyzji odmownych ze względu na dysproporcję pomiędzy wykazywanymi dochodami a faktycznym stanem majątkowym;
- 133 wnioskodawców zmieniło deklaracje o dochodach, podając dodatkowe źródła dochodu;
- wydano 1 decyzję odmowną ze względu na brak zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego na złożony wniosek o przyznanie dodatku mieszkaniowego.

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each composed of concentric rings of different shades of blue. These circles are arranged in a descending diagonal line from the top right towards the bottom right. Thin blue lines extend from the top left and top right corners, meeting at the circles and creating a triangular shape that frames the central text.

Dodatki energetyczne

7.DODATKI ENERGETYCZNE

Dodatki energetyczne są przyznawane na podstawie *Ustawy z dnia 10.04.1997r. Prawo energetyczne* (Dz.U. z 2017 r. poz. 220 z późn. zm.) oraz *Obwieszczenia Ministra Energii z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązującej od 01.05.2017r. do 30.04.2018r. (M.P. z 2017 r. poz.394)* i *Obwieszczenia Ministra Energii z dnia 22.04.2016r. w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązującej od 01.05.2016r. do 30.04.2017r. (MP. Z 2016r. poz.411)*.

Obowiązująca ustawa pozwala na przyznanie dodatku energetycznego odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, tj. osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest jednocześnie stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania tej energii elektrycznej. Osobie tej przysługuje zryczałtowany dodatek energetyczny, który wynosi rocznie:

- 900 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa jednoosobowego,
- 1250 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa od 2 do 4 osób,
- 1500 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa liczącego co najmniej 5 osób.

Wysokość dodatku energetycznego od 1.01.2017r. do 30.04.2017r. wynosiła odpowiednio dla gospodarstwa domowego:

- prowadzonego przez osobę samotną: 11,29 zł/m-c,
- liczącego od 2 do 4 osób: 15,68 zł/m-c,
- liczącego co najmniej 5 osób: 18,81 zł/m-c.

Wysokość dodatku energetycznego od 1.05.2017r. do 31.12.2017r. wynosiła odpowiednio dla gospodarstwa domowego:

- prowadzonego przez osobę samotną: 11,22 zł/m-c,
- liczącego od 2 do 4 osób: 15,58 zł/m-c,
- liczącego co najmniej 5 osób: 18,70 zł/m-c.

Dodatki energetyczne są finansowane dotacją celową otrzymywaną z budżetu państwa.

Tabela 32: Dodatki energetyczne w latach 2015-2017

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017
1.	Ogółem /w zł./	145.830,47	134.952,65	126.586
2.	Ilość wypłaconych dodatków (cały rok) /w zł./	10.130	9.480	9.055
3.	Ilość gospodarstw domowych korzystających z dodatku energetycznego	1.190	1.111	1.065

Ilość gospodarstw domowych objętych pomocą w formie dodatku energetycznego zmniejszyła się o 46 w 2017r., w porównaniu do roku 2016 ze względu na mniejszą ilość osób otrzymujących dodatek mieszkaniowy.

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each composed of concentric rings of different shades of blue. These circles are positioned in the top right and bottom right corners. Two thin blue lines originate from the top left and extend towards the circles, creating a sense of movement or connection.

Stypendia szkolne

8. STYPENDIA SZKOLNE

Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLIII/1002/2009 z dnia 02.06.2009r. powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej zadanie polegające na realizacji pomocy wynikającej z *Ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty*.

Od września 2009r. zadania te w MOPS są realizowane przez Dział Świadczeń, który przyznaje i wypłaca stypendia i zasiłki szkolne.

Stypendia szkolne przyznawane są uczniom z rodzin, w których miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust 1 pkt 2 *Ustawy o pomocy społecznej*. Wysokość przyznanego stypendium szkolnego uzależniona jest od wysokości dochodu na osobę w rodzinie. W 2017r. na stypendia i zasiłki szkolne przyznano na łączną kwotę w wysokości 349.622,19zł, w tym: stypendia szkolne – 346.237,19zł, zasiłki szkolne – 3.385,00zł. Wysokość wypłacanego stypendium szkolnego uzależniona jest od dochodu w rodzinie ucznia i wynosi od 99,20zł do 248zł miesięcznie. Wysokość zasiłku szkolnego nie może przekroczyć jednorazowo kwoty 620,00zł. W 2017r. przyznano 357 stypendiów szkolnych. Ta forma pomocy trafiła do 207 rodzin.

Zasiłki szkolne przyznaje się natomiast uczniom z rodzin, w których z uwagi na zaistniałe zdarzenie losowe nastąpiło pogorszenie sytuacji dochodowej. Zasiłki te mają być przeznaczone na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym.

Tabela 33: Stypendia szkolne oraz zasiłki szkolne przyznane w latach 2015-2017

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017
1.	Liczba osób objętych pomocą w formie stypendiów w tym:	622	462	357
1.1	Uczniowie szkół podstawowych	370	278	228
1.2	Uczniowie gimnazjów	134	96	55
1.3	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	117	88	74
1.4	Uczniowie szkół policealnych	1	0	0
1.5	Słuchacze kolegiów	0	0	0
2.	Ilość przyznanych zasiłków szkolnych	24	16	9

The page features a decorative graphic on the right side consisting of three overlapping circles in shades of blue, arranged vertically. Two thin blue lines extend from the top left towards the circles, and another line extends from the top right towards the circles, creating a sense of movement and depth.

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

9. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

MOPS realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, określone w: *Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*, *Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON*, *Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie turnusów rehabilitacyjnych*, *Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie warsztatów terapii zajęciowej*.

Powiat otrzymuje środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). W 2017r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał środki przekazane przez Fundusz w łącznej wysokości 2.815.706,68zł, (*Uchwała Nr XXVI/483/2017 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 28.02.2017r. w sprawie określenia zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, na rok 2017 ze zm.*). Podczas, gdy w roku 2015 środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wynosiły 3.138.097zł, a w roku 2016 – 3.017.814zł.

W roku 2017 indywidualne osoby niepełnosprawne złożyły łącznie 2.426 wniosków (2015r. – 2.533 wnioski; 2016r. – 2.665 wniosków). Środki finansowe w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej obejmowały dofinansowanie:

- kosztów działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej;
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i środki pomocnicze przyznawane na podstawie odrębnych przepisów osobom niepełnosprawnym;
- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

Dofinansowanie kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej

Na terenie miasta działają Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne *Teatr Grodzki* oraz Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie *Port*. W zajęciach uczestniczyło 80 osób niepełnosprawnych z terenu miasta Bielska-Białej i okolic. Warsztaty są finansowane w 90% ze środków PFRON, co w roku 2017 wyniosło 1.279.680zł oraz w 10% ze środków własnych powiatu, tj. 142.187zł. W ramach warsztatów prowadzone są zajęcia rehabilitacji zawodowej i społecznej w pracowniach dostosowanych do indywidualnych predyspozycji osób niepełnosprawnych, chcących w przyszłości podjąć pracę na otwartym rynku pracy.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

O środki finansowe z Funduszu na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych złożyło wnioski i ubiegało się 15 stowarzyszeń z terenu miasta. W ramach tego zadania organizowano imprezy plenerowe, wycieczki turystyczno-rekreacyjne, przedstawienia, gry, zabawy, spotkania teatralne, zawody sportowe, turnieje, które miały bezpośredni wpływ na integrację społeczną osób niepełnosprawnych. Łącznie przedsięwzięcia te zgromadziły 1.003 osoby niepełnosprawne. Na powyższe zadanie wydatkowano kwotę 96.192.77zł.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych stanowi formę pomocy dla indywidualnych osób, które z racji swej niepełnosprawności napotykają na trudności w funkcjonowaniu w swoim mieszkaniu, środowisku i najbliższym otoczeniu. Złożono 394 wnioski o dofinansowanie, a Ośrodek wypłacił na to zadanie kwotę 563.765,68zł; w tym na likwidację barier architektonicznych 357.639,40zł, na likwidację barier technicznych 104.741,49zł a na likwidację barier w komunikowaniu się 101.384,79zł.

Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych

Dużym wsparciem finansowanym dla osób niepełnosprawnych jest dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych. Dofinansowanie takie wypłacono 616 osobom na łączną kwotę 96.449,23zł, w tym na sprzęt rehabilitacyjny 38 osobom w wys. 44.257,89zł. Osoby niepełnosprawne mogły w ten sposób otrzymać sprzęt niezbędny do funkcjonowania w życiu codziennym tj. wózki inwalidzkie, obuwie ortopedyczne, aparaty słuchowe, okulary, balkoniki, protezy, materace przeciwośluzynowe itp. oraz sprzęt do ćwiczeń rehabilitacyjnych w warunkach domowych. Dodatkowo, w ramach realizacji tego zadania, udzielono wsparcia ze środków własnych Miasta w wys. 200.000zł. dla 242 osób.

Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych

O dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym złożono 458 wniosków. W 14-dniowych turnusach rehabilitacyjnych organizowanych na terenie całego kraju wzięło udział 179 osób niepełnosprawnych wraz z 96 opiekunami. Na ten cel Ośrodek wypłacił kwotę 279.619zł.

Pilotażowy program Aktywny samorząd

Od września 2012r., w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XX/502/2012 z dnia 26.06.2012r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Miasta Bielska-Białej do realizacji pilotażowego programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla jednostek samorządu terytorialnego Aktywny samorząd* oraz umowy z dn. 29.04.2013r. (z późn. aneksami) zawartej pomiędzy PFRON a Miastem Bielsko-Biała, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował wnioski złożone na ten cel. Na dzień 31.12.2017r. wypłacono kwotę 320.373,77zł dla 98 osób niepełnosprawnych, z którymi zawarto 109 umów o dofinansowanie. Powyższy program obejmował 2 Moduły wsparcia dla osób niepełnosprawnych tj.:

1. Moduł I

- obszar A: zadanie 1 (pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu) – wypłacono kwotę 19.359zł dla 5 osób niepełnosprawnych;
- obszar B zadanie 1 (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania) - wypłacono kwotę 103.965zł dla 10 osób niepełnosprawnych;
- obszar B: zadanie 2 (dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania) – wypłacono kwotę 10.000zł dla 5 osób niepełnosprawnych;
- obszar C: zadanie 2 (pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym) – wypłacono kwotę 7.500zł dla 4 osób niepełnosprawnych; zadanie 3 (pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne) – wypłacono kwotę 42.150,30zł dla 2 osób niepełnosprawnych;
- obszar D: pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej – wypłacono kwotę 18.507,92zł dla 14 osób niepełnosprawnych;

2. Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym – wypłacono kwotę 118.891,55zł dla 58 osób niepełnosprawnych.

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each with a lighter blue ring around its center. These circles are arranged in a triangular pattern. Two thin blue lines intersect at the top center, forming a large 'V' shape that frames the circles. The text is centered in the lower half of the page.

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

10. MIEJSKI ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej funkcjonuje w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od dnia 01.01.2009r. Zajmuje się wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności (zaliczeniu bądź niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych) osób w wieku do 16 roku życia, wydawaniem orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (zaliczeniu do lekkiego bądź umiarkowanego bądź znacznego stopnia niepełnosprawności) osób w wieku od 16 roku wydawaniem legitymacji osób niepełnosprawnych, a także kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych. Począwszy od 1.08.2017r. obowiązuje nowy wzór legitymacji osoby niepełnosprawnej, nowe poliwęglanowe legitymacje produkowane są przez Państwową Wytwórnę Papierów Wartościowych w Warszawie na podstawie przesyłanych elektronicznie danych z Miejskiego Zespołu. Orzeczenia w trybie przepisów *Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15.07.2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności* (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 1110) wydają trzyosobowe składy orzekające Zespołu, w których zasiadają: jako przewodniczący – lekarz medycyny, jako członek: psycholog lub doradca zawodowy lub pracownik socjalny oraz protokolant. Aktualnie w Zespole pracuje: ośmiu lekarzy, jeden psycholog, trzech doradców zawodowych, trzech pracowników socjalnych, czterech protokolantów. W roku 2017 Miejski Zespół w Bielsku-Białej przyjął przedstawione poniżej ilości wniosków oraz wydał podane ilości orzeczeń, legitymacji i kart parkingowych.

Tabela 34: Dane dotyczące wniosków, orzeczeń i legitymacji wydawanych dla dzieci do 16 roku życia w latach 2015-2017

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017
1.	Ilość złożonych wniosków dotyczących osób do 16 roku życia	287	328	319
2.	Ilość wydanych orzeczeń dla osób do 16 roku życia w tym:	312	317	333
2.1	Orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	277	288	307
2.2	Orzeczenia o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	30	26	23
2.3	Orzeczenia o odmowie wydania nowego orzeczenia (stan zdrowia nie uległ pogorszeniu)	5	3	3
3.	Ilość wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych do 16 roku życia	234	205	255

W roku 2017 klienci Miejskiego Zespołu złożyli ogółem 268 odwołań do II instancji, czyli Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Katowicach, w tym 243 odwołania od orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (powyżej 16 roku życia) oraz 25 odwołań od orzeczenia o niepełnosprawności (poniżej 16 roku życia). W ramach samokontroli złożonych odwołań wydano ponownie 28 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (powyżej 16 roku życia), natomiast 215 odwołań przekazano do rozpatrzenia przez Wojewódzki Zespół. W przypadku odwołań dziecięcych (poniżej 16 roku życia) wydano 2 orzeczenia w ramach samokontroli orzeczeń o niepełnosprawności, natomiast 23 odwołania wysłano do rozpatrzenia do Wojewódzkiego Zespołu.

Ilość osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia w gminie Bielsko-Biała (posiadających aktualne i ważne orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2007 do 2017) na dzień 31.12.2017r. wynosiła 16.871 osób. Liczba ta nie

zawiera w sobie ilości mieszkańców Bielska-Białej legitymujących się innymi orzeczeniami: orzeczeniami o niezdolności do pracy lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, orzeczeniami o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym Lekarza Rzecznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz orzeczeniami o niezdolności do służby Komisji lekarskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Tabela 35: Dane dotyczące wniosków, orzeczeń i legitymacji wydawanych dla osób po 16 roku życia w latach 2015-2017

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017
1.	Ilość złożonych wniosków	4.325	3.141	3.135
2.	Ilość wydanych orzeczeń dla osób po 16 roku życia w tym:	4.738	3.114	3.112
2.1	Orzeczenia o lekkim stopniu niepełnosprawności	921	799	787
2.2	Orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	2.609	1.433	1.393
2.3	Orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności	989	700	735
2.4	Orzeczenia negatywne, o niezaliczeniu do żadnego stopnia niepełnosprawności	79	52	58
2.5	Orzeczenia o odmowie wydania nowego orzeczenia (stan zdrowia nie uległ pogorszeniu)	140	130	139
3.	Ilość wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych po 16 roku życia	1.588	1.437	1.418

Od dnia 01.01.2017r. do 31.12.2017r. przyjęto 627 wniosków o wydanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych oraz 6 wniosków dla placówek zajmujących się pomocą, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych. Wg stanu na dzień 31.12.2017r. wydano ogółem 628 kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych oraz 6 kart dla placówek zajmujących się pomocą, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.

The page features a decorative graphic consisting of three overlapping blue circles of varying sizes, arranged in a diagonal line from the top right towards the bottom right. Two thin blue lines intersect at the top left and extend diagonally across the page, framing the circles.

Windykacja należności

11. WINDYKACJA NALEŻNOŚCI

Zespół ds. Windykacji działa w oparciu o *Ustawę z dnia 17 czerwca 1966r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawę z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawę z dnia 24 lipca 2015r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych*, która określa sposób postępowania wierzyciela – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w przypadku uchylania się zobowiązanych od wykonywania ciężących na nich obowiązków w zakresie zwrotu wymagalnych należności powstałych w toku działania MOPS.

Do podstawowych zadań Zespołu należą:

1. Reprezentowanie wierzyciela tj. Prezydenta Miasta Bielska-Białej działającego przez MOPS przed:
 - a) osobami zobowiązanymi,
 - b) administracyjnymi i sądowymi organami egzekucyjnymi,
 - c) organami wymiaru sprawiedliwości (w tym w sprawach z zakresu postępowań wobec spadkobierców osób zobowiązanych), organami ścigania i innymi instytucjami,
 - d) innymi instytucjami w zakresie postępowania egzekucyjnego.
2. Gromadzenie dokumentacji dotyczącej osób zobowiązanych wobec MOPS, niezbędnej do procesu odzyskiwania wierzytelności.
3. Inicjowanie i monitorowanie całego przebiegu administracyjnego i sądowego postępowania egzekucyjnego.
4. Prowadzenie czynności egzekucyjnych poprzez:
 - a) wystawianie upomnień,
 - b) sporządzanie tytułów wykonawczych do administracyjnych organów egzekucyjnych tj. Prezydenta Miasta Bielska-Białej lub Naczelnika Urzędu Skarbowego,
 - c) sporządzanie wniosków o wszczęcie postępowania egzekucyjnego do sądowego organu egzekucyjnego tj. Komornika Sądowego,
 - d) sporządzanie wniosków o przyłączenie się do prowadzonego postępowania egzekucyjnego w sądowym organie egzekucyjnym.
5. Weryfikowanie wpłat dokonywanych przez dłużników MOPS.
6. Rozpatrywanie wniosków dłużników w zakresie ulg w spłacie zobowiązań wynikających z ustaw realizowanych przez MOPS.
7. Współpraca z Urzędami Skarbowymi, Wydziałem Dochodów Budżetowych Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Komornikami Sądowymi w zakresie zadań należących do Zespołu.

Tabela 36: Ujęcie ilościowe postępowania windykacyjnego i egzekucyjnego w administracyjnych organach egzekucyjnych w latach 2015-2017

l.p.	Rodzaj należności	Upomnienia			Tytuły wykonawcze		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017
1.	FA	1.125	0	0	1.526	0	0
2.	NFA	61	50	60	64	46	64
3.	PS	208	159	193	215	136	128
4.	PZ	121	939	896	237	818	688
5.	SR	60	46	54	84	84	52
6.	SW	-	2	21	-	0	14
7.	STS	0	1	0	0	1	0
8.	DODM	0	0	1	0	0	0

FA: Fundusz alimentacyjny; NFA: Nienależnie pobrany fundusz alimentacyjny; PS: Pomoc społeczna; PZ: Piecza zastępcza; ŚR: Świadczenia rodzinne; ŚW: Świadczenie wychowawcze; STS: Stypendia szkolne; DODM: Dodatki mieszkaniowe.

Tabela 37: Postępowania egzekucyjne w stosunku do dłużników alimentacyjnych w sądowym organie egzekucyjnym

l.p.	Wyszczególnienie	Ilość
1.	Wnioski o wszczęcie lub przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego skierowane do Komorników Sądowych dla świadczeń przyznanych osobom uprawnionym na okres zasiłkowy od 01.10.2016r. do 30.09.2018r.	1.049
2.	Wnioski o wszczęcie lub przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego skierowane do Komorników Sądowych po umorzeniu postępowania egzekucyjnego przez administracyjny organ egzekucyjny dla świadczeń przyznanych osobom uprawnionym w okresach zasiłkowych od 01.10.2008r. do 30.09.2015r.	2

Liczba dłużników ogółem na dzień 31.12.2017r., w stosunku do których prowadzone było postępowanie egzekucyjne wynosiła 2.781 osób, w tym dłużników alimentacyjnych 1.955. W 2017r. z wnioskiem o ulgę w spłacie należności zwróciły się 242 osoby (w 2012r. – 322 osoby, w 2013r. – 349 osób, w 2014 – 362 osoby, w 2015 – 370 osób, w 2016r. – 238 osób).

Tabela 38: Odroczenia, spłaty ratalne, umorzenia zadłużeń oraz odmowy w latach 2015-2017

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017
1.	Odroczenie terminu spłaty zadłużenia	162	28	34
2.	Rozłożenie zadłużenia na raty	110	86	117
3.	Umorzenia należności w całości lub części	132	114	102
4.	Odmowy odroczenia terminu spłaty zadłużenia	22	1	1
5.	Odmowa rozłożenia na raty	58	24	20
6.	Odmowa umorzenia należności w całości lub części	299	82	126

Stan należności dłużników wobec MOPS na dzień **31.12.2017r. wyniósł 97.211.279,43zł**, w tym:

- fundusz alimentacyjny: 73.142.323,91zł,
- zaliczka alimentacyjna: 7.908.363,81zł,
- nienależnie pobrane: świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze, fundusz alimentacyjny, zaliczka alimentacyjna: 596.558,08zł,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze: 8.191.006,86zł,
- piecza zastępcza: 6.092.976,34zł,
- pozostałe należności: 1.280.050,43zł (wyplacone na podstawie *Ustawy o pomocy społecznej* i innych ustaw).

Średnia ściągalność należności w 2017r. wyniosła 3,29%.

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each with a lighter blue ring around its center. These circles are connected by thin blue lines that form a triangular shape. The circles are positioned in the top right and bottom right corners of the page.

Doskonalenie zawodowe pracowników MOPS

12. DOSKONALENIE ZAWODOWE PRACOWNIKÓW

12.1. Struktura zatrudnienia i podnoszenie kwalifikacji

Na dzień 31.12.2017r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej zatrudniał ogółem 347 pracowników, z czego 87 osób to pracownicy socjalni. Spośród pracowników MOPS 250 osób posiada wykształcenie wyższe, co stanowi 72% ogółu zatrudnionych. Dodatkowo, Ośrodek zatrudniał na umowę o pracę do 6 miesięcy 66 bezrobotnych skierowanych z Powiatowego Urzędu Pracy. Ponadto PUP w ramach odbywania stażu dla bezrobotnego skierował do MOPS 9 bezrobotnych, którzy taki staż odbyli.

Aby zrealizować swoje zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej zatrudnia wykwalifikowanych pracowników, spełniających kryteria danego stanowiska. Jednakże częste zmiany w ustawodawstwie oraz przejmowanie nowych zadań do realizacji wymagają ciągłego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników. Wiąże się to z koniecznością doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej i przygotowywania ich do pracy w obszarze realizowanych zadań. Pracownicy Ośrodka w 2017r. skorzystali ze 110 tematycznych ofert. W szkoleniach, konferencjach i seminariach wzięło udział 209 pracowników. Tematyka szkoleń była zróżnicowana, dotyczyła problemów związanych z realizacją zadań przez Ośrodek, poszerzając wiedzę m.in. w następujących obszarach:

- pomocy społecznej,
- świadczeń rodzinnych i wychowawczych, funduszu alimentacyjnego,
- wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- stypendiów i zasiłków szkolnych, procedur administracyjnych związanych z nowelizacją KPA,
- zamówień publicznych – prowadzenia postępowań o udzielenie zamówień publicznych po nowelizacji PZP, elektronizacji zamówień do 30 tysięcy euro,
- prawa pracy,
- pierwszej pomocy przedlekarskiej w sytuacjach zagrożenia,
- ochrony danych osobowych – zabezpieczenie danych osobowych w systemie informatycznym wg ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO),
- seksoholizmu jako źródła zagrożeń społecznych w tym zdrowotnych, ekonomicznych, środowiskowych,
- przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym – interwencji i pomocy, pracy z ofiarą przemocy, praktycznych i prawnych aspektów pracy zespołu interdyscyplinarnego, pracy ze sprawcą przemocy w toku realizacji procedury *Niebieskie Karty*,
- pracy z osobami zaburzonymi psychicznie,
- bezpieczeństwa seniora w cyberprzestrzeni i w życiu, pracy z depresyjnym seniorem, pracy z seniorem mającym problemy z pamięcią, nowego spojrzenia na schizofrenię, choroby Alzheimera (czy można przed nią uciec),
- zmian w ustawach wdrażających program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”,
- partnerstwa i współpracy na gruncie usług społecznych osób bezdomnych,
- orzeczenie o niepełnosprawności kluczem do rehabilitacji zawodowej i społecznej na przykładzie województwa śląskiego.

Pracownicy Ośrodka uczestniczyli także w studiach podyplomowych, podnosząc swoje kwalifikacje na kierunkach:

- administracja publiczna,
- psychoterapia indywidualna w podejściu psychodynamicznym.

Pracownicy korzystali również z oferty Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego, biorąc udział w różnego rodzaju szkoleniach, warsztatach i konferencjach dofinansowanych z funduszy Unii Europejskiej obejmujących m.in. następujące obszary tematyczne:

- praca z dziećmi i młodzieżą po doświadczeniach traumy,
- rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna,
- rodzina jest najważniejsza.

Aby nawiązać właściwe relacje z dzieckiem i rodziną pracownicy zatrudnieni na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i asystenta rodziny skorzystali ze szkoleń w następujących modułach tematycznych:

- jak rozpoznać dziecko wobec którego stosowana jest przemoc,
- diagnoza problemu rodziny biologicznej i rola asystenta rodziny,
- diagnoza rodziny i potrzeb dziecka w rodzinie zastępczej,
- dziecko i rodzina w systemie pieczy zastępczej – od wsparcia do usamodzielnienia,
- elementy prawa istotne w pracy asystenta rodziny, psychospołeczne zagadnienia funkcjonowania w rodzinie,
- negocjacje w kryzysie i bezpieczeństwo osobiste – poziom zaawansowany,
- wsparcie kobiet i rodzin „Za życiem”,
- asystentura rodziny w zakresie wsparcia kobiet i rodzin „Za życiem” rekomendacje metodyczne i organizacyjne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował we własnym zakresie dla pracowników zatrudnionych na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej szkolenia w następujących modułach:

- prawne i psychologiczne aspekty umieszczania dziecka w rodzinie zastępczej i podtrzymywania więzi z rodziną biologiczną,
- bezpieczne przywiązanie jako czynnik chroniący przed uzależnieniem i zachowaniami ryzykownymi – o zaburzeniach więzi i zachowania u dzieci – praca z dzieckiem i rodziną.

Dla 140 pracowników zorganizowano szkolenie w zakresie praktycznego stosowania procedur administracyjnych wynikających z KPA.

W trosce o podwyższenie standardów bezpieczeństwa pracy zorganizowano również dla pracowników realizujących prace na stanowisku opiekunki szkolenie specjalistyczne umożliwiające zdobycie podstawowych wiadomości z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej.

The page features a decorative background with three large, overlapping blue circles of varying shades (dark blue, medium blue, and light blue) and two thin, light blue diagonal lines crossing the page. The text is centered in the lower half of the page.

Ważniejsze przedsięwzięcia i działania zapewniające ciągłość funkcjonowania Ośrodka

13. WAŻNIEJSZE PRZEDSIĘWZIĘCIA I DZIAŁANIA ZAPEWNIAJĄCE CIĄGŁOŚĆ FUNKCJONOWANIA OŚRODKA

13.1. Zapewnienie zgodności z wymogami prawa

13.1.1. Działania Zespołu Prawnego, audyty i kontrole zewnętrzne

Zespół Prawny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej na przestrzeni roku 2017 zaopiniował łącznie 1.720 umów, zarządzeń, uchwał i porozumień oraz wydał 145 opinii prawnych. Działania na rzecz zapewnienia zgodności z wymogami prawa podejmował także Audytor Wewnętrzny. W ramach działalności kontrolnej sprawdzono postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze w ramach programu *Rodzina 500+*, organizację i postępowanie w sprawach o świadczenia inne niż świadczenia rodzinne i wychowawcze oraz realizację świadczeń w formie dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych. Audytor Wewnętrzny przeprowadził również kontrolę prawidłowości realizacji zadań w Warsztatach Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie PORT oraz w Warsztatach Terapii Zajęciowej Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego *Teatr Grodzki*.

W okresie sprawozdawczym tut. Ośrodek został także poddany kontrolom zewnętrznym przez następujące podmioty:

1. Urząd Miejski w Bielsku-Białej – Wydział Polityki Społecznej (kontrola realizacji wybranych zadań organizatora pieczy zastępczej wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz kwalifikacji kadry realizującej ww. zadania);
2. Urząd Miejski w Bielsku-Białej – Wydział Polityki Społecznej (kontrola realizacji zadania pn.: *Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych finansowanego ze środków PFRON w latach 2015-2016*);
3. Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Katowicach (kontrola realizacji zadań w zakresie usług opiekuńczych świadczonych osobom starszym w miejscu zamieszkania);
4. Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach – Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego (kontrola prawidłowości realizacji projektu pn.: *Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej*, realizowanego w ramach RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 przez Bielsko-Białą – Miasto na prawach powiatu/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w partnerstwie z Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym *Teatr Grodzki* w Bielsku-Białej);
5. Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Bielsku-Białej (kontrola przestrzegania przepisów o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach).

13.1.2. Ochrona danych osobowych

Realizację obowiązku w zakresie ochrony danych osobowych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wykonuje poprzez:

- stosowanie środków technicznych i organizacyjnych, mających na celu zabezpieczenie tych danych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabraniami przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem *Ustawy o ochronie danych osobowych* oraz zmianą tych danych, ich utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem;
- dopuszczanie do tych danych wyłącznie osób posiadających odpowiednie upoważnienie;
- zapewnienie kontroli nad tym, jakie dane osobowe, kiedy i przez kogo zostały do zbioru wprowadzone oraz komu są przekazywane;
- stosowanie zabezpieczeń w systemach informatycznych na poziomie wysokim;
- rejestrację zbiorów danych osobowych oraz dokonywanie zgłoszeń aktualizacyjnych w Biurze Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych;
- powołanie administratora bezpieczeństwa informacji zapewniającego przestrzeganie przepisów o ochronie danych osobowych oraz prowadzącego rejestr zbiorów przetwarzanych danych osobowych.

13.1.3. Stanowisko ds. BHP i PPOŻ

Realizację obowiązku z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej tut. Ośrodek w roku 2017 wykonywał poprzez:

- informowanie pracowników o zagrożeniach i uciążliwościach występujących na zajmowanych stanowiskach pracy;
- ustalanie okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz ustalanie okoliczności wypadków w drodze do pracy lub z pracy, sporządzanie odpowiedniej dokumentacji, prowadzenie rejestru wypadków przy pracy;
- zapewnienie przeszkolenia z zakresu bhp/ppoż (wstępnego i okresowego), prowadzenie dokumentacji w tym zakresie;
- przegląd warunków pracy wybranych stanowisk;
- współpracę z lekarzem Medycyny Pracy sprawującym profilaktyczną opiekę lekarską nad pracownikami w szczególności przy organizowaniu badań lekarskich;
- sporządzenie wykazu osób uprawnionych do pobrania środków czystości oraz otrzymania ekwiwalentu pieniężnego na zakup odzieży i obuwia roboczego oraz pranie, zgodnie z zapisami Regulaminu Pracy;
- zapewnienie wykonania przeglądów okresowych podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych oraz aktualizacji *Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego*.

13.1.4. Zespół ds. Sprawozdań, Analiz i Komunikacji Społecznej

Realizacją obowiązku w zakresie sprawozdawczości od 01.04.2016r. zajmuje się w Ośrodku Zespół ds. Sprawozdań, Analiz i Komunikacji Społecznej. Do jego zadań należą m.in. opracowywanie sprawozdań z działalności Ośrodka, z realizacji uchwał Rady Miejskiej w Bielsku-Białej oraz innych raportów, zestawień i sprawozdań wynikających z obowiązujących przepisów prawa i rozeznanych potrzeb, a także przygotowywanie materiałów informacyjnych o funkcjonowaniu Ośrodka oraz o realizowanych przez niego zadaniach, akcjach, programach i projektach.

13.2. Zadania mające na celu poprawę organizacji pracy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Białej dysponuje 315 stanowiskami komputerowymi, wyposażonymi w system operacyjny Windows 7 PRO oraz pakiet biurowy MS Office w wersji 2007, 2010, 2013 oraz 11 serwerów (z systemami MS Windows 2008 Server oraz 2012 Server). Poniższa tabela przedstawia programy komputerowe, dostępne dla pracowników tut. Ośrodka – wspierające organizację ich bieżącej pracy oraz prowadzoną w MOPS sprawozdawczość.

Tabela 39: Programy komputerowe dostępne dla pracowników MOPS

l.p.	Nazwa oprogramowania	Przeznaczenie
1.	TT-Pomost	obsługa świadczeń wynikających z <i>Ustawy o pomocy społecznej</i>
2.	CAS	weryfikacja i przekazywanie sprawozdań pochodzących z programu <i>TT-POMOST</i> , <i>Familia</i> , <i>Fundal</i> i <i>Działu Pieczy Zastępczej</i>
3.	StypendiumNet	obsługa stypendiów i zasiłków szkolnych
4.	Familia	obsługa świadczeń rodzinnych
5.	FundAl	obsługa funduszu alimentacyjnego
6.	InfoMonitor	przekazywanie informacji o dłużnikach alimentacyjnych do Biura Informacji Gospodarczej
7.	MiDos	obsługa dodatków mieszkaniowych i energetycznych
8.	PCPR	obsługa Działu Rehabilitacji Społecznej
9.	ePFRON	sprawozdawczość dot. ilości zatrudnianych osób niepełnosprawnych
10.	Generatory wniosków płatniczych i aplikacyjnych dla POKL	przygotowanie wniosków o dofinansowanie i wniosków o płatność dla projektów współfinansowanych ze środków UE w ramach EFS
11.	PCPR – MPU	monitoring zarządzania projektami współfinansowanymi ze środków UE w ramach EFS
12.	Ewidencja i kontrola zamówień publicznych	zarządzanie postępowaniami z zakresu zamówień publicznych
13.	Portal sprawozdawczy GUS	przekazywanie informacji statystycznych do GUS
14.	Rekord	oprogramowanie finansowo-księgowe i kadrowe
15.	Płatnik	obsługa dokumentów ubezpieczeniowych i wymiana informacji z ZUS
16.	Pekaobiznes24	obsługa bankowości elektronicznej
17.	Archiwum	zarządzanie dokumentacją zgromadzoną w archiwum tut. Ośrodka
18.	Ferro Backup System	archiwizacja danych
19.	SI EKSMOoN	obsługa Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

l.p.	Nazwa oprogramowania	Przeznaczenie
20.	AS (aktywny samorząd)	Obsługa wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON
21.	SEPI	Samorządowa Elektroniczna Platforma Informacyjna
22.	Empatia	Portal Informacyjno-Uslugowy MRPiPS
23.	IT-Manager	Oprogramowanie do zarządzania zasobami IT

W roku sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował również następujące zadania związane z infrastrukturą informatyczną:

1. Zakup 50 sztuk komputerów oraz 50 sztuk drukarek;
2. Zakup sprzętu serwerowego na potrzeby utworzenia domeny lokalnej;
3. Likwidacja serwerowni w budynku przy ul. Miarki 11 i adaptacja pomieszczenia na potrzeby biurowe. Podzielono zasoby serwerowni na dwie inne, zlokalizowane w obiektach przy ul. Filarowej 50 oraz serwerowni w budynku przy Pl. Opatrzności Bożej 18;
4. Podłączenie placówki przy ul. Lipnickiej 36 i placówki przy ul. Karkowskiej 2a do głównej siedziby Ośrodka przy ul. Miarki 11 za pomocą Miejskiej Sieci Szerokopasmowej.

13.3. Roboty remontowe

Brygada remontowa prowadziła prace remontowe wykonywane na terenie placówek MOPS wynikające z bieżącej eksploatacji biur i wyposażenia. Zakres prac obejmował: prace stolarskie, instalacyjne, malarskie, montażowe, hydrauliczne, ślusarskie, etc.:

- w budynku przy ul. K. Miarki 11,
- w budynku przy ul. 1 Maja 17a,
- w budynku przy ul. Filarowej 50,
- w budynku przy Pl. Ratuszowym 9,
- w budynku przy ul. Stefanki 7,
- w budynku przy ul. Krakowskiej 2a,
- w mieszkaniach chronionych przy ul. Towarzystwa Szkoły Ludowej oraz ul. Bystrzańskiej.

Dodatkowo do zakresu prac Brygady remontowej należało:

- utrzymywanie w czystości terenów wokół siedziby Ośrodka,
- zimowe utrzymanie parkingów służbowych (odśnieżanie, wywóz zgromadzonego śniegu), dojść do budynków (odśnieżanie i posypywanie mieszanką) oraz sukcesywne usuwanie nagromadzonego śniegu z dachów pawilonu A i B oraz dachów budynku głównego,
- bieżąca konserwacja inwentarza biurowego.

W roku sprawozdawczym zrealizowano zaplanowany remont instalacji elektrycznej w budynkach przy ul. K. Miarki 17a oraz przy ul. Filarowej 50, oraz rozbudowano pomieszczenia przeznaczone na archiwizację dokumentów.

13.4. Zamówienia publiczne

Zadania realizowano z uwzględnieniem następujących przepisów prawa: *Ustawa z dnia 30.06.2005r. o finansach publicznych* (Dz. U. 2009r. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.); *Ustawa z dnia 29.01.2004r. prawo zamówień publicznych* (Dz. U. 2013r., poz. 907 z późn. zm.); *Ustawy z dnia 14.06.1960r. Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. 2000r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm). Przeprowadzono w ramach zamówień publicznych procedury wg następujących trybów:

Tabela 40: Tryb i przedmiot zamówień publicznych w 2017 roku

l.p.	Tryb zamówień publicznych	Przedmiot zamówienia
1.	Przetarg nieograniczony	Usługi opiekuńcze
2.	Przetarg nieograniczony	Kurs prawa jazdy kat. C i CE
3.	Przetarg nieograniczony	Kurs koparko ładowarki
4.	Przetarg nieograniczony	Kurs grafiki komputerowej z elementami programów: Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, Corel Draw, GIMP
5.	Przetarg nieograniczony	Kurs magazyniera z obsługa wózka widłowego i wymianą butli
6.	Przetarg nieograniczony	Kurs opiekuna osób starszych i dzieci
7.	Przetarg nieograniczony	Kurs operatora obrabiarek sterowanych numerycznie CNC
8.	Przetarg nieograniczony	Dostawa samochodu osobowo-dostawczego typu VAN
9.	Przetarg nieograniczony	Dostawa sprzętu komputerowego
10.	Przetarg nieograniczony	Dostawa sprzętu sieciowego
11.	Przetarg nieograniczony	Przeprowadzenie warsztatów dla animatorów społecznych
12.	Przetarg nieograniczony	Specjalistyczne usługi opiekuńcze
13.	Przetarg nieograniczony	Usługi pocztowe

The page features a decorative background with three large, overlapping blue circles of varying shades (dark blue, medium blue, and light blue) and two thin, light blue diagonal lines crossing the page. The text is centered in a bold, blue font with a slight drop shadow.

Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane przez MOPS

14. POTRZEBY MIASTA BIELSKA-BIAŁEJ NA ZADANIA W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ REALIZOWANE PRZEZ MOPS W 2017 ROKU

Tabela 41: Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane przez MOPS w 2017r.

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2017r. /kwoty w zł./	Plan na 2018r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2018r. /kwoty w zł./
1.	Ogółem wydatki w tym:	176 743 951,01	172 634 654,89	183 377 223,92
1.1.	Zadania własne ogółem	36 807 953,43	38 637 731,28	40 790 492,00
1.2.	Zadania zlecone ogółem	135 636 319,34	128 690 535,62	135 450 205,00
1.3.	Fundusz celowy PFRON, Aktywny Samorząd	3 155 803,21	2 843 594,00	5 534 461,00
1.4.	Projekty	1 143 875,03	2 462 793,99	1 602 065,92
2.	85117 – Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze zadanie własne	111 514,54	148 300,00	148 300,00
3.	85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi zadanie własne	168 674,48	135 800,00	135 800,00
4.	85195 – Pozostała działalność zadanie zlecone	43 786,00	23 500,00	43 786,00
5.	85510 – Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze zadanie własne	230 426,22	1 060 000,00	1 060 000,00
6.	85202 – Domy Pomocy Społecznej zadanie własne	3 655 676,51	3 700 000,00	4 311 000,00
7.	85203 – Ośrodki wsparcia – Schronisko dla osób Bezdomnych, Noclegownia zadanie własne	1 188 128,68	1 205 410,00	1 205 410,00
8.	85205 – Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zadanie zlecone	15 181,46	16 920,00	16 920,00
9.	85213 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej zadanie własne	87,52	500,00	500,00
10.	85213 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej (składki od osób pobierających zasiłek stały) zadanie zlecone	164 469,49	184 080,00	184 080,00
11.	85213 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji europejskiej (składki od osób pobierających niektóre świadczenia rodzinne) zadanie zlecone	258 748,56	257 739,00	270 073,00
12.	85214 – Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe zadanie własne	783 447,30	777 924,00	888 600,00

I.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2017r. /kwoty w zł./	Plan na 2018r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2018r. /kwoty w zł./
13.	85214 – Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe <i>zadanie zlecone</i>	545 235,61	402 438,00	545 250,00
14.	85215 – Dodatki mieszkaniowe <i>zadanie własne</i>	4 636 338,99	3 732 144,05	4 700 000,00
15.	85215 – Dodatki energetyczne <i>zadanie zlecone</i>	126 586,13	35 680,62	126 586,00
16.	85216 – Zasiłki stałe (zwroty nienależnie pobranych świadczeń) <i>zadanie własne</i>	23 727,37	18 000,00	18 000,00
17.	85216 – Zasiłki stałe <i>zadanie zlecone</i>	1 952 125,01	1 279 211,00	1 953 000,00
18.	85219 – Ośrodki pomocy społecznej <i>zadanie własne</i>	14 060 843,96	14 982 900,00	14 982 900,00
19.	85219 – Ośrodki pomocy społecznej <i>zadanie zlecone</i>	1 912 954,16	1 776 311,00	1 944 311,00
20.	85219 – Ośrodki pomocy społecznej <i>zadanie zlecone</i>	101 722,95	18 000,00	102 583,00
21.	85220 – Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej <i>zadanie własne</i>	398 853,96	484 102,00	484 102,00
22.	85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze <i>zadanie własne</i>	627 176,33	798 000,00	798 000,00
23.	85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze <i>zadanie zlecone</i>	126 224,00	104 490,00	144 000,00
24.	85578 – Usuwanie skutków klęsk żywiołowych <i>zadanie własne</i>	0,00	600,00	600,00
25.	85295 – Pozostała działalność – Prace społecznie użyteczne, Mieszkania przejściowe, KIS <i>zadanie własne</i>	2 073 968,41	2 159 530,00	2 159 530,00
26.	85230 – Pomoc w zakresie dożywiania <i>zadanie własne</i>	866 635,29	1 319 031,00	800 000,00
27.	85230 – Pomoc w zakresie dożywiania <i>zadanie zlecone</i>	1 200 000,00	680 969,00	1 200 000,00
28.	85595 – Pozostała działalność	16 066,00	0,00	0,00
29.	85295 – Pozostała działalność – Rządowy Program <i>zadanie zlecone</i>	400,00	0,00	0,00
30.	85321 – Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności <i>zadanie zlecone</i>	438 641,00	275 891,00	438 641,00
31.	85321 – Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności <i>zadanie własne</i>	237 536,04	302 390,00	302 390,00
32.	85311 – Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych <i>zadanie własne</i>	342 187,00	0,00	0,00
33.	85415 – Pomoc materialna dla uczniów – stypendia socjalne <i>zadanie własne</i>	69 973,23	100 800,00	70 800,00
34.	85415 – Pomoc materialna dla uczniów – stypendia socjalne <i>zadanie zlecone/</i>	279 697,75	0,00	280 000,00
35.	85501 – Świadczenia wychowawcze (<i>Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci</i>) <i>zadanie zlecone</i>	87 941 911,98	84 774 932,00	88 000 000,00
36.	85501 – Świadczenia wychowawcze zwroty <i>zadanie własne</i>	67 789,54	58 000,00	119 500,00

I.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2017r. /kwoty w zł./	Plan na 2018r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2018r. /kwoty w zł./
37.	85502 – Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego <i>zadanie zlecone</i>	38 857 974,66	37 610 093,00	38 857 975,00
38.	85502 – Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego <i>zadanie własne</i>	2 063 942,19	1 576 697,26	2 130 000,00
39.	85504 – Zadania w zakresie wspierania rodziny <i>zadanie własne</i>	352 887,07	379 060,00	379 060,00
40.	85504 – Zadania w zakresie wspierania rodziny <i>zadanie zlecone (Program Koordynator , asystent rodziny 2017r.)</i>	171 739,58	0,00	0,00
41.	85508 – Rodziny zastępcze <i>zadanie własne</i>	4 733 119,94	5 698 542,97	6 096 000,00
42.	85508 – Rodziny zastępcze (<i>Dodatek wychowawczy</i>) <i>zadanie zlecone</i>	1 342 652,80	1 250 281,00	1 343 000,00
43.	85508 – Rodziny zastępcze (<i>Program koordynator, asystent rodziny 2017r.</i>) <i>zadanie zlecone</i>	255 620,95	0,00	0,00
44.	Projekt <i>Bielsko-Biała łączy ludzi</i>	663 544,50	0,00	0,00
45.	Projekt <i>Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej</i>	283 089,03	91 949,20	91 949,20
46.	Projekt <i>Stop wykluczenie społecznemu – aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Bielska-Białej</i>	37 110,60	0,00	0,00
47.	Projekt <i>Dziecko, Rodzina, Przyszłość</i>	24 100,00	39 737,82	39 737,82
48.	Projekt <i>Razem możemy więcej</i>	10 000,00	291 125,00	291 125,00
49.	Projekt <i>Zintegrowana animacja społeczna</i>	126 030,90	1 179 253,90	1 179 253,90
50.	Projekt <i>Miejskie Centrum Usług Społecznościowych</i>	0,00	860 728,07	0,00 (Zmiana umowy realizacja projektu będzie przesunięta na 2019r.)

Jak co roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco analizuje wydatkowanie środków na poszczególne zadania. W przypadku wystąpienia niedoboru na zadania własne, tut. Ośrodek zwraca się z prośbą do Prezydenta Miasta o zabezpieczenie brakujących środków. Natomiast potrzeby w zakresie realizowanych zadań z dotacji Wojewody, są zgłaszane w formie sprawozdań kwartalnych i przekazywane drogą elektroniczną w terminach wskazanych przez Wojewodę. Brakujące środki z dotacji są zwiększane na bieżąco.

Zakończenie

15. ZAKOŃCZENIE

Kierunki działań, które podejmowane będą przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w roku 2018:

1. Dalsza realizacja projektu konkursowego p.n.: Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.1.2 Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych – RIT;
2. Dalsza realizacja projektu konkursowego p.n.: Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.2.5 Rozwój usług społecznych;
3. Dalsza realizacja projektu konkursowego p.n.: Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych (Zadanie nr 1) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.2.5 Rozwój usług społecznych;
4. Dalszy udział w Projekcie (realizowanym przez Miasto Bielsko-Biała) pn.: Dziecko-Rodzina-Przyszłość w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Poddziałanie 9.2.2 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT). Celem projektu jest deinstytucjonalizacja usług poprzez wzrost jakości i dostępności usług wsparcia rodziny;
5. Prace nad utrzymaniem trwałości projektu innowacyjnego testującego p.n.: Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudnienia i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej;
6. Przygotowanie do realizacji projektu p.n. Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.2.2 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT;
7. Aplikowanie wniosków o dofinansowanie projektów w ramach dostępnych środków w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020. W szczególności w obszarze rozwoju usług społecznych, włączenia społecznego osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
8. Udział w otwartych konkursach ofert Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz w konkursach organizowanych przez podmioty dysponujące środkami z funduszy europejskich;
9. Udział w realizacji zadań wynikających ze *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020* oraz różnorodnych programów miejskich jak i gminnych;
10. Kontynuacja współpracy w zakresie kwalifikowania osób/rodzin do pomocy żywnościowej z *Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej* będącego realizatorem działań w ramach *Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020* współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w Podprogramie 2018;
11. Organizacja kolejnego Pikniku dla Rodzin Zastępczych;
12. Przygotowanie *Oceny zasobów pomocy społecznej* dla gminy i powiatu;

- 13.** Udział w ogólnopolskim badaniu liczby osób bezdomnych, obejmującym wyspecjalizowane placówki noclegowe oraz tzw. miejsca „niemieszkalne”;
- 14.** Dalszy udział w pracach Komisji Gospodarki Miejskiej i Mieszkalnictwa Rady Miejskiej w Bielsku-Białej w sprawie projektu uchwały dotyczącej Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta;
- 15.** Kontynuacja podjętej współpracy z Centrum Integracji Społecznej prowadzonym przez Fundację Teatru Grodzkiego oraz Związkiem Kawalerów Maltańskich;
- 16.** Współpraca z Przewodniczącymi Zespołów Interdyscyplinarnych w ramach Śląskiej Regionalnej Koalicji przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 17.** Podjęcie działań zmierzających do dostosowania mieszkań chronionych do wymogów nowego Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie mieszkań chronionych.
- 18.** Zasiedlenie planowanych do uruchomienia mieszkań chronionych oraz dalszy ich rozwój;
- 19.** Przygotowanie Ośrodka do stosowania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27.04.2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), jak również modernizacja systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji w oparciu o wymagania Krajowych Ram Interoperacyjności;
- 20.** Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników oraz udział w szkoleniach.